

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT -
DORDTSE DINSDAG, D.D. 14 februari 2023**

Vergaderkamer 3

**1. Informatievoorziening en afhandeling Wet open overheid (Woo)-verzoeken
n.a.v. RKC-rapport inzake DoeMee onderzoek**

Voorzitter: dhr. Boersma
Commissiegriffier: mevr. Van Poppel
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Portier (SP)
Dhr. Safranti (DENK)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Mevr. Vol-van der Holst (Partij voor de Dieren)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouders: wethouder M. Merx

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Jaquet, mevr. Menheere

De voorzitter: Goedemiddag, allemaal. Wij gaan beginnen. Welkom aan alle raads- en commissieleden. Fijn dat u er bent. Welkom aan de wethouder, portefeuillehouder, wethouder Merx. Ook welkom aan de ambtelijke ondersteuning, de heer Jaquet. Die zal straks ook een toelichting geven. Waar gaan wij het over hebben vanmiddag? Daar kom ik zo op terug, want we doen eerst even een rondje voor het verslag en voor onze kijkers en luisteraars thuis, die ook van harte welkom zijn natuurlijk. Ik ga even aan de rechterkant, als u even uw naam, behalve de wethouder, politieke kleur.

De heer Merx: Mark Merx, wethouder.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer Struijk: Leen Struijk, ChristenUnie/SGP.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA Dordrecht.

Mevrouw Vol-van der Holst: Daniëlle Vol, Partij voor de Dieren.

De heer Portier: Ronald Portier, SP.

Mevrouw Van Poppel: Denise van Poppel, commissiegriffier.

De voorzitter: Jan Willem Boersma, ik ben uw voorzitter. Ik zie dat er nog iemand van de ambtelijke organisatie is aangeschoven. Dan moet ik even kijken waar ik uw naam heb, want die had ik wel ergens. Even kijken. Mevrouw Corina Menheere toch? Ja, prima. We hebben een jurist en we hebben een Woo-contactpersoon. Dan moet het goedkomen vanmiddag, denk ik. Wij hebben vanmiddag een beeldvormende vergadering met elkaar. Dat gaat over de Woo, de Wet open overheid. Dat was volgens mij in het verleden de Wob, de Wet openbaarheid van bestuur. Dat is nu de Woo geworden. In 2022 heeft de Rekenkamercommissie een onderzoek gedaan naar de uitvoer van de Wet openbaarheid van bestuur en de Wet open overheid. Moet ik even kijken, want dan heeft ... Die zat er ook bij. Ik ben heel georganiseerd, alleen ligt hij natuurlijk net onderop. Daar is een rapport uitgekomen en dat leidde tot drie aanbevelingen. De eerste was, actualiseer de Wob leidraad uit 2015. Die bleek wat verouderd te zijn. De tweede aanbeveling was, publiceer Wob- of Woo-besluiten op de website. Op dat tweede punt is er ook nog een motie unaniem door de raad aangenomen, om dat dan ook proactief te doen, niet af te wachten, maar proactief te doen. De derde aanbeveling is, ga met de raad in gesprek over de wensen met betrekking tot informatievoorziening over de afhandeling van de Wob-/Woo-verzoeken. Eigenlijk voor die laatste aanbevelingen zitten wij hier met elkaar om vanmiddag daar met elkaar over door te praten, ook het gesprek met de wethouder daarover aan te kunnen gaan, maar ook om daarover wat nader geïnformeerd te worden. Ik begrijp dat de heer Evert Jaquet, die kan daar een presentatie over geven en u kan ons alles vertellen hoe dat allemaal positie in elkaar zit en ook denk ik in begrijpelijk Nederlands voor iedereen duidelijk presenteren. Ik geef u het woord.

De heer Jaquet: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik zal mijn best doen om het duidelijk te doen. Dank voor de uitnodiging. Naast me zitten inderdaad Corina Menheere, de contactfunctionaris op het gebied van de Woo. Daartoe aangewezen door het college. U zei net al, er waren drie aanbevelingen van de Rekenkamer. De eerste aanbeveling was, actualiseer de leidraad. Dat hebben we al een hele tijd geleden inmiddels gedaan. Er staat een actuele leidraad op de website.

De motie is ook uitgevoerd, in de zin dat alle Woo-verzoeken die na 1 mei vorig jaar, na het in werking treden van de Woo zijn ingediend, die staan allemaal op de website, inclusief de besluiten die er op genomen zijn en alle verstrekte documenten. Die staan er inmiddels op. Per 1 december is dat gerealiseerd. Dan blijft inderdaad de derde aanbeveling over. Ieder geval mijn deel daarvan is, het geven van wat toelichting op de Wet open overheid. Zoals u zegt, dat is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur, sinds 1 mei vorig jaar. Ik wil graag beginnen met een hele korte inleiding. Dan een paar van de belangrijkste veranderingen aanstippen. De Woo behandelt zowel passieve als actieve openbaarmaking. Daar wil ik wat over vertellen. Over de implementatie van de Woo in de organisatie. Uiteindelijk zijn er ... Uiteraard is er ruimte voor vragen, mochten die er zijn. Ik trap hier en daar een open deur in, moet u mij maar even vergeven. De wet is in werking getreden op 1 mei 2022. Het is een initiatiefwet. Vanuit de Tweede Kamer is er jarenlang over gesproken. Hij is een paar keer gewijzigd. In de oorspronkelijke opzet was hij ... Zaten daar hele andere elementen in. Was er sprake van een register, waarin alle documenten geregistreerd moesten worden, met links en wat iets meer zij. Daar zijn onderzoeken uitgevoerd, onder andere door de VNG naar de haalbaarheid en de kosten van die wet in die vorm. Dat heeft ertoe geleid dat uiteindelijk de wet is vastgesteld in een wat aangepaste vorm. Wat ik al zei, de wet regelt zowel actieve als passieve openbaarheid. Overigens is dat niet heel anders dan onder de Wob, want ook in de Wob werd al gesproken over actief openbaar maken van documenten. Alleen dat vond niet op hele grote schaal plaats, in ieder geval niet op de manier waarop de Woo dat nu regelt. De passieve openbaarheid is het verstrekken van documenten op verzoek van aanvragers. Dat was onder de Wob zo en dat is onder de Woo nog steeds aan de orde. Het allergrootste verschil tussen de Wob en de Woo is dat de Woo ons verplicht, alle overheden verplicht om een aantal type documenten actief openbaar te gaan maken. De aantallen van die type documenten scheelt wat. De meest uitgebreide telling is zeventien, maar hier en daar wordt er wat gecomprimeerd en dan ... Er zijn ook wat documenten die alleen bij de Tweede Kamer voorkomen. Er wordt ook over elf type documenten gesproken en over vijftien type documenten. Het is allemaal dezelfde type documenten. Het hangt er alleen vanaf hoe je telt. Als u verschillende getallen hoort, wil niet zeggen dat we het over verschillende dingen hebben. Wat zijn de allerbelangrijkste veranderingen van de Woo ten opzichte van de Wet openbaarheid van bestuur? In de eerste plaats komt er een onafhankelijk adviescollege. Daar vertel ik zo nog even kort over wat daar de functie van is. Tweede is, dat elk bestuursorgaan, niet de gemeente, maar het college, de burgemeester en de raad, een Woo-contactfunctionaris moeten aanstellen. Daar is tijdelijk in voorzien met mevrouw Corina Menheere. Die is door het college aangesteld. We zijn bezig met het opstellen van een vacaturetekst. Wij willen een Woo-contactfunctionaris gaan werven. Dat zal waarschijnlijk een gecombineerde functie worden, met ook taken op het gebied van de AVG en nog wat taken op het gebied van de Stadswinkel. Maar daar zijn we druk mee doende. Wij hopen over enige tijd ook naar de raad te komen met een voorstel om een contactpersoon aan te wijzen, ook namens de gemeenteraad. Die contactpersoon heeft vooral de functie van het informeren van burgers en ondernemers en journalisten over informatie die bij de gemeente aanwezig is, eventueel te helpen met het opstellen van het verzoek. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de Woo-contactpersoon zelf de Woo-verzoeken gaat afdoen.

Dat moeten de vakteams, waar het verzoek betrekking op heeft, zelf doen, uiteraard met ondersteuning van het juridisch kenniscentrum van de contactpersoon. Eventueel van mij. Maar de contactpersoon is echt een contactpersoon tussen burger en gemeente. Dat is zoals we dat willen insteken. Ik heb net al gezegd dat we verplicht worden om zeventien categorieën documenten ...

De heer Safranti: Voorzitter, mogen we ook vragen stellen of niet?

De voorzitter: Ja, zeker.

De heer Safranti: Ik hoor mijnheer over een contactpersoon. Is dat anders dan een normale ambtenaar die we hebben of wat zou een contactpersoon moeten doen?

De heer Jaquet: Nee hoor, dat is ... De contactpersoon is iemand die op ... In de wet staat dat er een contactpersoon moet worden aangewezen. Dat is gewoon een medewerker van de gemeente, maar die krijgt een speciale functie. Die functie houdt in dat die contactpersoon burgers moet helpen om erachter te komen welke informatie, of te helpen informatie te duiden, te vinden in de organisatie als die burger daar behoefte aan heeft en eventueel te helpen met het formuleren van de vraag, als iemand informatie wil van de gemeente. Het is nadrukkelijk iemand die bedoeld is om vooral burgers en ondernemers en verzoekers te helpen om zijn weg te vinden binnen de gemeente, als het gaat om het vinden van informatie. Het is gewoon een medewerker.

De heer Safranti: Voorzitter, nog een vraag. Maar hadden we die niet met het Wob? Hadden we niet zo'n contactpersoon?

De heer Jaquet: Nee, die hadden we niet.

De heer Safranti: Dat is nu helemaal nieuw?

De heer Jaquet: Ja.

De heer Safranti: Dank u wel.

De heer Jaquet: Wat betreft die zeventien categorieën documenten is het zo dat de wetgever heeft gezegd, we gaan niet met het inwerkingtreden van de wet meteen alle overheden verplichten om al die type documenten ook actief openbaar te maken. A, de wetgever heeft bepaald dat er een landelijk systeem wordt ingericht waar gebruik van moet worden gemaakt. Dat heet PLOOI in de volksmond, Platform, nog wat. Ik kan het niet onthouden. In ieder geval, dat is een landelijk systeem en de organisatie KOOP, die ook de bekendmakingen verzorgt en het systeem daarachter, is aan de slag gegaan met het ontwerpen van dat landelijk systeem. Daar is een tijdje geleden onderzoek naar gedaan. Daaruit is gekomen dat de ambitie van KOOP eigenlijk veel te hoog ... De lat veel te hoog gelegd was, de ambitie te groot. Dat wat ze voor ogen hadden om te bouwen eigenlijk niet op korte termijn haalbaar was. Dat heeft ertoe geleid dat het ambitieniveau van dat systeem wat is bijgesteld.

Het wordt nu een vooral een verwijsindex, in eerste instantie. Met andere woorden, wij zullen de documenten zelf ergens actief openbaar moeten gaan maken. Een website ligt daarbij wel voor de hand, maar dat gaan we allemaal uiteraard nog bekijken. Vanuit die website wordt dan de link in dat landelijke systeem geplaatst waar iedereen via die zoekmachine van dat landelijke systeem al die documenten moet kunnen vinden. Dat platform is nog in aanbouw. Dat is er nog niet. Dat zal naar mijn verwachting wel dit jaar ergens gaan gebeuren. Maar zolang dat systeem er niet is, is het ook lastig om te weten welke eisen straks gesteld worden aan de documenten en aan het uploaden van die links. Want je hebt te maken met metadata. Die documenten moeten wel gevonden kunnen worden en makkelijk gevonden kunnen worden. Daar moet je metadata-termen voor meegeven bij dat uploaden, om die documenten goed vindbaar te vinden. Hoe dat eruit gaat zien en welke eisen eraan gesteld worden, dat weten we pas als PLOOI gebouwd is. Dat maakt het ook een beetje lastig om daarop vooruit te lopen.

De heer De Heer: Voorzitter.

De heer Jaquet: De wetgever heeft gezegd we gaan die zeventien die ...

De voorzitter: De heer De Heer heeft een vraag.

De heer Jaquet: Sorry.

De heer De Heer: Dank u wel. Ik begrijp dat het wordt uitgesteld, PLOOI. Is er al iets bekend over wanneer nu de verwachte datum is dat het wordt geactiveerd?

De heer Jaquet: Er is geen verwachte datum afgegeven, omdat het is nog niet zo heel lang geleden dat ze de ambitie hebben bijgesteld. Eigenlijk moeten ze opnieuw beginnen met bouwen. Maar omdat het nu een soort verwijsindex wordt ... Volgens mij zit er wel grote druk op om dit voor elkaar te krijgen. De wet is inmiddels in werking getreden. Iedereen zit erop te wachten dat dat systeem er komt, omdat iedereen wil aan de slag met dat openbaar maken van die documenten. Maar dat is mijn persoonlijke inschatting. Ik heb wat contacten wel bij KOOP. Ik spreek ze wel af toe. Is dat dat wel ergens dit jaar zal zijn, maar of dat eerste kwartaal, derde kwartaal, vierde kwartaal zal zijn, durf ik echt niet te zeggen. Dat weten ze alleen bij KOOP. Dat zal dan ook daar nog een schatting zijn. Sowieso ook als dat systeem er is, heeft de wetgever gezegd, we gaan die zeventien categorieën opdelen in een aantal fasen. We gaan elke keer een fase, een aantal van die categorieën drie, vier, vijf, tegelijk verplicht stellen om op een bepaalde datum openbaar te maken. Het is ook niet zo dat wij straks die zeventien categorieën documenten allemaal in één keer actief openbaar moeten maken. Daar wordt wat tijd voor uitgetrokken. Er is een eerste fase, een tweede fase en waarschijnlijk een derde fase. Om ons zijn ongeveer duizend overheden. Om die duizend overheden ook de gelegenheid te geven om aan te sluiten op PLOOI, om hun processen opnieuw in te richten, eventueel als dat nodig is, die documenten te identificeren, alle zaken te regelen die daarvoor nodig zijn. Dat even over die categorieën. Er is iets veranderd in de termijn van afhandeling van de Woo-verzoeken.

Passieve openbaarheid, de basistermijn is vier weken gebleven, maar de verlengingstermijn, de verdagingstermijn is teruggebracht van vier weken naar twee weken. Zo hebben we iets minder tijd om Woo-verzoeken af te doen, behalve als je in overleg met de verzoeken bij een heel omvangrijk verzoek afspraken kan maken over een iets langere termijn of over gefaseerd verstrekken van die gegevens. Persoonlijke beleidsopvattingen worden onder de Woo iets vaker openbaar, waarschijnlijk iets makkelijker. Daar wordt iets anders tegenaan gekeken dan onder de Wob. Informatie die ouder is dan vijf jaar is in principe altijd openbaar, behalve als natuurlijk een van de uitzonderingsgronden van toepassing is. Dat blijft overeind. Ik zie een vraag.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt heeft een vraag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u, voorzitter. Persoonlijke beleidsopvattingen, van wie? Van die ...

De heer Jaquet: Van de ambtenaren.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ambtenaren?

De heer Jaquet: Ja. Bij die informatie die ouder is dan vijf jaar, hebben we een zwaardere motiveringsplicht om te onderbouwen waarom bepaalde informatie die gevraagd wordt, die ouder is dan vijf jaar, toch niet openbaar kan worden. Het is niet dat het per definitie openbaar is. Het kan weldegelijk zo zijn dat ook informatie die ouder dan vijf jaar is toch nog steeds vertrouwelijk moet blijven. Maar dat moet dan ... Daar moet dan wel een hele goede, duidelijke onderbouwing onder zitten. Dat moet afgezet worden tegen het algemene belang van transparantie en openbaarheid. Dat zijn wel wat veranderingen ten opzichte van de Wob. Het adviescollege, daar verwacht ik van dat we daar in de praktijk niet zo heel veel mee te maken krijgen. Die is vooral gericht op de regering en op het parlement, adviesfunctie en een bemiddelingstaak voor journalisten en wetenschappers. In die richting zouden we misschien nog weleens met ze te maken kunnen krijgen, maar ik denk dat journalisten en wetenschappers onszelf ook wel rechtstreeks weten te vinden. Dat is in ieder geval wel de ervaring. Dan ga ik eerst iets zeggen over de passieve openbaarmaking en dan kom ik straks bij de actieve openbaarmaking. Passieve openbaarmaking is openbaarmaking van documenten die worden opgevraagd door iemand. Iemand dient een verzoek in. Die vraagt documenten aan. Dan gaan wij daarmee aan de slag. Dat is hetzelfde als onder de Wet openbaarheid van bestuur al het geval was. De Wet openbaarheid van bestuur, de Wob, kende een aantal uitzonderingsgronden in artikel 10. Diezelfde uitzonderingsgronden zijn in de Woo gewoon weer teruggekomen in artikel 5. Iets aangepast hier en daar, maar eigenlijk in grote lijnen gewoon min of meer hetzelfde gebleven. De behandeltermijn is wat korter. Informatie van vijf jaar en ouder is in principe openbaar.

De voorzitter: De heer Safranti heeft hier nog een vraag over.

De heer Safranti: Dank je wel, voorzitter. Even een vraag, een praktische vraag. Want vanuit mijn eigen werk weet ik dat wij na een tijdje de stukken moeten vernietigen. Maar ik hoor van u juist dat we hem eigenlijk openbaar moeten maken. Hoe is dat ook met het AVG geregeld dan?

De heer Jaquet: Op het vernietigen van documenten is de Archiefwet op van toepassing. Die Archiefwet blijft gewoon van toepassing. Het gaat om informatie. Wij moeten documenten bewaren op grond van de Archiefwet, gedurende een bepaalde periode. Gedurende die periode is die informatie ook op te vragen. Maar op het moment dat de Archiefwet zegt, die informatie heeft een bepaalde leeftijd bereikt, die moet nu vernietigd worden, dan wordt hij gewoon vernietigd en is hij er ook niet meer. Dat is de relatie met de Archiefwet. De Woo kent ook nog een nieuwe vorm van openbaarmaking. U moet goed begrijpen, openbaarmaking onder de Wob en onder de Woo wil zeggen dat die informatie openbaar wordt voor iedereen. Iemand vraagt om bepaalde documenten. Dan is die informatie ... Die wordt wel verstrekt aan de aanvrager, maar meteen is die informatie daarmee voor iedereen openbaar. Als iemand anders om diezelfde informatie vraagt, dan is dat geen Woo-verzoek meer, dan is dat iets wat vanzelf openbaar is. Dat kan van belang zijn, bijvoorbeeld bij informatie over mensen zelf, persoonlijke informatie. Het kan voorkomen dat mensen eigenlijk zelf wel belang hebben bij bepaalde informatie, maar dat ze tegelijkertijd liever niet hebben dat iedereen kennisneemt van die informatie. Nu kent de Woo, dat kende de Wob niet, maar de Woo wel, die kent een mogelijkheid om bij klemmende redenen bepaalde informatie alleen aan de verzoeker te verstrekken. Dan is die informatie ... Die gaat dan ook niet op de website. Dan is hij niet algemeen openbaar voor iedereen. Dan gaat hij alleen naar die bezoeker. Dat is nieuw onder de Woo. Dat is iets waar je alleen in hele uitzonderingsgevallen gebruik van mag maken. Daarom heeft de wet het ook over klemmende redenen.

De voorzitter: De heer Bootsman heeft hier een vraag over.

De heer Bootsman: Wie kan er verzoeken om die informatie dan niet openbaar te maken? Is dat dan de verzoeker die dat moet verzoeken?

De heer Jaquet: Ja, dat kan. Overigens kunnen wij ... Het bestuursorgaan zelf kan dat ook besluiten. Als iemand informatie vraagt waarvan het bestuursorgaan zegt van, dit hebben we hele goede redenen voor om te vinden dat dat niet algemeen openbaar moet, in ieder geval nog niet nu, maar we snappen het belang van die verzoeker, dan kan ook het college of de raad, burgemeester zeggen, gebruikmaken van dat artikel en zeggen, we maken het openbaar alleen aan die ene persoon, maar niet algemeen openbaar. In de wet zit nu ook een antimisbruikbepaling. Onder de Wob is er een tijd toch wel een soort mode geweest, een gebruik geweest van mensen om hele omvangrijke verzoeken in te dienen, die behandeld moesten worden en dan hopen dat we dat niet tijdig voor elkaar zouden krijgen, want dan gingen we een dwangsom moeten betalen. Dat is een tijdje een verdienmodel geweest. Daar heeft de wetgever op een gegeven moment paal en perk aan gesteld. Die bepaling is in de Woo ook opgenomen.

Als er een gegronde reden is om aan te nemen dat iemand een verzoek indient dat niet is gericht op echte algemene openbaarmaking, maar puur eigenlijk om te proberen ons zodanig te belasten dat dat de boel frustreert of geld gaat kosten, dan mogen wij zeggen van, dit verzoek nemen we niet in behandeling, hier is sprake van misbruik, evident misbruik.

De voorzitter: Mevrouw Vol heeft een vraag hierover.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel, voorzitter. Dit is nieuwe materie voor mij. Kan u gewoon een voorbeeld geven, een praktisch voorbeeld van een document waarvan mensen dan niet willen dat dat openbaar gaat of zo?

De heer Jaquet: Dat kan zijn omdat er bijvoorbeeld, als het met een aanbesteding te maken heeft en wij hebben een raming gemaakt van wat iets moet gaan kosten. Het Huis van Stad en Regio hebben we geraamd, dat gaat zoveel geld kosten. Dan gaan we vervolgens een aanbesteding doen. Als iemand die raming zou opvragen, dan ligt op straat wat wij denken dat dat pand gaat kosten. Dat willen we niet voordat dat pand is aanbesteed of voordat die opdracht is aanbesteed, want daar kan de markt op inspelen, dan weten we zeker dat het nooit lager gaat worden dan het bedrag wat wij geraamd hebben. Dat kan een reden zijn. Persoonsgegevens kunnen redenen zijn. Mensen kunnen persoonlijke gegevens hebben, persoonlijke informatie over hun persoonlijke situatie, over hun lichamelijke gesteldheid, die ze niet algemeen openbaar willen hebben. Dat kunnen voorbeelden zijn waarom mensen wel, of waarom wij of verzoekers niet willen dat dat algemeen openbaar wordt. Zo duidelijk? Oké. Dan kom ik bij de actieve openbaarmaking. Ik heb eigenlijk al ... Ben ik een beetje vooruitgelopen op mijn presentatie. Hebben we die zeventien categorieën, de gefaseerde invoer. Ik zal het niet herhalen, maar we gaan die zeventien categorieën in fases openbaar maken.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Dank u, voorzitter. Om een klein beetje een beeld te krijgen wat dit allemaal teweeg gaat brengen. Kunt u een inschatting geven van die zeventien categorieën, hoeveel documenten er per jaar actief openbaar gemaakt moeten worden?

De heer Jaquet: Dat is een goede, maar ook een heel lastige vraag.

De heer Struijk: Honderd, duizend, 10.000, waar moet ik aan denken?

De heer Jaquet: Afgelopen jaar hadden we 95 aanvragen om informatie. Ik heb zelf een aanvraag behandeld van iemand, die vroeg om alle facturen van al onze juridische dienstverleners van de afgelopen tien jaar. Dan heb je het over duizenden facturen. Dat heb ik op een andere manier afgedaan. Hebben we wel keurig afgedaan, maar daar hebben we een overzicht voor gemaakt, maar dat ... We krijgen vragen over aanbestedingsdocumenten, hele dossiers, over projecten hele dossiers. Een collega van mij heeft echt een dikke ordner aan documenten zitten anonimiseren. Daar ben je dagen mee bezig. Het gaat echt om duizenden documenten.

De voorzitter: De heer De Heer heeft nog een vraag.

De heer De Heer: Dank u wel, voorzitter. Ik was ook inderdaad benieuwd naar dat voorbeeld, want die hebben we ook gelezen in de brief. Vrij extreem voorbeeld heb ik wel het idee. Althans, ik mag hopen dat het niet heel vaak gebeurt. Ook een vraagje naar de inefficiëntie daarvan, omdat het inderdaad natuurlijk gigantisch tijdrovend klinkt en lijkt. Is daar nog een slag in te maken? Want aan de ene kant gaat het om het inperken van het verzoek, omdat het zoveel tijd kost. Tegelijkertijd kan het verzoek zelf wel heel redelijk zijn.

De heer Jaquet: Zeker.

De heer De Heer: Is er niet een slag te maken nog in de techniek of in de efficiëntie daarvan, om dan toch aan het verzoek van de ...

De heer Jaquet: Ja, dat denk ik wel. In die zin dat het feit dat we die zeventien categorieën actief openbaar maken, dat zal mogelijk al schelen in het aantal verzoeken wat we gaan krijgen. Want daar zitten bijvoorbeeld in een latere fase, niet in de eerste fase ... Maar in de latere fase gaan we bijvoorbeeld onderzoeksrapporten openbaar moeten maken, actief. Daar wordt natuurlijk vaak om gevraagd. Als we dat vanuit onszelf al gaan doen, dan zal dat voorzien in een behoefte en dan hoeven mensen daar geen verzoek meer voor in te dienen. Dat kan al schelen. We maken overigens al heel veel informatie nu actief openbaar als gemeente. Als het gaat om grote projecten, dan staat er natuurlijk al heel veel op de website. Daarmee proberen we al in te spelen op die informatiebehoefte, waarvan we weten dat die er is. Maar sowieso behandelen we elk Woo-verzoek serieus, laten we dat vooropstellen. Er zit een antimisbruikbepaling in, in de Woo. Er moet echt wat aan de hand zijn, wil je gaan nadenken over de vraag, ga ik hier me beroepen op die antimisbruikbepaling of niet? Dat hebben we bijvoorbeeld in dit geval niet gedaan. Die omvangrijke zaken hebben we gewoon gezegd van, dat is een vraag die kan een willekeurige journalisten ook stellen. Natuurlijk moet je die serieus nemen, alleen we hebben wel bij de beoordeling van dat verzoek gekeken hoeveel tijd en hoeveel werk, hoeveel geld gaan we hier instoppen om echt precies letterlijk aan het verzoek te voldoen? Ik heb bij de financiële collega's gevraagd van, hoe kom ik erachter wie allemaal onze juridische dienstverleners zijn geweest? Toen heb ik een overzicht gekregen van alle crediteuren. Dat zijn er 33.000. Dan moet ik 33.000 crediteuren langs, want er zijn ook advocaten die heten Ten Holter advocaten. Dan staat er advocaat achter. Maar er zijn ook advocatenkantoren die heten Veldhuis en Kemper en dan staat er niks achter. Dan moet ik gaan googelen om te kijken of dat een advocaat is of niet. Daarvan hebben we gezegd van, dit is zo absurd veel werk, dat is niet meer redelijk. Daar hebben we een andere oplossing voor gevonden. Laat ik het daarbij houden, want anders gaat het veel te diep. Maar daar hebben we ... Ik ben uiteindelijk tot een overzicht gekomen. Heb met dat overzicht geprobeerd zoveel mogelijk inzicht te geven in wat wij werkelijk aan kosten hebben gemaakt voor juridische dienstverleners, in de afgelopen tien jaar. Daar heb ik overigens de hulp van gehad van heel veel van die juridische dienstverleners, die zelf hun informatie aan mij

hebben aangeleverd. Maar op die manier ga je er dan mee om, met zo'n ingrijpend verzoek, als dat kan. Maar hoe meer we natuurlijk uit onszelf actief openbaar maken, hoe beter we in die informatiebehoefte voorzien, hoe minder verzoeken we zullen krijgen.

De voorzitter: Even een vraagje voor het proces. Ik weet niet hoeveel sheets heeft u nog? Want we hebben dan nog een half uur.

De heer Jaquet: Niet heel veel en daar kan ik ook wel redelijk snel doorheen.

De voorzitter: Als u die eerst wil afronden, dan hebben we nog even tijd om als commissie ook met elkaar en met de wethouder in gesprek te gaan.

De heer Jaquet: Ik heb de categorieën op een rijtje gezet. Ik zal ze niet allemaal behandelen, maar wat hier blauw is dat staat nu al ... Dat maken we nu al actief openbaar. Wat rood is, maken we nog niet actief openbaar. Om u een beeld te geven van al die categorieën wat we eigenlijk nu al doen. Ik zal ze niet allemaal doornemen, maar er staan ook makkelijke dingen tussen als de stukken van de gemeenteraad. Die staan op het RIS en die zijn al openbaar. De jaarplannen, jaarverslagen. Wij brengen jaarplannen en jaarverslagen uit. Dat doen we al. Het gaat vooral om die externe rapporten. Dat doen we soms wel als het met een project samenhangt waar we iets van publiceren op de website, maar lang niet altijd. Beschikkingen doen we ook. Dat doet vooral de Omgevingsdienst. Die doet heel veel beschikkingen voor ons. Die worden actief gepubliceerd. Als je kijkt naar het gedeelte wat al blauw is, dan denk ik dat we al best wel veel doen, maar nog niet alles. Dan zal ik nog iets over de implementatie vertellen, want die wet is naar ons toegekomen en in werking getreden. Daarvan voorzagen we dat we daar heel veel werk aan gingen krijgen. We zijn in september '21 begonnen met de regionale implementatie. Er is een regionale projectleider aangesteld. Uiteindelijk hebben we allemaal met dezelfde wet te maken. De ICT is regionaal georganiseerd. We hebben twee inventarisaties gedaan. De inventarisatie van alle applicaties waar documenten in voorkomen, die in die zeventien categorieën vallen. Een inventarisatie van alle procesbeschrijvingen. Die zijn klaar, die twee fasen. Dat is opgeleverd. We zijn nu aan het zoeken, of aan het kijken of we een nieuwe projectleider kunnen vinden, want de vorige is op een andere klus gezet. Er moet een nieuwe projectleider komen, die met fase 3 gaat beginnen. Dat gaat dan de kant op van het maken van een plan, om daadwerkelijk al die categorieën die in de eerste fase zitten actief openbaar te gaan maken. Dan gaat het vooral nog om klachten en convenanten. Dat zijn de twee ... De Woo-verzoeken staan er al op. Die moeten we nog wel op een andere manier op de website gaan zetten, want dat is nu gewoon een lange lijst. Dat gaat op de lange termijn niet werken. Dat is de stand van zaken van de implementatie. Het ging hier ook over de vraag over de verantwoording naar u als raad over de uitvoering van de Woo. In ieder geval staat er in de Woo ook dat in de jaarrekening er verplicht een paragraaf aan de Woo moet worden besteed. In ieder geval een vorm van verantwoording vanuit het college aan de gemeenteraad, aan u. Dat was wat ik u wilde vertellen.

De voorzitter: Dank u wel, ik weet niet mevrouw Menheere, had u nog hier een toevoeging op of niet?

Mevrouw Menheere: Nee.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder ook geen toelichting, denk ik. Het was een vrij compleet verhaal. Dank u wel. Het is best een technisch verhaal. De heer Den Heijer is inmiddels aangeschoven. Ook welkom namens de VVD en de heer Uysal namens GroenLinks, ook welkom. U heeft meteen een vraag. Gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Ik had nog een korte vraag. Gaat over de achtergrond van de mensen die een verzoek tot openbaarmaking doen. Kunt u daar ergens voorbeelden of heeft u daar cijfers van? Zijn dat ondernemers, zijn dat betrokken bewoners, zijn dat bestuurders van sportverenigingen? Wat ziet u vooral terug in de aanvragers?

De heer Jaquet: Het zijn veel particulieren die een persoonlijk belang hebben ergens bij en over dat onderwerp dan informatie opvragen. Het zijn journalisten die met een bepaald artikel bezig zijn, een bepaald onderwerp bezig zijn, die daar informatie over willen hebben. De sms'jes tussen de burgemeester en Rutte bijvoorbeeld zijn opgevraagd. Het zijn eigenlijk alle categorieën. Belangenorganisaties kunnen verzoeken doen, maar ook mensen, zoals ik al zei, die problemen hebben met de gemeente en uit dat oogpunt dingen van ons willen weten. Maar het merendeel is gewoon particulier.

De voorzitter: Tot raadsleden toe, heb ik begrepen. De heer Uysal heeft een vraag en daarna de heer Portier. Eerst de heer Portier?

De heer Uysal: Dank, voorzitter. Ook dank voor de presentatie. Ik weet niet of die vraag net al is gesteld over die casus die in het stuk staat, namelijk dat stukken in Adobe eerst worden gelockt, daarna worden geprint en opnieuw worden ingescand. Ik wilde me toch even afvragen, of ik wilde eigenlijk ook vragen van, anno 2023, of dat echt niet op een andere manier kan, dat we al de stukken een voor een uit het systeem moeten halen. Vervolgens opnieuw moeten printen en moeten scannen. Dan weer in het systeem. Kan het echt niet op een andere manier? Wat is de achterliggende gedachte hiervan?

De heer Jaquet: Het hangt heel erg af van wat er wat er opgevraagd wordt. In dit geval waren het facturen. Die zitten in ons financiële systeem. Dat vergt een paar handelingen om die daar uit te halen. Maar het hangt heel erg af van wat de informatie is die wordt gevraagd. Als het een beleidsnota is, dan hebben we om zo te pakken, zal ik maar zeggen. Dan hebben we die handelingen ook niet zo te verrichten die ... Dat lakken heeft vooral te maken met de AVG. Het weglakken van persoonsgegevens is gewoon wettelijk verplicht. Als er documenten worden gevraagd waar veel persoonsgegevens in staan, dan moeten wij veel lakken. Overigens kan ik er wel gelijk bij zeggen, ik heb inderdaad opgeschreven printen, of lakken, printen, scannen. Dat heb ik ook zo gedaan, omdat ik in de veronderstelling was, we hebben een programmaatje, dat heet Adobe Pro. Daar kan je mee lakken. Maar ik was in de

veronderstelling dat je dat ook weer ongedaan kon maken als je ze niet printte en opnieuw scande. Dat schijnt een vergissing van mij te zijn. Die handelingen kan ik nu overslaan. Maar je moet weldegelijk elk document en elke pagina, als daar een persoonsgegeven op staat ... Zal je door dat programma moeten halen en handmatig moeten lakken, ook al zet het programma daar dan een zwart balkje, maar ik moet dat zwarte balkje daar plaatsen. Daar ontkom ik niet aan. Ik hoef het dan niet meer te printen en te scannen. Dat niet. Maar ik moet wel al die handelingen een voor een verrichten. We hebben natuurlijk niet alles digitaal. Als we papieren dossiers moeten lichten, dan moet dat ook allemaal handmatig zwartgemaakt worden en dan moet je het weer wel scannen. Het kan zijn dat het echt heel veel werk met zich meebrengt.

De voorzitter: De heer Uysal, een vervolgvraag?

De heer Uysal: Ja. Dank voor het antwoord. Het scheelt ieder geval dat niet alles opnieuw gescand hoeft te worden. Maar ik zit me toch nog af te vragen van, nu komt het heel erg over van, hoe erg in inefficiënt het is. Ik zit ook heel erg te zoeken naar wat het college en wat onze gemeente dan doet om het hele Woo-proces te optimaliseren en verder te optimaliseren dan het nu al is.

De heer Jaquet: Daar zijn we met collega's eigenlijk voortdurend mee bezig, want ook wij willen natuurlijk het liefst zo efficiënt mogelijk die verzoeken kunnen afdoen. Want niemand zit erop te wachten om een hele ordner met losse papiertjes te gaan lakken. We zijn ook heel erg ook vanuit de serviceorganisatie aan het kijken naar geautomatiseerde of automatiseringsapparatuur, software om daarmee persoonsgegevens te kunnen verwijderen. Het punt is gewoon, die automatische software is er nog niet. Zolang dat er niet is, zullen we het handmatig moeten doen. Uiteraard houden we die ontwikkelingen allemaal bij, want iedereen zit op dat soort software te wachten. Alleen stel je hebt een naam, Jan Hendrik, maar je hebt ook de Jan Hendrikstraat, Jan Hendrik moet je wit lakken, Jan Hendrikstraat hoef je niet wit te lakken. Dat moet die software allemaal kunnen herkennen. Dat maakt het complex. Natuurlijk kijken we, hoe kunnen we het zo efficiënt mogelijk doen, maar aan sommige dingen ontkom je niet.

De voorzitter: Nog een vraag, dan kort.

De heer Uysal: Over iets anders. Ik mis in het stuk iets over de persoonlijke beleidsopvattingen van de ambtenaren. In het kader van transparantie is het denk ik wel goed om te kijken van ... Ben ik heel erg benieuwd naar hoe onze gemeente omgaat met de persoonlijke beleidsopvatting van onze ambtenaar. Aan de ene kant wil je die controleerbaarheid van de besluitvorming goed naar voren brengen. Welke afwegingen zijn gemaakt? Aan de andere kant moet je natuurlijk ook rekening houden met de veiligheid van de ambtenaren. In welke omstandigheden, in welke zaken, welke verzoeken gaan we dan wel beleidsopvattingen van onze ambtenaren lakken en welke zaken niet?

De heer Jaquet: Daar kan ik geen algemeen antwoord op geven. We kijken naar elke zaak afzonderlijk op de impact die hij heeft, de aard van het verzoek, de persoonlijke beleidsopvattingen, voor zover die er zijn. Ons uitgangspunt is altijd maximale openbaarheid. Ook als er persoonlijke beleidsopvattingen zijn, dan gaan we met de opsteller van dat stuk in gesprek om te kijken, kan dit gewoon openbaar gemaakt worden of zijn er goede redenen om te zeggen, hier gaan we toch dingen weglakken of we gaan een samenvatting geven, of wat dan ook? We kijken echt naar elke zaak afzonderlijk over, hoe kunnen we maximaal aan de vraag tegemoetkomen? Maar wel met respect voor inderdaad de privacy ook en de leefwereld van onze medewerkers. Maar we proberen daar wel het maximale in te doen. Maar een algemeen antwoord kan ik daar niet in geven.

De voorzitter: De heer Portier had nog vraag en daarna krijgt de heer De Heer nog ...
De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, ik reageer even op het overzicht van categorieën van documenten die we actief openbaar gaan maken. Dan sluit ik ook even aan bij het Wob-verzoek wat ik zelf gedaan heb. Dat was een evaluatie van het beleid rond handhaving. Nu zie ik hier bij het overzicht van categorieën document 115 van, onderzoeken die hebben wij als gemeente niet, of tenminste er staat een nee achter. Mag ik die interpreteren als van, dat hebben wij niet? Of is dat inderdaad van, die gaan we op dit moment nog niet actief openbaar maken? Want volgens mij zag ik het bij de rood gemaakte stukken in uw presentatie. Ik denk dat dit juist iets is wat niet zodanig groot volume heeft dat is makkelijk actief openbaar gemaakt zou kunnen worden, waarbij ik denk aan alle externe beleidsonderzoeken die gevraagd worden. Of het een losse adviseur is die ingeschakeld wordt of een RIGO-onderzoek naar het wonen, of de onderzoeken van de Rekenkamer, of het Onderzoekscentrum Drechtsteden. Ik denk van, maak die maar gelijk actief openbaar. Wat dat laatste betreft, heb ik weleens gemerkt, bijvoorbeeld bij het Onderzoekscentrum Drechtsteden, dat er eerst gewacht wordt tot het college er een plasje over gedaan heeft, voordat het openbaar gemaakt wordt. Maar ik kijk bij al dit soort onderzoeken, zou het misschien niet handiger zijn om te kijken van, even een toets van, staar er geen informatie in die schadelijk kan zijn voor de gemeente als het openbaar wordt? Wat vrij snel gedaan kan worden. Als dat niet het geval is, gewoon meteen publiceren. Zou dat niet al een stuk schelen in het aantal Wob-verzoeken? In ieder geval zowel het Wob-verzoek wat ik zelf gedaan heb, als het Wob-verzoek wat een partijgenoot van mij gedaan heeft en het Onderzoekscentrum van de Rekenkamer waren dan in ieder geval overbodig geweest.

De heer Jaquet: Ik hoor u een paar vragen stellen. Is het over die nee, die er staat? Die nee staat er omdat we die informatie op dit moment niet actief openbaar maken. Dat is niet de nee van, we hebben het niet, maar de nee van, dat is een van de categorieën die we op termijn openbaar moeten gaan maken actief, maar nu nog niet structureel actief openbaar maken. Want ik heb al eerder gezegd, volgens mij maken we al heel veel rapporten actief openbaar, maar niet structureel allen. Wat uw vraag betreft over soms moeten rapporten ... Gaan eerst naar het college of naar de raad voordat we het actief openbaar maken. Dat heeft een reden. In de wet staat ook dat er is een

geadresseerde van een rapport. Het college heeft om een rapport gevraagd of de raad heeft om een rapport gevraagd. De Rekenkamerrapporten zijn bestemd voor de raad. Het ambtelijk apparaat gaat er tot nu toe vanuit dat de geadresseerde, zo staat het ook in de wet, het recht heeft om als eerste kennis te nemen van de documenten die voor die geadresseerde bestemd zijn. Als er rapporten zijn die naar het college moeten, dan gaan die naar het college, omdat het college daar een besluit over wil nemen of er kennis van wil nemen. Dan gaan we ervanuit dat het niet prettig is als college of raad in de krant eerder leest wat er in een rapport staat dan dat ze er zelf kennis van hebben kunnen nemen. Dat is de reden waarom we in dat soort situaties zeggen, die rapporten zijn bestemd voor het college of voor de gemeenteraad. Dan gaat het ook eerst naar het college of naar de gemeenteraad. Daarna, als het naar de gemeenteraad gaat, komt het in het RIS sowieso openbaar, maar dan pas als de geadresseerde er kennis van heeft kunnen nemen, kan het algemeen openbaar. Maar we willen niet dat de raad uit de krant dingen moet vernemen waar ze zelf nog geen kennis van heeft kunnen nemen. Dat is de beleidslijn tot nu toe in ieder geval.

De voorzitter: U heeft een vervolgvraag nog.

De heer Portier: Om er even op te reageren. Ik verwees naar een onderzoeksverslag van Onderzoekscentrum Drechtsteden. Dat heeft geloof ik jaren bij het college gelegen voordat het na een Wob-verzoek uiteindelijk toch openbaar werd. Dat is wel wat verder dan dat het college ontvangen had. Het heeft niet jaren in een inbak gelegen, voordat ze het konden zien. Anderszins misschien dat het handig zijn als er inderdaad wel een register zou zijn van onderzoeken, evaluaties en rapporten die aangevraagd worden, zodat mensen in ieder geval weten wat er is. Want bijvoorbeeld rond dat evaluatierapport handhaving, waar ik dan een Wob-verzoek over heb in verdiend, werd eerst een hele tijd ontkend dat het überhaupt bestond.

De voorzitter: Er zit een stukje oordeel al in van uw kant, zo tussen de regels door. Maar ik weet niet of u een technisch antwoord op kan geven?

De heer Portier: De vraag is van, zou het niet handig zijn of is het niet mogelijk om sowieso in kaart te brengen, of een kaart hebben ook voor geïnteresseerde burgers van wat voor onderzoeken en rapporten et cetera er allemaal liggen of aangevraagd zijn, met de verwachting van wanneer het komt en wanneer het openbaar wordt.

De voorzitter: Ik zie de wethouder ook naar de microfoon grijpen. Misschien dat u hier dan op wilt reageren?

De heer Merx: Ja, omdat dit toch meer een politieke vraag is, voorzitter. De twee voorbeelden de heer Portier aandraagt, daar is er eentje niet een schoonheidsvoorbeeld van. Dat is dat rapport over de Hania's Polder, waar u het over heeft. Dat hebben we ook besloten om dat gewoon naar de raad sturen, omdat we eigenlijk zo iets hadden, waarom zouden we dat achter ons houden? Het plasje wat u noemt, dat noemen wij een beleidsreactie. Graag voorzien wij dit soort rapporten altijd van een beleidsreactie. Dat heeft langere tijd op zich laten wachten, om wat voor reden dan ook.

Als we zeggen, het verzoek is terecht, laten we het gewoon openbaar maken. Dan moet u toch nog even wachten op onze beleidsreactie. Het andere is weer een heel ander verhaal. Daar zijn hele discussies over gevoerd. Dat gaan we nou niet herhalen. In zijn algemeenheid geven wij ook, volgens mij, in raadsinformatiebrieven en raadsvoorstellen enzovoort, enzovoort aan wat wij gaan doen, wat we gaan onderzoeken. Vaak zijn dat ook, in het kader van beleidsontwikkeling, diverse onderzoeken en evaluatie hier uitgevoerd door die, een adviesje daar uitgevoerd door Pietje. Het lijkt mij, althans ik zou het u niet willen adviseren, om dat allemaal versnipperd naar de raad te sturen, maar te zeggen, dat krijgt u op het moment dat wij daar een advies over geven. Want het zijn vaak rapporten die wij opvragen als college zijnde om ons beleid te kunnen vormgeven en te kunnen ondersteunen. Het maken van de register, uw vraag, daar ben ik eigenlijk ... U heeft net gehoord hoeveel werk het nu al is om aan de Woo-verzoeken te voldoen. Daar komen echt bakken met werk op ons af. Soms vraag je je echt af, maar we gaan er gewoon in mee, wat is hier precies de bedoeling van? Waarom vraagt iemand dit? Is dit om te pesten of wat dan ook? Of gaat iemand echt iets er serieus mee doen? Maar goed, dat zal wel zijn. Voordat we aan zo'n misbruik bepaling toe zijn, moet dat echt wel een paar keer gebeurd zijn dat dezelfde persoon vragen heeft gesteld waarvan we echt dan op een gegeven moment kunnen zeggen, dit doen we niet meer. In het verleden is daar ook gebruik van gemaakt. Ik kan me de naam niet mee herinneren van die mijnheer, maar dat was een mijnheer in Dordrecht waar uiteindelijk ook de rechter van heeft gezegd, daar hoef je niet meer aan mee te werken. Ik zou wat dat betreft, wat uw vraag betreft ... Wij streven gewoon naar maximale openheid. We hebben helemaal geen enkele intentie om ergens op te gaan zitten, onder de pet te houden of wat dan ook. Maar ik zou wel heel graag willen wachten op, voordat we allerlei verschillende systeempjes nu gaan ontwikkelen en registertjes gaan maken enzovoort, enzovoort, op het PLOOI-programma en ook dat traject volgen. Omdat dat op de meest zorgvuldige manier gebeurt. Het is ook niet voor niks dat de VNG en de Rijksoverheid heeft gezegd, we moeten dat stapsgewijs gaan invoeren, want anders komt er wel ineens heel veel over een gemeente af. Wij lopen op een aantal gebieden voor, daar waar onderzoeksrapporten gewoon openbaar gemaakt kunnen worden. Dat u weet van, wacht nog maar even op onze reactie en vertrouw daarop, dan zullen wij dat gewoon openbaar maken. Andere dingen zijn snippertjes en moet je echt van afvragen, wil je dat nu al hebben, want anders weet je echt niet in welke context het past. Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel voor uw reactie. Dan was er nog een vraag. Is die vraag er nog, want ik wilde ook nog even straks naar een afsluiting en nog even op de vraag die de Rekenkamercommissie eigenlijk in haar advies aan ons stelde. Dan heeft u nog gelegenheid voor een vraag.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Dank voor alle informatie, want het is complexe materie. Maar dat wordt toch stapje voor stapte iets duidelijker. Ik had nog een vraag over de contactfunctionaris, mij was toch nog niet helemaal duidelijk wanneer dat die contactfunctionaris precies in actie komt. Mocht dat iemand zijn die juist ook aan de voorkant heel goed benaderbaar moet zijn, dan ...

Als ik nu kijk bijvoorbeeld op de website van de gemeente Dordrecht, zie ik daar geen gegevens staan. Behalve bijvoorbeeld, neem contact op met ... Bel 14078 en volg de stappen. Ik was even benieuwd of dat niet naar voren gehaald zou moeten worden.

De voorzitter: Mevrouw Menheere.

De heer Menheere: Ik zal even reageren. We proberen, ik probeer zoveel mogelijk aan de voorkant van het proces, met alle vragen die onduidelijk zijn rondom een Woo-verzoek, met de aanvrager in contact te komen. 14078 is het algemene telefoonnummer. Daarin zijn mijn gegevens bekend. Op het moment dat men wordt gevraagd van, ik heb een vraag over de Woo, ik kom er niet uit, dan komt men eigenlijk bij mij terecht. Zo gauw het eerste contact is gelegd, dan heb ik een-op-een contact. Men heeft of mijn mobiele nummer of mijn rechtstreekse mailcontact, zodat dat gewoon heel snel gaat. We hebben de naam nog niet op de website gezet. Dat heeft te maken met het feit dat mijn benoeming is tot en met mei. We zijn natuurlijk bezig met een structurele opvolging. We willen eigenlijk straks, op het moment dat we weten van, de collega uit het ambtelijk apparaat is Jantje of Pietje, daar gewoon ook openheid in geven. Vraag naar die, dan weet je in elk geval hoe of wat.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik u hartelijk bedanken voor de presentatie. We hebben heel veel informatie gekregen. Er is nog een vraag eigenlijk die ons rest en dat is de aanbeveling vanuit de Rekenkamercommissie. De heer Jaquet sloot zijn presentatie ermee af. Jaarlijks vindt er een verantwoording plaats over de Woo-verzoeken in de jaarrekening. De aanbeveling van de Rekenkamercommissie was om als raad te bespreken of we dit voldoende vinden of dat de raad aanvullend geïnformeerd wil worden door bijvoorbeeld een Woo-jaarrapportage of juist informatie omtrent politiek bestuurlijk gevoelige Woo-verzoeken. Ik weet niet of een aantal van u daar al over nagedacht heeft of het voldoende vindt dat dit jaarlijks gewoon via de jaarrekening komt. Dan is dit nog het moment om daar iets over te roepen, zou ik zeggen. Of misschien zegt u dan allemaal, helemaal niet over nagedacht, maar Ging het te snel? Zal ik het nog een keer halen. De verantwoording van wat voor de Woo-verzoeken gebeurt, vindt jaarlijks plaats in de jaarrekening, zoals heel veel dingen natuurlijk die daarin verantwoord worden. De aanbeveling van de Rekenkamercommissie was om als raad te bespreken of we dat voldoende vinden, de jaarlijkse verantwoording, of dat de raad aanvullend geïnformeerd wil worden door bijvoorbeeld een aparte Woo-jaarrapportage, specifiek over de Woo-verzoeken, of juist informatie omtrent politiek bestuurlijke gevoelige Woo-verzoeken. Dat we als raad zeggen, we willen alleen geïnformeerd worden als er echt een politiek gevoelig Woo-verzoek is. Die is natuurlijk best wel lastig, want wat is politiek gevoelig? Maar goed, ik lees slechts voor wat de aanbeveling van de Rekenkamercommissie was. Ik zie nu een paar vingers omhoog gaan. Ik begin bij de heer Portier en dan de heer Uysal en dan de heer Den Heijer.

De heer Portier: Voorzitter, op zich denk ik dat de jaarrekeningen voldoende is, want aangezien het gaat om open overheid en in een register komt, het openbaar is en we het nu al publiceren. Iedereen die wil weten wat er opgevraagd is en wat er openbaar gemaakt is, die kan dit op dit moment al navragen. Dat geldt ook voor ons als raadsleden. Om nog weer extra stukken ... Dat lijkt mij inderdaad een beetje overbodig. Dat betreft politiek gevoelige zaken. Ik neem aan dat het college ons dan, als er zoiets speelt, wel gelijk op de hoogte zou stellen. Dat er niets speciaal geregeld hoeft te worden.

De voorzitter: Dank u. Dat is duidelijk. De heer Uysal. Dat was ook uw mening? De heer Den Heijer, heeft u nog een andere opvatting of sluit u zich erbij aan? De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank je wel. Ik sluit me daar ook overigens bij aan, maar mijn voorkeur zou zijn ook inderdaad bij de jaarrekening, maar wel met een allonge of een bijpassend stuk, waarbij ook de vragen met mogelijk politiek gevoelige onderwerpen dan nog eens expliciet worden aangegeven.

De voorzitter: U zegt van, zorg dat het herkenbaar is. Mocht er iets raars gebeurd zijn, dan verwacht ... Verwacht, dat klinkt dan weer zo raar. Maar iets gevoeligs, dan wil ik dan graag terugzien. Alles is gevoelig, zegt de heer Merx. Dat zegt misschien ook iets over hoe u als wethouder opereert. Ik weet het niet, maar ... De heer Struijk wil hier nog wat over zeggen.

De heer Struijk: Ik sluit mij helemaal aan bij mijnheer Portier. Wat betreft het voorstel van mijnheer Gündogdu, dan krijg je toch weer het strijdpunt van, wat is nou precies politiek gevoelig? Ik zou zeggen, maak dat dan lekker zelf uit wat jij gevoelig vindt, maar laat dat niet anderen beslissen. Gewoon in de jaarrekening.

De voorzitter: Prima. Dat is duidelijk. Als er verder geen andere opvattingen over zijn, dan rest ons nog de laatste vraag ... De heer Gündogdu wil hier nog op reageren?

De heer Gündogdu: Toch even een reactie. Ik probeer mijnheer Struijk wel te begrijpen, maar kijk, wat voor u niet politiek gevoelig is, kan voor mij wel politiek gevoelig zijn. Ik zou juist het college willen meegeven, ook vanuit de actieve informatieplicht, datgene waarvan zij aangeven dat dat politiek gevoelig is, omdat ook nog eens extra onder de aandacht te brengen van de raad.

De voorzitter: Politiek gevoelig. Daar wil de wethouder nog iets over zeggen.

De heer Merx: Want wat voor ons politiek gevoelig is, hoeft dat voor u niet te zijn en vice versa. Laten we gewoon afspreken, want ik vind het ook wat ingewikkeld, als er iets politiek gevoelig is, laat zich dat niet leiden door het moment waarop de jaarrekening wordt gepubliceerd. Als er echt iets aan de hand is, dan hebben we gewoon volgens mij de afspraak dat wij u meteen informeren, al dan niet in vertrouwelijkheid. Laten we dat ook doen met die Woo-verzoeken.

Als daar iets is waar je denkt van, dit gaat niet lekker, dan informeren wij u gewoon. Wij wachten niet op een jaarverslag.

De voorzitter: Ik denk dat dat voldoende is. Laatste vraag. Wij hebben hier een raadsinformatiebrief, wilt u deze ter kennisname van de raad brengen of is er nog een reden om dit oordeelsvormend te bespreken? Dat lijkt me stug, maar ik zal u niet beïnvloeden. Want dan gaat deze brief ter kennisname naar de raad. Dan dank ik u allemaal hartelijk. Nog een fijne Dordtse Dinsdag verder.

2. Raadsinformatiebrief over Wet open overheid – Raadsinformatiebrief

Agendapunt 2 is bij agendapunt 1 behandeld.

4. Kennisnemen van Maatschappelijke businesscase Toekomstbeeld binnenstad Dordrecht 'Slijpen aan een diamant'- Raadsvoorstel

Voorzitter: Dhr. Klerk
Commissiegriffier: Mevr. Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Den Dulk (Partij voor de Vrijheid)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)
Dhr. Safranti (DENK)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Mevr. Vol-van der Holst (Partij voor de Dieren)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouders: -

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Naaktgeboren

Overige sprekers: dhr. Van Gent van bureau Decisio

De voorzitter: Goedenavond, welkom allemaal bij deze sessie over de Maatschappelijke businesscase Toekomstbeeld binnenstad Dordrecht 'Slijpen aan een diamant'. Ik begreep dat wethouder Burggraaf ziek is en zich niet laat vervangen in deze vergadering. Welkom aan de gasten aanwezig.

De heer Naaktgeboren, programmamanager van de gemeente, en de heer Daan van Gent van bureau Decisio. Vandaag wordt een toelichting gegeven op de Maatschappelijke businesscase Toekomstbeeld binnenstad Dordrecht. Het is de eerste keer dat dit onderwerp in de gemeenteraad op de vergadering van een commissie staat. Het onderliggende Toekomstbeeld binnenstad Dordrecht, met als titel 'slijpen aan een diamant', was in februari 2022 in de vorige gemeenteraad. Gezien de voorgestelde besluiten geef ik het woord aan de programmamanager, Rick Naaktgeboren, maar niet voordat ik voor het verslag een voorstelrondje in werking heb gezet. Dan begin ik voor mij aan de linkerhand bij de heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Den Heijer, VVD.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff van het CDA.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

De heer Den Dulk: Antony Den Dulk, Partij voor de Vrijheid.

Mevrouw Vol-van der Holst: Danielle Vol, Partij voor de Dieren.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

De heer Van Gent: Daan van Gent van Decisio.

De heer Naaktgeboren: Rick Naaktgeboren, gemeente Dordrecht.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Roggekamp: Erik-Jan Roggekamp, Gewoon Dordt.

De heer Struijk: Leen Struijk, ChristenUnie/SGP.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De voorzitter: Dank u wel, mijn naam is Albert Klerk. Ik mag deze vergadering voorzitten. Voordat ik het woord geef, graag nog de aandacht voor het geheime karakter van de bijlage, Maatschappelijk businesscase, financiële effecten. De geheimhouding is nog niet bekrachtigd op dit stuk. Er is in de agendacommissie niet gesproken over een eventueel besloten deel van deze commissievergadering. Het bekrachtigen van de geheimhouding op het stuk staat gepland voor de gemeenteraad van 14 maart. Als u vandaag toch over de inhoud van de geheime bijlage wil spreken, dan zou ik de laatste tien minuten van de vergadering besloten maken. Daarom de vraag of er al vragen zijn of vragen gesteld gaan worden over deze bijlage, dan zullen we in de laatste tien minuten besloten vergaderen. Nee? Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Naaktgeboren.

De heer Naaktgeboren: Dank je wel, voorzitter. Tijdens de vorige raadsperiode is, zoals u zei, Toekomstbeeld binnenstad Dordrecht vastgesteld, 'slijpen aan een diamant'. Er is ook budget gereserveerd, in het kader van de agenda 2030, van veertig miljoen, als ik goed heb. Dat is inclusief reservering voor de parkeergarage Spuiboulevard. Destijds is in de raad afgesproken dat er voor elke investering in de agenda 2030 een maatschappelijke businesscase gemaakt zou worden. Dat heeft Decisio voor ons gedaan. In het raadsvoorstel er ook een voorstel gedaan om budget ter beschikking te stellen als voorbereiding voor de Grote Markt, om een aantal andere aspecten uit 'slijpen aan de diamant' ook voor te kunnen bereiden. Maar vanavond gaat met name over de technische toelichting van de maatschappelijke businesscase. Mijnheer Van Gent van Decisio is hier aanwezig om die voor u te geven.

De voorzitter: Dank u wel, voorzitter of dank u wel, sorry. Zo. De functies wisselen snel hier aan tafel. Ik had begrepen dat er een omissie zit in de bijlage maatschappelijke businesscase. Die wordt toegelicht in de presentatie, als ik het goed begrepen heb. Klopt?

De heer Naaktgeboren: Ja, klopt.

De voorzitter: Ik denk, ik benoem het nog even. Dan geef ik u het woord, mijnheer Van Gent.

De heer Van Gent: Dank u wel. Ga ik er even bij staan. Handig zo twee ... Mijn handen vol, om een clicker en een microfoon te hebben. Bedankt voor de uitnodiging om deze maatschappelijke businesscase toe te lichten. Die gaat over het Toekomstbeeld binnenstad Dordrecht, 'slijpen aan een diamant'. Ik zal mezelf en mijn bureau eerst nog even kort introduceren. We zijn Decisio. Is een economisch onderzoeks- en adviesbureau. Wij werken eigenlijk veel aan maatschappelijke kosten-batenanalyses, economische impactstudies, beleidsevaluaties, dan met name in het fysiek ruimtelijke domein als het gaat om mobiliteit en infrastructuur. Vaak ook op het snijvlak van gebiedsontwikkeling en woningbouw, maar ook vaker van bijvoorbeeld investeringen in de openbare ruimte. Denk aan groenblauwe investeringen. Dat doen we door het hele land. Voor ministeries, voor provincies, maar ook voor de gemeenten en ook voor Dordrecht.

We hebben al eerder, ook in het kader van agenda 2030, maatschappelijke businesscases gemaakt voor bijvoorbeeld de Dordwijkzone en ook voor de gebiedsontwikkeling Spoorzone hier in Dordrecht. We werken momenteel ook hartstikke interessant aan de problematiek in Dordt-West. Vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken stellen we daar een ex ante impactanalyse ... Eigenlijk ook weer een soort maatschappelijke businesscase voor het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, wat ook in Dordt-West wordt uitgerold. Maar goed, dat is even heel kort wie wij zijn. Toch vooral even vandaag de inhoud in. De binnenstad van Dordrecht. Daar gaat het op zich goed mee. Het is een heel dynamisch gebied, waar het goed toeven is, waar het levendig is, maar er zitten toch nog wel wat opgaven in, zo is geconcludeerd of geconstateerd. Dordrecht heeft een grote groeiopgave, er worden veel woningen bijgebouwd, de stad groeit qua aantal inwoners, qua bedrijven. Dat vraagt ook iets van de binnenstad, waar nog meer druk op komt. Tegelijkertijd is sprake van veranderend consumentengedrag. Mensen gaan toch meer op internet doen, winkelen bijvoorbeeld, waardoor ook de positie en de rol van zo'n binnenstad verandert. Waar ook de woonfunctie nog veel aandacht krijgt en tegelijkertijd ook maatschappelijke opgaven liggen op het gebied van klimaat en duurzaamheid. Dat was ook de aanleiding om nog eens een keer goed naar die binnenstad te kijken en een toekomstbeeld voor deze binnenstad te schetsen en het slijpen aan de diamant. Het is al een mooie binnenstad, maar het kan nog beter. Met name om die leefbaarheid en die levendigheid te vergroten. Daar is een heel palet eigenlijk aan thema's, programma's, maatregelen in naar voren gekomen, die echt integraal kijken naar die binnenstad. Eigenlijk vier pijlers daarin. Programmering en aanbod, gaat met name over de voorzieningen die er zijn, de winkels, de horeca. Bijvoorbeeld mobiliteit is echt een belangrijke. Kijkend naar de bereikbaarheid van de binnenstad, maar ook naar de rol van verschillende modaliteiten, de auto, de fiets, het lopen in die binnenstad, waar ook ... Dat hangt ook nauw samen met de verblijfskwaliteit in die openbare ruimte, waar verschillende programma's op worden uitgerold. Sociale waarden, ook belangrijk. Gaat ook met name over het wonen en het toevoegen van die woonfunctie in de stad, die ook in opkomst is. Hoe gaan we dat op een goede manier organiseren? Uiteraard ook gastvrijheid, beleving, verblijfskwaliteit van de binnenstad en ook misschien nog wel met als doel om meer bezoekers te trekken naar de binnenstad. Hier staat ook, de gemeenteraad heeft al eerder in het kader van de agenda 2030 besloten om daar een flink bedrag voor te reserveren. Wat Rick ook introduceerde, is het mooi om daar toch nog even de maatschappelijke waarde ook van te laten zien, aan de hand van zo'n maatschappelijke businesscase. Omdat het zo'n complex geheel van projecten, thema's is, hebben we om die maatschappelijke businesscase goed te kunnen opstellen ... Eigenlijk zijn we begonnen met een uitgebreid schema van alle ... Het samenvatten van alle projecten die er lopen. Ik haal even een voorbeeld eruit. Dat is het thema mobiliteit. Maar we hebben zo'n schema voor vijf thema's gemaakt, om te laten zien hoe de verschillende maatregelen samenhangen met de doelstellingen en de ambities van het programma. Dat hebben we met name gedaan om goed te kijken naar de output die met zo'n plan bewerkstelligd wordt, met de projecten, wat bereiken die, zodat we die in zo'n maatschappelijke businesscase kunnen vertalen en ook in maatschappelijke effecten uit kunnen drukken. Ik ga daar zo nog wat ook over de techniek vertellen, hoe we dat dan precies doen. Eerst even zo'n thema mobiliteit.

We hebben eigenlijk een stuk of vijftien projecten. Het zijn er nog meer, want de mobiliteit was ook ... Hadden we nog een extra pagina voor nodig. Deels fysiek. Er staan ook wat eurootjes bij. Zitten echt een aantal fysieke projecten in, maar deels ook mobiliteit, als het gaat om beleidsmaatregelen, over parkeertarieven, vergunningen, zit allemaal in dat plan. Die hebben eigenlijk ook een heel palet aan doelstellingen. Die hangen ook ... Verschillende projecten hebben ook meerdere doelstellingen. Die gaan over bijvoorbeeld meer ruimte voor fietsers en voetgangers of over een mobiliteitstransitie die je graag wil bewerkstelligen, voor de binnenstad specifiek. Vanuit die doelstellingen komen we tot een soortement van ambities, die daar ook een beetje overkoepelend overheen hangen. Fie gaven ons wat haakjes om concreet te worden. Als het gaat om de ambitie om de verbinding van de binnenstad te versterken vanuit de rest van de stad naar de binnenstad toe en ook bijvoorbeeld tussen bepaalde gebieden, vanuit het station bijvoorbeeld, dan is de uitkomst van zo'n ambitie ... Zou kunnen zijn dat je meer bezoekers naar je gebied trekt. Fat is heel aardig dan ook weer in zo'n maatschappelijke businesscase te kwantificeren en uiteindelijk ook de monetariseren. Ik ga zo nog wat meer vertellen over wat dat precies betekent. Maar ook eentje als een goede bereikbaarheid en een aantrekkelijke, leefbare binnenstad. Dat gaat ook over bijvoorbeeld een modal shift noemen we dat, minder autogebruik, meer fietsers, meer wandelaars en meer mensen die met het openbaar vervoer naar de binnenstad komen. Dat heeft bepaalde effecten, bijvoorbeeld op het gebied van bereikbaarheid of leefbaarheid en woongenot en milieu en gezondheid. Dat zijn elementen die we ook in zo'n businesscase kunnen waarderen. Dat even in een vogelvlucht, even een aantal dingen die we eruit pikken. Dit was voor ons wel even het hart van de analyse om te doen en om goed te begrijpen waarom al die projecten uiteindelijk ook ... Dat we die ook op een goede manier in zo'n maatschappelijke businesscase tot uitwerking kunnen geven. Even een stukje wat meer technische uitleg over wat de maatschappelijke businesscase is. Daar hanteren we altijd een aantal uitgangspunten voor. Die volgen ook allerlei richtlijnen van het Centraal Planbureau en het Planbureau voor de Leefomgeving voor het uitvoeren. Voor het opstellen van maatschappelijke kosten-batenanalyse zijn allerlei leidraden voor. Het belangrijkste is dat we niet alleen kijken naar de kosten die gemaakt moeten worden door de gemeente, maar ook heel erg naar de maatschappelijke baten van bepaalde projecten die gedaan worden. Dat we die effecten ook in de tijd uitzetten. Kosten maak je vaak aan het begin. Die zijn er aan het begin. Maar de baten lopen daar vaak achteraan, maar treden wel vaak voor een hele lange periode op. Dat geeft dat plaatje eigenlijk een beetje weer. Doordat we op een ... We proberen die effecten terug te rekenen naar wat ze vandaag de dag waard zouden zijn. Dat doen we door middel van een disconteringsvoet, om uiteindelijk de effecten onder dezelfde noemer te kunnen brengen en daadwerkelijk een soort vergelijking van kosten en baten kunnen maken. Goed, in de businesscase sluiten we dan ook aan bij een aantal andere uitgangspunten die de gemeente Dordrecht ook heeft voorgeschreven voor het opstellen van deze maatschappelijke businesscases. Dat gaat onder andere over de looptijd van de periode waarin we die effecten meenemen. Een dertig jaar. We kijken dertig jaar vooruit eigenlijk. Van belang is ook dat we bepaalde welvaartscenario's gebruiken om ook economische ontwikkelingen in de toekomst mee te kunnen nemen in het waarderen van bepaalde effecten. Hoe we die waarderen, ga ik zo meteen ook nog wat meer over vertellen. Dan wilde ik eigenlijk gewoon ...

Als we het over de inhoud hebben, meteen ook We beginnen met de resultaten van de analyse. U heeft eerder het stuk gehad, het volledige rapport. Er zat inderdaad een ommissie in. Misschien als ik ga klikken. Dat bestaat eigenlijk uit het feit dat we twee posten hier, lopen en fietsen of lopen en ov onder de post bereikbaarheid, die waren we vergeten in de tabel te stoppen eigenlijk. Dat hebben we nu wel gedaan, waardoor eigenlijk de uitkomsten iets hoger zijn nog dan in het originele stuk. Maar wat staat hier nou eigenlijk? We hebben aan de bovenkant alle investeringen van de gemeente. Daar staat een post van 72 miljoen euro. Die zijn hoger dan die 40 miljoen die al eerder werd genoemd. Dat komt omdat het projectplan breder is dan die 40 miljoen. Er zijn nog meer projecten, die ook deels uit lopende begrotingen worden gerealiseerd. Het komt doordat wij in zo'n maatschappelijke businesscase ook meer kosten voor bijvoorbeeld het beheer en onderhoud van bepaalde projecten wel meenemen, die ook bij de gemeente terechtkomen. Bijvoorbeeld, stel er wordt een brug aangelegd, die brug moet ook eens in de zoveel jaar bestraat worden. at zijn kosten die we ook in zo'n maatschappelijke businesscase op een bepaalde manier meenemen, waardoor dat bedrag wat hoger is dan die 40 miljoen euro, die u zult herkennen. Maar als we allerlei maatschappelijke effecten daar van dat toekomstbeeld uitrekenen, dan zien we onderaan de streep dat er een positief saldo is van maatschappelijke kosten en baten.

De heer Wringer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Dit zijn niet de financiële effecten die geheim gehouden moeten worden?

De voorzitter: Nee.

De heer Van Gent: Dat er onder de streep een positief saldo van maatschappelijke kosten en baten ontstaat van 18,1 miljoen euro. Dat leidt tot een ... Dat kun je altijd mooi ... Dan kun je de verhouding tussen die baten en die kosten ook in beeld brengen. Die is in dit geval 1,25. Wat dat zegt, is eigenlijk, elke euro die we investeren in dit plan of vanuit dit plan wordt geïnvesteerd in de binnenstad. Die levert ook 1 euro 25 op. Dat zit hem in een stukje bereikbaarheid die verbetert, ook in het comfort van reizigers. Het zit hem vooral ook in die modal shift, van die auto naar die fiets en die voetganger die meer ruimte krijgt, die meer comfort krijgt, waardoor er ook wat milieueffecten ontstaan. Die zijn niet zo heel groot. Het gaat om kleine afstanden, kleine reisbewegingen. Maar toch, die gezondheidseffecten voor de binnenstad spelen hier zeker wel een rol. Leefbaarheid is ook een belangrijke. Daar kom ik zo nog wat uitgebreider op terug. Ook voor de woningen en voor de mensen die er wonen wordt het een prettigere omgeving. Economisch ook zeker niet te vergeten. Er komen woningen bij. Er gaan meer mensen naar de binnenstad. Dat is ook een van de doelstellingen. Die gaan ook geld besteden in de binnenstad. Dat heeft ook gewoon een waarde. Daarnaast nog een aantal.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Safranti.

De heer Safranti: Dank je wel, voorzitter. Meer mensen naar de binnenstad. Hoe stimuleren we dat dan? Als de bussen al toch wat duurder zijn, gezien de inflatiecijfers, gezien de kosten wat er op dit moment ook speelt. Prima verhaal. Alleen wat wij ervaren is dat juist mensen nu niet naar de binnenstad komen. Zeker als we zien dat de winkels een voor een sluiten. Misschien dat u daar iets over kan vertellen. Want u geeft aan van, stimuleer naar de binnenstad. Maar waarom zou ik naar de binnenstad moeten komen als ik veel meer moet gaan betalen voor een lijnbus en de winkels zijn niet meer aantrekkelijk?

De heer Van Gent: Terechte vraag, denk ik. Ik denk dat dit plan het in zich heeft dat juist ook dit soort zaken wordt aangepakt. Dat er goede routes worden gemaakt richting de binnenstad voor bijvoorbeeld die fietsers en die wandelaars. Ik kan niet ingaan op het openbaar vervoer, hoe dat zich ontwikkelt in de stad. Dat vind ik een ingewikkelde vraag, maar dat zou dan een terecht aandachtspunt zijn misschien, ook om nog in dat plan mee te nemen. Maar in de breedte wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van de binnenstad.

Mevrouw Vol-van der Holst: Voorzitter.

De heer Van Gent: Waarmee je ook niet alleen bezoekers vanuit de stad zelf, maar ook probeert misschien bezoekers van buiten de stad hier naar de binnenstad te krijgen om daar inderdaad ook niet alleen van de winkels gebruik te maken, maar ook van de horeca en van de andere recreatievoorzieningen die er zijn. Jazeker, er zijn daar ook scenario's in te bedenken. Wij hebben een aantal uitgangspunten hierin gekozen, dat het aantal bezoekers gaat groeien. Maar in slechte economische tijden zou dat inderdaad ook minder goed kunnen zijn. Vandaar dat we ook echt op een lange termijn proberen te kijken en ook door die conjunctuurgevoelige informatie heen berekeningen te maken.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag nog een vraag van mevrouw Vol.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dat is eigenlijk geen vraag, voorzitter. Ik wilde een beetje aanvullen. Mag dat?

De voorzitter: Dat mag ook.

Mevrouw Vol-van der Holst: Wat ik begrijp uit het verhaal, is dat er juist veel meer geïnvesteerd gaat worden, ook in cultuur en aantrekkelijkheid van de binnenstad. Dat is waarschijnlijk ook het idee achter dat er meer bezoekers naar de binnenstad gaan komen. Dat wilde ik even aanvullen. Dat heb ik hieruit gelezen in ieder geval. Ik hoop dat ik dat ...

De heer Van Gent: Ja, Klopt. Goede aanvulling. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Er was nog een vraag van mijnheer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik begrijp dat we ook meer mensen naar de binnenstad willen hebben. Dat is mooi. Tegelijkertijd zien we dat het minder mobiliteit wordt, tenminste minder auto's, meer ov. Maar je ziet ook de landelijke tendens. Dat waar een paar jaar geleden gedacht werd dat iedereen met het ov overal naartoe ging, dat alleen in de grote, of de binnensteden van de drie of vier grootste steden dit nog gebeurt en voor de rest de mensen toch met de auto willen gaan. Er wordt nu ook geschetst dat we meer bezoekers krijgen. Ik ben het ermee eens dat we niet al die auto's in de binnenstad willen hebben, maar dan wil ik wel een alternatief zien waar al die bezoekers dan wel naartoe kunnen komen en hoe ze dan op een goede manier die binnenstad in kunnen komen, want dat mis ik op dit moment nog. Misschien is daar een idee naar gemaakt.

De voorzitter: Dank u wel. Laten we wel de vraagstelling technisch proberen te houden. Ik weet niet in hoeverre de heer Van Gent hier op in kan gaan.

De heer Van Gent: Kan ik misschien kort iets over zeggen. Ook dat onderdeel zie ik als dat dat integraal is bekeken. Bijvoorbeeld door mobiliteitshubs te realiseren die het mogelijk maken om nog wel met de auto naar de binnenstad te komen, althans naar de ring van de binnenstad en van daaruit goede routes weer naar de stad te voet of misschien ook met de bus. Op die manier hebben we er ook wel naar gekeken. Denken we wel dat daar gewoon ook integraal naar gekeken is. Dat er voor allerlei smaken keuzes nog zijn te maken. Maar meer inhoudelijk dan dat.

De heer Naaktgeboren: Misschien even aanvullend. Zo meteen, om half tien geloof ik, is er een raadsvergadering over het mobiliteitsplan. Dit is een onderdeel van het totale mobiliteitsplan.

De voorzitter: Klopt. Dank u wel. Mijnheer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Even een technische vraag. U geeft terecht aan, dit is een scope voor de komende decennia. Ik ben benieuwd in uw berekening, heeft u ook rekening gehouden met een worstcasescenario. In die zin, dit is op basis van aannames, businesscase waarvan u denkt dat dit de ontwikkeling zal zijn wat gaat bijdragen aan de positionering van onze binnenstad, met al deze cijfers gekwantificeerd. Maar ik kan me ook voorstellen dat er juist in een wereld met heel veel onzekerheden, ook in Dordrecht hebben we daarmee te maken, dat we een soort worstcasescenario hebben uitgewerkt of misschien nog gaan uitwerken. Ik ben benieuwd of u dat ook heeft gedaan.

De heer Van Gent: Goede vraag ook. Dat had ik misschien ook al eerder op de vorige slide kunnen toelichten, want ik zei iets over dat die scenario's, die welvaart- en leefomgevingsscenario's noemen we dat, daar is eigenlijk een hoog scenario voor en een laag scenario. We hebben allebei de scenario's ook doorgerekend. Dit is het hoge scenario wat ik hier even presenteer.

In het lage scenario ga je uit van een veel lagere economische groei, lagere demografische groei, maar door een heel aantal van die parameters en die uitkomsten hier ook lager zijn. Dat staat ook in het rapport. Hebben we ook eigenlijk een soortgelijke tabel voor uitgewerkt. Dan kom je niet achttien miljoen in de plus, maar dan kom je zo net rond de nul uit. Dan hangt het er inderdaad om of het uiteindelijk een positief of een negatieve baten-kostenverhouding in die zin heeft. Heel terecht werken we in dit soort analyses altijd met een hoog en laag scenario, in die zin.

De voorzitter: Dank u wel. Er was nog een vraag van mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik heb eigenlijk twee vragen. De eerste vraag is, er wordt in het stuk genoemd, u gaf het net zelf ook al aan, dat er veranderend consumentengedrag is. Op dit moment zijn er best wel veel leegstaande winkelpanden in het centrum. Wordt dat ook meegenomen, wat voor oplossingen dat daar voor gevonden worden?

De heer Van Gent: Dat is wel heel inhoudelijk, denk ik, maar daar wordt inderdaad heel erg aan gewerkt. Wordt ook heel erg met ondernemers ook afgestemd, met hun Binnenstadsfonds geloof ik ook uitgewisseld in ... Of volgens mij wel, maar misschien Rick kan jij daar wat meer over vertellen ook.

De heer Naaktgeboren: De leegstand neemt af in de binnenstad. Dat is ook een landelijke trend trouwens. Ook door meer woningen toe te voegen en andere functies aan te grijpen, met name op de verdieping. Maar één van de voorstellen die we hierin doen, is het opstellen van gebiedsprofielen, zodat we kijken welke horeca, detailhandel, welke functies het beste waar kunnen landen. Daar gaan we mee gezamenlijk acquisitie doen, met de eigenaren en met de ondernemers.

Mevrouw Schnabel: Dank. Dan had ik nog een tweede vraag. Dat is, vorig ... Ik weet niet zo goed of ik deze vraag nu kan stellen nu de wethouder er niet is. Maar in de vorige periode is er een motie aangenomen om de Joodse cultuurhistorie meer te betrekken bij de Grote Markt. Maar dat kan ik hier niet goed in terugvinden Ik ben heel benieuwd hoe dat concreet vorm gaat krijgen en wanneer dat dat start of al gestart is.

De heer Naaktgeboren: Dat zit niet in de maatschappelijke businesscase. Zit wel in het raadsvoorstel, want we gaan nu starten met het aanpak Grote Markt. De projectleider is al ruim in gesprek met de indieners van de motie of van de ... Hoe noem je dat? De mensen van de Joodse gemeenschap. Hoe dat vorm gaat gegeven gaat worden, weten we nog niet, want we weten ook nog niet hoe het plein vormgegeven gaat worden. Of er wel of geen parkeer ... Er moet nog heel veel uitgezocht worden, maar de projectleider ... Wij zijn in gesprek met de Joodse gemeenschap over deze motie.

Mevrouw Schnabel: Want, als ik nog heel kort mag aanvullen, de Joodse gemeenschap gaf aan dat ze zelf nog best wel veel vragen hebben over hoe dat dan ...

De heer Naaktgeboren: Natuurlijk. Maar die hebben wij ook.

Mevrouw Schnabel: Maar goed, fijn om te horen. Dank.

De heer Naaktgeboren: Een van de dingen van Een van de opties, wij willen graag een gebouw die wij investeren. Dat is de vraag of dat binnen het project past of niet en hoe wij ermee omgaan. Maar dat zal later nog terugkomen. Dan kunt u later een besluit over nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Nog een vraag van de heer Van der Kruijff. Dan stel ik voor dat u verder gaat met uw verhaal. Mijnheer Stolk nog en dan ... Maar eerst mijnheer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, onderdeel is, u noemde het net al, de aanpak van de Grote Markt. Dat, lees ik, gaat vooral over de beleving, de openbaar ruimte, vergroening en inderdaad et cetera. Wordt er ook nog gekeken naar de woningen rondom de Grote Markt? Blijft dat nu zoals het is of gaat er ook nog aan de woningbouw iets veranderen of vernieuwen of gebeuren?

De heer Naaktgeboren: Zit ook niet in deze maatschappelijke businesscase. Maar we zijn in gesprek met een van de eigenaren. Of daar iets mee gaat gebeuren, is nog onbekend. Moet verder uitgewerkt worden.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, dan toch weer een vraag. Mocht het gaan gebeuren, woningbouw in een bestaande omgeving moet vaak ook geld bij, hebben we geleerd de afgelopen jaren. Als het dan niet in een maatschappelijke businesscase zit, betekent dat we er hier nog kosten achteraan krijgen als dat zou gebeuren. Dat zou ik dan liever voorzien in plaats van achteraf horen.

De heer Naaktgeboren: Het is de vraag of dit onderdeel van een maatschappelijke businesscase is of een onderdeel van de uitwerking van het project Grote Markt.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, goed dan stop ik, want dit zijn natuurlijk technische vragen. In ieder geval net bij de maatschappelijke businesscase, op dat mooie plaatje aan het begin, stond wonen heel nadrukkelijk in een van de kwadranten als sociale waarde, geloof ik, als ik me goed herinner. Dat geeft mij de indruk dat wonen binnen de maatschappelijke businesscasescope valt, anders zou het daar niet in dat plaatje moeten staan.

De heer Naaktgeboren: Volgens mij is er rekening gehouden met een toename van het aantal woningen van vijfhonderd, zevenhonderd, zoiets in totaal in de binnenstad. Er is niet op ... Kijk, het is een totale maatschappelijke businesscase voor de binnenstad. Het is niet specifiek ingezet op welk project nou waar zit.

De voorzitter: Dank u wel. Dan als laatste de heer Stolk.

De heer Stolk: Ik had een vraag nog. Dat is, er staat een bedrag 72 miljoen. Wanneer wordt dat uitgegeven? Is dat de eerste 10 jaar? Begrijp ik het goed dat het frequent tot 30 jaar is voordat we het terugverdienen? Zeg ik het goed? Het gaat erover dat we 30 jaar berekenen en gaan we dit, 72 miljoen, op 10 jaar uitgeven?

De heer Van Gent: Meteen ook nog inderdaad even een uitleg daarover. Kijk, dat wat hier als financieel effect staat, dat zijn daadwerkelijke euro's die uitgegeven worden. Klopt. De meeste eenmalige investeringen zitten inderdaad in de eerste periode. Ik weet niet precies wanneer, maar dat is inderdaad de eerste 10 jaar een klein deel van dat van die 72 miljoen. Dat komt daar achteraan. Zien wij echt als maatschappelijk geld of financieel geld wat nog extra geïnvesteerd zal moeten worden om het goed te kunnen onthouden. Veel van die effecten, dan ga ik met permissie meteen even door, want dan ... Veel van die effecten zijn geen daadwerkelijke euro's. Dat zijn eigenlijk maatschappelijke euro's die wij door middel van kengetallen, door middel van waarderingmethodieken uiteindelijk wel kwantitatief maken en uiteindelijk ook in euro's uitdrukken. Maar het zijn geen euro's die u als gemeente of als Rijk in uw portemonnee weer terugkrijgt. Het zijn eigenlijk ... Met name als het gaat om bereikbaarheid, bijvoorbeeld gaat het over comfort dat verbeterd wordt. Wat mensen ook een ... Waar mensen ook een waardering aan geven. Dat is iets wat we mooi kunnen meenemen in zo'n maatschappelijke businesscase om te laten zien dat we in zo'n tabel niet alleen een plusje met een waardering kunnen geven over, het is wel mooi dat we dit doen, want dit en dit levert het op. Maar dat we het ook concreet en tastbaar kunnen maken. Kijk ik even naar die bereikbaarheidseffecten. Dan staan er een aantal uitgangspunten in het toekomstbeeld. We willen meer ruimte creëren voor het verhogen van de verblijfskwaliteit. De auto moet eigenlijk wat minder ruimte in de openbare ruimte gaan innemen. Dat zorgt ervoor dat we ook meer ruimte hebben voor fietsers, voor wandelaars, maar ook voor groen. Het instellen van een zero-emissiezone gaat ook helpen om veel gezondheidseffecten in de binnenstad te bewerkstelligen. Daar worden allerlei maatregelen ook voor voorgesteld. Bijvoorbeeld het reduceren van het aantal straatparkeerplaatsen, het beter benutten van ook bestaande capaciteiten in de parkeergarages in de directe omgeving. Een aantal effecten ... Dat is eigenlijk weer zo'n opbouw die we ook in dat schema lieten zien. Uiteindelijk kunnen we daar een aantal effecten uit afleiden. We zien een afname van het autogebruik. We zien een toename in fietsgebruik en in wandelaars in de binnenstad. We gaan logistieke bewegingen voor het aanleveren van goederen en producten verduurzamen. De reistijd voor veel mensen die ergens anders in Dordrecht wonen en met de fiets naar de binnenstad willen, die neemt af. Dat is iets wat je ... Daar zijn allerlei onderzoeken naar gedaan. Wat is die reistijdwaardering dan? Dat is echt iets wat in euro's uit te drukken is. Naast die reistijd zien wij met name comfort toenemen, doordat het gewoon prettiger ook wandelen, fietsen is in de binnenstad. Dat hebben we met een aantal aannames proberen ook in euro's uit te drukken. Daar komt dan zo'n effectberekening uit. We zien congestie-effecten. Minder auto's. De auto's die er nog komen, die hebben minder reistijd. Dat is ook al een effect wat daadwerkelijk tot soort bereikbaarheidseffecten, tot een reistijdwaarderingseffect leidt. Met name die fietsers, die wandelaars en die overgebruikers, daar zien we dat comforteffect wat ...

Op zich ben je misschien niet zo één, twee, drie veel sneller met de fiets, maar het is wel een stuk comfortabeler, een stuk leefbaarder om vanuit de wijk naar de stad en in de binnenstad te geraken. Dat hebben we op die manier in een soort maatschappelijke euro uitgedrukt, met een totaal effect inderdaad over die looptijd van dertig jaar, wat pas later op gang komt van twintig miljoen euro.

De voorzitter: Er zijn twee vragen. Die zou ik graag de gelegenheid willen geven. Drie inmiddels. Mevrouw Vol als eerst.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel, voorzitter. Ik ben een heel klein ... Ik vind het een heel mooi plan overigens. Maar mijn vraag is, ik heb een hele mooie presentatie gezien van groenblauw, volgens mij, was dat. Dat was een principe met STOMP. Dat zie ik hier wel redelijk in terug. Maar mijn vraag is, hebben jullie daar ook ... Dat is hier, neem ik aan, aan gelinkt? We hebben ook een heel mooie presentatie gekregen van de wethouder van GroenLinks overigens, volgens mij uit Groningen. Die had een binnenstadsplan laten zien aan ons, waar de Partij voor de Dieren heel erg verliefd op zijn geworden eigenlijk. Ik ben het ook even met eigen ogen gaan bekijken, in Groningen. Echt heel tof. Is daar ook naar gekeken? Dat is eigenlijk mijn vraag. Want ik heb zoiets, goed gestolen is beter dan zelf bedacht misschien, slecht bedacht. Dat is hem.

De heer Naaktgeboren: Het STOMP-principe is verder uitgewerkt in dit verhaal. Dat is het uitgangspunt. Dat is direct gekoppeld aan het mobiliteitsplan wat zo meteen door de heer Safranti voorgezeten wordt. Toch? Om half tien. Tweede, het Toekomstbeeld binnenstad is vorig jaar al vastgesteld. Natuurlijk hebben we ons laten inspireren door anderen. Dat doen we altijd. Ik weet niet specifiek waar u op doelt, maar bijna alle binnensteden zijn aan de gang met autoluwe binnenstad, vergroenen, verduurzamen, dat soort aspecten. Dat kom je bijna overal in tegen.

Mevrouw Vol-van der Holst: Mag ik daar nog op antwoorden?

De voorzitter: Ja, heel kort.

Mevrouw Vol-van der Holst: Waar ik inderdaad op doel, is dat ze daar de fietsen ook een beetje weg hebben gehaald uit het centrum. Dat je niet overal je fiets neer plettert, maar dat die 's morgens gewoon weggehaald worden en dat je daar ondergrondse fietsparkeergelegenheden hebt. Fantastisch. Is gewoon een heel streng beleid. Het was gewoon een heel prettig rondlopen zeg, omdat je alles kan zien en je struikelt niet over de fietsen, bijvoorbeeld, waar ik nu ook al hoor in Dordrecht dat dat wel een dingetje is. Dat was het eigenlijk, denk ik. De auto's. Er was ook een hele wijk gebouwd aan de rand van de stad, waar een parkeergarage onder de grond zit. Je ziet gewoon geen auto daar in dat gedeelte. Was echt fantastisch. Ik vroeg me af of we inderdaad geïnspireerd genoeg zijn geweest.

De heer Naaktgeboren: Ik zou het misschien meenemen bij het mobiliteitsplan zo meteen.

Mevrouw Vol-van der Holst: Daar ben ik niet, maar oké.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Struijk.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Ik zit even een klein beetje te worstelen met die maatschappelijke opbrengsten. Minder auto's, minder uitstoot, gezonder leven. Daar kan ik me voorstellen dat je daar euro's aan hangt. Maar u had het ook over meer fietscomfort. Ik woon aan de rand van Dordt. Ik fiets naar de stad. Dat gaat niet altijd even lekker. Dat gaat over een aantal jaar fijner. Dat is een tientje opbrengst, op 10.000 tien van die mensen die dat doen, is een ton in een jaar verdiend. Die schrijven jullie daarbij maatschappelijk opbrengsten. Moet ik het zo zien?

De heer Van Gent: Ja, kort samengevat misschien wel.

De heer Struijk: Dan kunnen we rijk worden. Dank u. Maar dan heb ik het goed begrepen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was er nog een vraag van de heer Safranti.

De heer Safranti: Dank je wel, voorzitter. Ik sluit me totaal aan bij mevrouw, ik dacht dat mevrouw Volt was het, Vol, sorry, excuus. Inderdaad, ik zat daar ook een beetje mee van, zeker de parkeerproblemen wat we nu op dit moment hebben, alleen al bij de inwoners van de binnenstad. Als ik dat zo hoor dat ondergronds fietsenstallingen, ondergrondse autogarage, daar ben ik echt helemaal voor. Hoe is dat dan meegenomen? Kijk, we kampen nu al jaren nu met de autoproblemen in de binnenstad. Als we dat nog moeten af laten nemen, ik weet niet hoe dat in de praktijk gaat lukken hoor. Dat was eigenlijk mijn vraag van, hoe zien jullie dat dan? Komen jullie met dit soort voorbeelden van, dan gaan we een parkeergarage ondergronds doen of ... Ik weet het niet, maar dat hoor ik niet. Dat wilde ik graag vragen.

De heer Van Gent: Goed, kijk, ik moet erbij zeggen, wij hebben niet de plannen bedacht. Wij toetsen ze vooral en wij checken vooral en wij proberen daar een effect aan te breken. Maar als ik kijk naar de set aan maatregelen die genomen wordt ...

De voorzitter: Even tussendoor. Mag ik heel even vragen om een gesprek tegelijk te voeren, want het is lastig om het te volgen. Dank je wel.

De heer Van Gent: Als ik kijk naar de set aan maatregelen, dan zie ik eigenlijk meerdere van dat soort oplossingen. Deels is dat het op afstand parkeren met die mobiliteitshubs. Inderdaad de auto echt ergens anders neerzetten en van daaruit de binnenstad in, bijvoorbeeld ook door het autoluwe ontheffingsgebied uit te breiden. Dat er gewoon inderdaad daadwerkelijk geen auto's meer in mogen. Maar het kan ook gaan over tarifiering, aangepaste parkeertarieven voor mensen die toch met de auto naar de binnenstad willen. Daadwerkelijk parkeerplaatsen gewoon weghalen en daar groene bakken, bij wijze van spreken, opzetten of inzetten. Dat soort maatregelen, eigenlijk een set aan maatregelen.

De heer Safranti: Sorry, voorzitter, maar ik zie dat niet als een maatregel. Kijk, u geeft al aan dat wij met een probleem kampen op dit moment, zeker voor de mensen die al in de binnenstad wonen, laat staan mensen van buitenaf. Dat is al een probleem. Mijn vraag is van, hoe gaan we dat dan in de toekomst oplossen, laat staan de mensen van buitenaf naar binnen?

De voorzitter: Laten we wel de vraag technisch houden, want dit begint wel erg op politiek te lijken. Dat is niet helemaal het doel van deze sessie. Wil mijnheer Gündogdu nog een technische vraag stellen en dan ...

De heer Gündogdu: Ik hou hem technisch, voorzitter. Even focussen op dat plaatje wat u heeft. U maakt op basis van bijvoorbeeld de autobeweging, parkeerbewegingen ... Heeft u een bepaalde berekening gemaakt. U heeft daar natuurlijk, denk ik, ook een bepaalde aanname bij gehanteerd, op basis van een aantal minder autobewegingen, aantal toename van fietsbewegingen of loopbewegingen. Wat is het percentage dat u per onderdeel heeft gebruikt? Is daar een bepaalde lijn in te vinden?

De heer Van Gent: Dat is een hele goede vraag. Even kijken of ik die er zo bij kan vinden, want dat heb ik niet zo paraat moet ik daarbij eerlijk zeggen. Even kijken. Ik heb het niet zozeer in percentages, wel in aantallen auto's bijvoorbeeld die afnemen. Ik zie bijvoorbeeld in de ochtendspits vierhonderd auto's minder. Ik weet niet, Rick heb jij paraat hoeveel er nu ... Nee, ook niet. Dat komt misschien dan ook zo meteen nog wel wat breder aan de orde. Ik heb het niet zozeer in percentages. We hebben met name gekeken naar aantallen. Ik zie trouwens wel wat percentages inderdaad staan. Dat gaat om zo'n tien tot dertig procent. Dat is een beetje afhankelijk van afname van autogebruik, van de locatie. Verderop in de binnenstad zal het hoger liggen, het percentage. Wat meer hierheen is het wat lager, tussen de tien en twintig procent. Dat komt ook uit allerlei modelberekeningen van verkeerskundige bureaus die dit soort modellen maken. Dat soort percentage eigenlijk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan nog even voor dit blokje vragen de laatste voor de heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Ik had een vraag. Stel als wij ... Ik hoorde u net zeggen van, we gaan een aantal parkeerplaatsen weghalen. Neemt het netto aantal parkeerplaatsen daarmee ook af in en rondom de binnenstad? Dat is de eerste vraag. Een tweede die daarbij aansluit, hebben we ook gedachtes over hoe je dan omgaat met mensen die slecht ter been zijn? Blijft er dan wel ruimte als je met je oma van negentig in de binnenstad wat gaat eten? Er staat ergens in het stuk, we gaan het gereguleerd parkeergebied in de binnenstad verruimen. Wat moet ik me daarbij voorstellen? Want naar mijn weten is alles gereguleerd. Misschien snap ik het woord gereguleerd dan niet goed.

De heer Van Gent: Rick, misschien ook wat inhoudelijke vraag hoor, waar jij wat meer ...

De heer Naaktgeboren: Ik weet niet of dit een technische vraag is, voorzitter.

De voorzitter: De vraag die ik opving was ...

De heer Naaktgeboren: Volgens mij is het uitgangspunt, maar de collega programmamanager of mobiliteit zit ook in de zaal, is dat je met de ... Het is een autoluwe, het is niet een autovrije binnenstad. Volgens mij mag je overal wel komen, behalve weet ik veel waar, waar het nu ook niet mag. Maar dat wordt niet beperkt. Maar er wordt op een betere manier gekeken naar de capaciteit in de binnenstad. De parkeergarages staan nu voor een deel leeg. Die kunnen beter effectiever benut worden. Met name daar gaan we kijken, ook voor bewoners. In het plan zit ook de parkeergarage Visstraat, dat we die wellicht om kunnen katten naar een bewonersparkeergarage, zodat je de auto's op straat, waar nu bewoners parkeren, op een effectieve en efficiëntere manier in parkeergarages zet. Betekent niet dat je daar niet mag komen, ook niet je oude oma van negentig voor je deur mag afzetten, maar wel dat je dan, net zoals nu, op een andere manier ergens gaat parkeren.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik nam bewust het woord netto in de mond. Neemt het netto aantal parkeerplaatsen daarmee af in de binnenstad.

De heer Naaktgeboren: Volgens mij is dat wel het idee. Natuurlijk. Als we naar een autoluwere binnenstad gaan, met een efficiënter gebruik van de bestaande parkeerplaatsen en parkeerplekken en parkeergarages, dan neemt het autogebruik of de plekken voor ... Hoe noem je dat? De reductie van straatparkeerplaatsen neemt af, ook omdat we willen gaan vergroenen. Ook andere functies in de binnenstad willen gaan toevoegen.

De voorzitter: Dank wel, we hebben nog een kwartier de tijd. Ik weet niet hoelang de presentatie nog duurt. Ik stel voor dat u in ieder geval vervolgd.

De heer Van Gent: Nog twee slides.

De voorzitter: Mooi.

De heer Van Gent: Wie weet gaat dat lukken. Leefbaarheid, ook wel even een aanzienlijk effect waar ik wat langer bij stil wilde staan. Mede ook het gevolg vanuit die mobiliteitstransitie en het ruimte geven aan andere modaliteiten dan de auto, zie je vooral ook een aantal projecten die echt ervoor zorgen dat die leefbaarheid in de binnenstad toeneemt. Bijvoorbeeld doordat er meer groen komt, doordat de uitstraling op straat, het woongenot eigenlijk toe gaat nemen. Dat woongenot, daar zit voor ons eigenlijk de sleutel om tot een soortement van inschatting, kwantificering van dat effect te komen. We zien dat eigenlijk als een soort proxy voor het effect. Hoe kwantificeren we dat, hoe monetariseren we dat? Dat doen we door te kijken naar de vastgoedwaarde van woningen en ook commerciële vastgoed, wat er in de binnenstad is.

Daar zijn allerlei studies ook naar gedaan wat daar dan de effecten van zijn. Daar hebben we een aantal uitgangspunten in gekozen. We denken dat door alle projecten die worden gedaan, dat is echt die hele set van veertig projecten en over die vier thema's heen, dat voor alle inwoners van de binnenstad het daar prettiger wonen wordt en dat zij dat gaan merken misschien wel in hun ... Hoe hoger dat woongenot, hoe liever mensen daar willen wonen. Dat zul je terug gaan zien in de vastgoedwaarde van die woningen. Maar ook voor ondernemers is het positief als daar bijvoorbeeld meer bezoekers komen. Ook voor hen is het prettiger daar zitten. Dat drukt zich uit en dat hebben we dan uitgerekend door een woningwaarde-effect en een vastgoedwaarde-effect van twee en één procent te berekenen. Een effect dat optreedt, dat is wel iets wat eenmalig in de tijd optreedt, nadat het hele plan is gerealiseerd. Dat treedt pas op in 2030, hebben we daar nu voor aangenomen. Als allerlei projecten gerealiseerd zijn, dan ga je dat effect zien en dan komt daar een behoorlijk effect uit. Dertig miljoen euro in de toekomst. Teruggerekend naar nu is dat wat minder waard. Aanvullend hebben we met dit plaatje ook in beeld proberen te brengen ... want die Grote Markt, daar gebeurt echt wel wat meer. Dat is echt een wat groter gebied, waar veel auto's die nu op straat staan, daar worden dan ... Dat is daar niet meer mogelijk straks. Daar gaat echt een vergroening plaatsvinden wat ook echt een verblijfskwaliteit gaat bewerkstelligen. Vandaar dat we hebben gezegd, daar gaan we nog specifiek wat extra effecten voor in beeld brengen. Dat hebben we gedaan op basis van studies, door allerlei instanties, die zijn gedaan en die daarna iets zeggen over een vastgoedwaarde-effect van wel vier tot acht procent in de directe omgeving van zo'n gebied. Omdat het om een dichtbevolkt gebied gaat, dan lopen die effecten of gauw best wel op tot, in dit geval, zo'n tien miljoen euro. De laatste waar ik even stil bij wilde staan, dat zijn niet economische effecten. Die zijn eigenlijk uit te splitsen in een tweetal zaken. Enerzijds het feit dat doordat er meer mensen in de binnenstad komen wonen er eigenlijk ook een soortement van, we noemen dat agglomeratie-effect, meer bewoners, dat levert ook gewoon positieve effecten op. Mensen gaan daar wonen, gaan daar geld uitgeven, gaan daar ook misschien wel werken. De dichtheid neemt toe. Dat is op basis van studies van het CPB, die daar ook iets over zeggen, over de effectieve dichtheid. Dat uit zich in matching, sharing en learning. Ik zal daar wat over zeggen. Dat gaat over bijvoorbeeld, hoe meer mensen er dicht bij elkaar wonen en ook hoe dichter bedrijven en mensen bij elkaar wonen, hoe lager bijvoorbeeld de zoekkosten voor bedrijven op de arbeidsmarkt zijn. Zij hoeven van minder ver mensen aan te trekken om bij hen te komen werken. Dat bespaart ze ook tijd en moeite en geld. Sharing en learning gaat met name ook over de uitwisseling van kennis tussen bedrijven, tussen mensen onderling, tussen mensen en bedrijven. Doordat die mensen wat dichter bij elkaar zitten, wordt dat makkelijker. Het CPB heeft aangegeven, dat zie je echt wel terug in de arbeidsproductiviteit van steden, van gemeenten, met name in die stedelijke gebieden. Naarmate de stedelijkheid afneemt, zijn die effecten echt daadwerkelijk lager. Op basis daarvan, we zien dat er, ik geloof wel, zo'n duizend mensen gaan er meer in de binnenstad wonen. Dat is best een behoorlijk effect wat optelt. Vandaar dat we dat ook wel mee hebben genomen. Daarnaast specifiek die bestedingen, waar we het net ook al even over hadden. De binnenstad wordt aantrekkelijker. We gaan ervan uit dat er meer mensen naar de binnenstad toekomen. Zij gaan geld uitgeven. Ze gaan in de horeca gebruikmaken. Ze gaan inderdaad culturele instellingen bezoeken.

Ze gaan misschien winkelen. We hebben daar ook iets voor aangenomen. Stel nou dat die bestedingen met vijf tot tien procent toenemen, dan kun je daar in de maatschappelijke businesscase en ook een welvaartseffect van meenemen. Dat zit hem bijvoorbeeld in meer werkgelegenheid dat dat met zich meebrengt. 125 tot 250 banen. Het effect van het feit dat die mensen gaan werken. Hun inkomen stijgt. Dat is een welvaartseffect wat we in zo'n maatschappelijke businesscase mee kunnen nemen. Daarnaast neemt ook de omzet en in ieder geval ook de winst voor die ondernemers toe. Met name die winstmarge is iets dat we in zo'n businesscase mee kunnen rekenen. Dat zijn dan ook wel weer ... Dit zijn dan misschien wel weer, even om het terug plat te slaan, echt financiële effecten. Daar waar die agglomeratie-effecten ... Die zie je wat minder direct terug. Die zul je wat meer breder in de economie terugzien. Dat was volgens mij de laatste inhoudelijke toelichting op de maatschappelijke businesscase.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag een aantal vragen. Bij de vorige slide stak mevrouw Vol haar hand al op, maar ik liet u even uw verhaal afmaken in verband met de tijd. Verder zie ik vragen van de heer Gündogdu en de heer Hartmeijer. Ik denk dat we dan ook tot een afronding moeten komen. Mevrouw Vol.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel, voorzitter. U heeft het over leefbaarheid en dat meer mensen gaan wonen in het centrum. Dan komt er nog een andere bewoner bij. De Partij voor de Dieren natuurlijk. Heel veel mensen hebben hondjes. Eén op de dertien Dordtenaren heeft een hond. Als er meer mensen naar het centrum komen, dan worden dat er nog meer. Op dit moment zijn er gewoon geen hondenspeelplekken of -uitlaatplekken. Mijn vraag is of dat ook meegenomen kan worden, zodat mensen daar ook gebruik van kunnen maken.

De heer Naaktgeboren: Op dit moment nog niet over nagedacht, maar nuttige suggestie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Ik heb een vraagje over het puntje woongenot. Ik kan me zo voorstellen dat dit gaat over de binnenstad, maar aangrenzend aan de binnenstad hebben we natuurlijk een aantal plekken die al jaren onder het kopje overlastgevende locaties behoren. Ik zeg maar even Kromhout, Sint Jorisweg. Want dit is specifiek voor de binnenstad. Maar ik kan me zo voorstellen dat de effecten die mensen daar op die locaties of rondom die plekken ervaren ook gaat drukken mogelijk als je het woongenot gaat afzetten richting de maatschappelijke baten. Is dat ook daarin meegenomen of heeft u echt alleen maar de focus op de binnenstad en niet de omgeving van de binnenstad en eventueel de eerste schil heb ik het dan in dit geval over, die daar mogelijk nadelige effecten op zullen of kunnen hebben?

De heer Van Gent: We hebben nu inderdaad vooral gefocust op de binnenstad. Klopt. Met name omdat daar dan projecten worden genomen en, goed, dit soort eventuele negatieve effecten zien wij echt ... Goed, is dan misschien een aandachtspunt, maar we denken dat we in het plan terugzien dat ook daar aandacht voor is. Juist doordat er goede toegangswegen zullen komen naar de binnenstad, dat daar ook aandacht voor is. Maar ik ken de specifieke problematiek daar niet.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Dank u. Dank voor de presentatie. In een eerdere slide werd er gesproken over het bundelen van vervoersbewegingen. Wat wordt daarmee bedoeld? Hoe moet ik dat concreet voor me zien?

De heer Van Gent: Dat zit hem wat meer in de logistiek. Denk aan alle winkels die er zijn, die allemaal individueel een auto ... Of individueel komt daar een vrachtwagen voor om kleding te brengen, bij wijze van spreken. Je zou kunnen denken dat je op een verzamelpunt dat bundelt en dat er dan één auto nog maar echt de binnenstad in hoeft, zodat je echt die reisbewegingen reduceert. Dat zit hem met name daarin.

De voorzitter: Dank u wel. Er zijn nog ... Wie hadden er ... Ik zie nog drie vragen. We hebben nog acht minuten. We willen ook nog op een goede manier afronden. Ik stel voor dat dat echt de laatste drie zijn. Mijnheer Den Heijer fluistert me toe, heel kort hoor. Ga uw gang.

De heer Den Heijer: Profielen. Als we dan verschillende profielen gaan benoemen in onze binnenstad, kan ik me voorstellen, we hebben het nu over leefbaarheid en levendigheid, gaan wij in die profielen dan ook koppelen wat voor mensen daar wonen, vertoeven? Wat ook gepaard gaat met levendigheid, waardoor dat ook op die plek goed kan. Wordt dat ook meegenomen in deze plannen?

De heer Naaktgeboren: Of dat berekend is in deze dingen, of in het plan voor de gebiedsprofielen bedoel je?

De heer Den Heijer: Ja, precies.

De heer Naaktgeboren: In de gebiedsprofielen gaan we bekijken van waar welke horeca, de retail ... Op een gegeven moment, als je daar een bepaald gebiedsprofiel aanhangt, dan zal dat ook een bepaald, hoe noem je dat, type bewoner trekken. Als je dat van tevoren met elkaar afspreekt ...

De heer Den Heijer: Je gaat een gebiedsprofiel krijgen die bijvoorbeeld ... Waar gewoon een après-skihut zou kunnen?

De heer Naaktgeboren: Après-skihut, daar doe ik geen enkele uitspraak over, maar we hebben volgens mij in het kader van het horecabeleid afgesproken dat we ... Dat is ook in de vorige raad bij de discussie rondom Toekomstbeeld binnenstad Dordrecht ...

Is met name gevraagd om horecaconcentratiegebieden, horecahotspots. Die nemen we bewust mee nu in het uit te werken horecabeleid.

De voorzitter: Dank u wel. De definitie kort voor de heer Den Heijer is me ook iets duidelijker geworden. De Heer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Volgens mij is hij wel kort, want ik hoef geen antwoord. Dat maakt het makkelijk. Maar we zitten hier in een beeldvormende sessie. Dan wil ik een beeld krijgen van hoe we omgaan met de binnenstad. Ik zie een heel mooi verhaal. Alleen als ik dan even naar de realiteit wil kijken, dan zie ik dat op dit moment al heel veel mensen die in de binnenstad wonen en buiten parkeren, omdat het binnen niet meer lukt, een fiets pakken en dan naar de stad gaan, waardoor we het probleem verplaatst hebben. Ik zie eigenlijk geen oplossing voor dat soort dingen. Sterker nog, het wordt alleen maar groter gemaakt. Voor de binnenstad wordt het dan leuk. Maar voor de Dordtenaren an sich niet. Want het loopt op dit moment al ...

De voorzitter: Wat is uw vraag, de heer Roggekamp, want ...

De voorzitter: Het is een technische sessie, een technische vraag graag.

De heer Roggekamp: Het is beeldvormend. Voor mij is het beeld nog niet helder dat dit echt een betere oplossing is. Laat ik het zo zeggen.

De voorzitter: Wellicht dat we daar op een later moment verder over kunnen spreken. Dan als laatste mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Dank u wel. Ik deel wel de vraag die de heer Den Heijer heeft van, met hoeveel woningen en als je het aantal woningen ziet wat in de binnenstad erbij komt en hoe verhoudt zich dat dan tot? Maar dat is ook toch wat richting politiek. Wat ik eigenlijk wil weten, de tijdsbalk. Want we hebben wel net gezegd van, in 2030 moet het dan gereed zijn en over tien jaar, maar ik zie een aantal punten bijvoorbeeld die makkelijk al nu begonnen kunnen worden. Hoelang gaan we hierover doen? Dat we kunnen starten met bijvoorbeeld emissieloze zones en noem nog maar eens een paar van die dingen. Dan heb je niet veel geld voor nodig en maanden gepraat.

De heer Naaktgeboren: Emissieloze zone staat hier concreet in benoemd, volgens mij.

Mevrouw Kruger: In tijd?

De heer Naaktgeboren: Ja.

Mevrouw Kruger: Heb ik niet gezien. Ga ik hem zoeken.

De heer Naaktgeboren: Volgens mij 1 januari '26, geloof ik.

De voorzitter: Als het in de stukken staat, dan staat het in de stukken.

Mevrouw Kruger: Maar ik zou toch nog ... Goed, ik zou wat meer nog uitgebalanceerd wil zien per keer zo van, wat kunnen we nou versneld inzetten als het totale plan?

De heer Naaktgeboren: Wij zijn met een integraal uitvoeringsplan bezig. Zodra dat gereed is, dan komt dat uw kant op. Dan krijgt u ook meer zicht op van wanneer wat gaat plaatsvinden en welke relatiezaken hebben we met elkaar.

Mevrouw Kruger: Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan denk ik dat we naar een einde toe gaan. Kijk ik even de commissie rond of er voldoende informatie is om tot een politiek standpunt over het raadsvoorstel te komen. Wat nog wel belangrijk is, is dat er in het raadsvoorstel ook gevraagd wordt om een aantal budgetbesluiten. Met dat in het achterhoofd nemend, is de vraag hoe we doorgaan? Is oordeelsvormende bespreking gewenst? Zo ja, welke politieke vraag formuleren wij dan?

De heer Roggekamp: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Roggekamp, sorry.

De heer Roggekamp: Ik zou hem wel willen bespreken en vragen hoe reëel dit plan is, in een oordeelsvormende sessie.

De voorzitter: Zijn er nog meer reacties? De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik heb sowieso een ander punt. Wat de heer Roggekamp zegt, vind ik een beetje vreemd. Want we hebben de visie namelijk vastgesteld als raad vorig jaar 1 februari. Als we nu nog een keer gaan zeggen of we toen een goed besluit hebben gedaan, zitten we een beetje in een loop, zoals dat in jargon heet. Dit gaat om de uitwerking van dat plan, sterker nog de onderbouwing financieel met een businesscase. Maar mijn politieke vraag is nog wel, ik stelde er daarnet ook een vraag over, als je kijkt naar het wonen in dit gebied en het toevoegen van woningen, wat dat financieel betekent? In hoeverre dit in die maatschappelijke businesscase zit? Of als je het ietsje breder formuleert, hoeveel geld van die veertig miljoen is daarvoor geormerkt of hebben daar nog andere middelen voor nodig?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: In hoeverre de parkeerplaatsen voor de bewoners worden gewaarborgd door middel van dit plan.

De voorzitter: Zijn er verder nog ... De Heer Wringer.

De heer Wringer: Kunnen die vragen niet meegenomen op de volgende vergadering van 7 maart, de beeldvormende commissie, misschien, in plaats van een extra vergadering in te lassen?

De voorzitter: Nog een beeldvormende sessie, stel je voor?

De heer Wringer: Er staat hier, even kijken, of zit ik verkeerd, kan ook ... Sorry, ik zat bij een verkeerd punt.

De voorzitter: Bent u wel of niet voor nog een oordeelsvormende bespreking?

De heer Wringer: Voor ons hoeft het niet.

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ik zit toch nog even te dubben met de vraag van, hoe verhoudt zich het wonen tot de, we gaan 'slijpen aan een diamant', bruisende binnenstad? Hoe gaat zich dat met tot elkaar verhouden? Wat maakt het mogelijk om dat beide te doen?

De voorzitter: Zijn er verder nog ... Mijnheer Stolk, of niet? Nee. Mijnheer Safranti.

De heer Safranti: Ik vond het pleidooi van mijnheer Van der Kruijff en mijnheer Den Heijer juist wel een punt waar wij eigenlijk ook een beetje mee zitten. Dat wilde ik ook wel even meegeven. Parkeren, maar ook het wonen.

De voorzitter: Er zijn drie fracties nodig voor oordeelsvormende bespreking. Ik constateer dat die er zijn. Dat we aan de hand van de politieke vragen die gesteld zijn nog een oordeelsvormende sessie inplannen. Ik weet niet wanneer, maar dat is aan de Agendacommissie. Dan kunnen we deze vergadering besluiten. Dan dank ik de sprekers voor de presentatie en een fijne avond allemaal.

5. Instemmen met Actualiseren Ambities, doelen en beleid voor evenementen in Dordrecht – Startnotitie

Voorzitter: dhr. Van der Net
Commissiegriffier: mevr. Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Droog (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)
Dhr. Stolk (VSP)

Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder M. Merx

Ambtelijke ondersteuning: mevr. De Prie

De voorzitter: Dames en heren. Om de tijd toch in de gaten te houden, wil ik iedereen verzoeken om te gaan zitten. Mevrouw Kruger ook. Attentie, attentie. Die gong ook nog. Dat we wat orde hebben deze zaal. Ik doe niks. Ik neem aan dat er een aantal verlate mensen nog binnenkomen. Maar het is tijd, want anders dan zitten we zo weer voorbij een uur. Ik heet u allemaal welkom. Wij hebben het over een raadsvoorstel Instemmen met Actualisering Ambities, doelen en beleid voor evenementen in Dordrecht. In ieder geval welkom. Iedereen die eventueel meekijkt, ook welkom. Ik zou eerst dan maar voor de verslaggeving eventjes een rondje maken wie er allemaal hier het woord voert. Dan begin ik nog eens een keertje bij rechts dan maar.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De heer Droog: André Droog, ChristenUnie/SGP.

De heer Roggekamp: Erik-Jan Roggekamp, Gewoon Dordt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA Dordrecht.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht. Ik doe overigens niet de woordvoering. Ik zit er gewoon bij.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks Dordrecht. Ik doe overigens wel de woordvoering.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

Mevrouw De Prie: Wilma de Prie, cultuur en evenementen. Ik voer niet het woord.

De heer Merx: Ik ook niet. Marc Merx, ik probeer vanavond zo goed en zo kwaad als het gaat Maarten Burggraaf te vervangen, die helaas ziek huis zit en zich waarschijnlijk nu zit te verbijten achter zijn scherpje dat hij hier heel graag had bij willen zijn, maar dat weet ik zeker.

De voorzitter: Als hij achter zijn scherpje zit, dan zeggen we dat die heel snel naar zijn bed moet gaan om weer beter te worden. In ieder geval beterschap hier vandaan. Mijn naam is John van der Net. Ik mag het voorzitten vandaag. We gaan gelijk over, ook naar een oordeel. Dan merk ik op dat de heer Gündogdu natuurlijk van Op Ons Eiland ook aangeschoven is. Waar het oordeel over gevraagd wordt, is wat vindt de commissie van de inhoudelijke uitgangspunten om te komen tot herijking van het evenementenbeleid, zoals staat beschreven in de Startnotitie en het voorgestelde proces om te komen tot een nieuw evenementenbeleid. Ik wil gewoon eventjes nu links starten om in ieder geval iedereen even in kort even aan te geven van of men akkoord gaat en in het kort misschien ook wat men nog op te merken heeft. Dan begin ik links bij mevrouw Lammers. Alstublieft. De microfoon.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Sorry. Voorzitter, Dordrecht is een toonaangevende evenementenstad, wat ook blijkt uit de titel Evenementenstad van het Jaar die Dordrecht in 2003, 2012 en 2019 mocht ontvangen.

De voorzitter: Ik moet het altijd even uitleggen van, wij hebben afgesproken dat we heel kort eventjes ... Dan daarna gaan we nog eventjes naar de portefeuille en daarna gaan we met elkaar in debat nog eventjes over wat we ervan vinden. Gewoon even in het kort van, gaat u akkoord en eventueel of u wat op te merken heeft, mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Wij gaan akkoord, maar we hebben wel nog wat aandachtspunten die we u dadelijk laten horen.

De voorzitter: Prima. Dan gaan we naar de volgende, Beter voor Dorcht, de heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Ik had ook een korte woordvoering. We gaan ook akkoord en ik zal dadelijk de korte woordvoering dan wel even toelichten.

De voorzitter: Dat gaat goed. De heer Stolk.

De heer Stolk: De VSP kan zich er ook in vinden.

De voorzitter: Hartstikke mooi. Dan komen we bij de Partij voor de Dieren, de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. Waar het goed gaat bij dit voorstel is dat bijvoorbeeld duurzaamheid integraal wordt meegenomen. De duurzaamheid niet vast gestoofd zit in een of andere duurzaamheidsnota en dat je dat nergens anders in het gemeentelijke beleid terugziet. Het is heel goed dat dat integraal wordt meegenomen. Maar dat zouden we ook graag zien voor dierenwelzijn. Daarom heb ik een amendement om ook dierenwelzijn mee te nemen in het evenement.

De voorzitter: Daar gaan we het zo meteen dan over hebben. De heer Hartmeijer, voor de SP.

De heer Hartmeijer: Dank u wel. Herijking van evenementenbeleid is een goed idee. Wat steunen we in principe. De veranderde economische omstandigheden en corona. Het is wel goed om dat opnieuw te herijken. Maar ik begreep dat het eigenlijk meer een soort startpunt is. Dat er heel veel gesprekken gaan komen met belanghebbenden. Wij zijn benieuwd wat daar uitkomt.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Wij staan positief ten opzichte van dit raadsvoorstel. Wilt u ook alvast een reactie op het amendement of dat hoeft nu nog ...

De voorzitter: Nee, gaan we het zo meteen over hebben. Hij is nu aangekondigd en we gaan eerst even een kort rondje. Dan kunnen we daarna met elkaar in debat nog over de punten die openstaan. De heer Kolkiliç.

De heer Kolkiliç: Voorzitter, wij stemmen ook in met het voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, ik ben een beetje in de war, want ik ging zeggen mooi voorstel, maar ik heb wel nog een hoop aandachtspuntjes die ik toch even wil toelichten. Moet ik die aandachtspunten nu toelichten of duurt dat dan te lang of ...

De voorzitter: Ik bedoel van, het gaat even in het kort van, u gaat blijkbaar wel akkoord met het voorstel, maar u heeft nog een aantal punten. Daar kunnen we zo meteen eventjes dan op terugkomen. Dan kom ik gewoon weer bij u en dan kunt u die eventjes aangeven. We gaan eerst even het rondje ...

Mevrouw Van Engelen: Dan doen we een soort tussentermijn?

De voorzitter: Ja, dat is een soort tussentermijn. We hebben met zijn allen, de voorzitters, bevonden dat dit wel handig is, want dan weet iedereen ongeveer wat het standpunt is van de ander.

Mevrouw Van Engelen: Jongens, ik ben het een soort van mij eens, maar ik heb ook een soort van toch wel heel veel aanmerkingen.

De voorzitter: De verwarring treedt al in nu, op dit moment. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. In grote lijnen is het CDA Dordrecht er gewoon mee eens. Twee punten noem ik alvast globaal. Dat gaat over de leefbaarheid, of daar voldoende aandacht voor blijft? Het is nu een beetje weggestopt in aandachtspunt vier, uitgangspunt 4. Het andere, dat de gemeente wel heel veel taken naar zich toe lijkt te halen en of dat allemaal wel kan? Dan nog een vraag, ik heb de planning gezien en dan zouden de gesprekken met de stakeholders inmiddels zijn afgerond. Ik heb daar geen verslag van gezien? Of dat ergens is?

De voorzitter: Een verslag van de stakeholders. Duidelijk. De heer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik vind het op zich heel gek om voordat we ook maar iets gezegd hebben al moeten zeggen dat we er voor of tegen zijn. We hebben in ieder geval wat aandachtspunt. Wil ook niet zeggen dat het een heel slecht iets is.

De voorzitter: Kijk, het is natuurlijk voor iedereen, het is een oordeelsvormende commissie. Er wordt eigenlijk gedacht dat iedereen hier al denkt van, ik ben voor of tegen en wel hierom. Dat is even het ...

De heer Roggekamp: Maar op het moment dat we aandachtspunten hebben, dan hangt daarvan mogelijk een uitslag af?

De voorzitter: Ja, dat kan natuurlijk ook. Mevrouw Van Engelen zit alweer te wuiven naar me, maar ... Zegt u het maar.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, ik ben toch inderdaad een beetje in de war, want ik heb ... Mijnheer Roggekamp zegt het ook al, ik heb eigenlijk een aantal discussiepunten. Daar wil ik met de commissie over in discussie. Ik wil eigenlijk ook wel iets horen van de wethouder erover. Dan kan ik helemaal goed een mening geven. Ik ben toch een beetje in de war wat ... Is dit nu de eerste termijn of ...

De voorzitter: Ik probeer daar ... Dit is gewoon een soort eerste termijn, waarbij iedereen eventjes snel aangeeft van of ze akkoord gaan of dat er nog echt punten zijn die van belang zijn.

Mevrouw Van Engelen: Ik ga nog even controleren of we dan goed op een lijn zitten. We hebben natuurlijk de afspraak dat we in tweede termijn met elkaar in debat gaan. Eigenlijk probeert u nu als voorzitter heel veel ruimte aan ons te geven voor het debat.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Van Engelen: Super.

De voorzitter: Ik vind dat wel een aardige conclusie. De heer Droog.

De heer Droog: Dank u wel, voorzitter. De ChristenUnie/SGP kan zich vinden in de uitgangspunten. Wij steunen het voorstel en hebben bij onze steun ook een aantal positieve kanttekeningen.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank je wel. Laat ik maar zeggen dat ik gematigd positief ben. Ik zou graag ook met deze commissie van gedachten willen wisselen of er voldoende ruimte voor evenementen in de wijken is opgenomen of dat er nog zou moeten komen? Want evenementen en cultuur vinden wij altijd heel goed. Alleen de manier waarop dat nu in dit voorstel naar voren komt, dat vinden wij nog wel enigszins matig.

De voorzitter: Het is een Startnotitie, merk ik nog een keer op. Want het is juist de bedoeling dat we vanuit dit stuk natuurlijk inderdaad het gesprek met de stad aangaan en uiteindelijk dan tot nieuw beleid komen. Dat geeft altijd wel wat verwarring, merk ik altijd, omdat iedereen denkt van, hier moeten we echt wat van gaan vinden. We moeten wat gaan vinden van de uitgangspunten van de Startnotitie. Dat geef ik eventjes aan iedereen mee. Er komt nog genoeg tijd om er echt wat van te gaan vinden, als er uiteindelijk resultaat is. Ik zit nu even te denken, het lijkt mij handig toch om nu eventjes dan ... Want ik kan wel naar de wethouder kijken, maar de wethouder van evenementenbeleid ligt ziek te bed. Ik ben wel de laatste die dat gaat beweren natuurlijk, wethouder. Maar er zijn wat punten genoemd, ik weet niet of dat u daar al op kunt ingaan, want anders dan gaan we toch even wat dieper in op de punten die misschien de mensen kwijt willen. Dan kunnen we nog altijd naar het college gaan. Dan is het nu al eventjes van, wie er wil dan. Dat vermoeden had ik al. U komt zo aan de beurt, mevrouw Van Engelen. Mevrouw Lammens, wat heeft u nog voor opmerkingen met betrekking tot deze Startnotitie?

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Voorzitter, Dordrecht is een toonaangevende evenementenstad, wat ook blijkt uit de titel Evenementenstad van het Jaar die Dordrecht in 2003, 2012 en 2019 mocht ontvangen. Dankzij het jarenlang voeren van een consistent beleid en het investeren in de infrastructuur rondom evenementen. We hebben ook een rijkelijk gevulde evenementenkalender met hoogwaardige events, die veel publiek trekken en erg goed zijn voor onze gezellige stad. We moeten in 2024 weer evenementenstad van het jaar kunnen worden. Het zou een mooi uitgangspunt zijn. De Dordtse VVD heeft twee aandachtspunten. Evenementen en Dordt zijn met elkaar verbonden. Uiteraard is een structurele leefbaarheid van belang. We willen niet dat de bewoners last hebben van wildplassers en agressie. De levendigheid valt ons tenminste zo zwaar. Daarom wil ik het college uitdagen om op plekken die daarvoor schikt zijn, zoals onze gezellige binnenstad en de parken zoals het Wantijpark en het Weizigtpark met speciale drainage en de nieuwe Dordwijkzone. We moeten hier mooie evenementen blijven organiseren. Deze consequente lijn draagt bij aan het verder verlevendigen van de stad. Onze jongeren blijven langer thuis wonen en studeren op Leerpark of op de

Hogeschool. Zij zijn naar onze smaak ondervertegenwoordigd met evenementen horeca. Ook zij moeten zich thuis voelen in onze stad. Gaat het college ervoor zorgen dat het bij hen meer in de evenementenprogrammering komt? Hebben we een beeld van de wensen van de jongeren en is er ook iets mogelijk voor jongeren onder de achttien? Vroeger waren daar speciale feestjes voor. De laatste tijd is er niets. We investeren heel veel om onze jongeren te behouden voor de stad. Goed onderwijs aan te bieden, te laten wonen en werken. We willen ook dat zij zich kunnen vermaken in de stad, zodat zij ook hier belangrijke stappen in kunnen maken. Het amendement van de Partij voor de Dieren. Een goede omgang met dieren is belangrijk. Wat ons betreft is dat natuurlijk ook zo bij evenementen. We maken ons wel zorgen. Een belangrijk evenement dat jaarlijks plaatsvindt in onze stad en duizenden kinderen blij maakt, is Sinterklaas. Gaan we voortaan ook de goedheiligman op een hobbelpaard door de stad laten rijden? We zullen zien hoe dit zit. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Tot zover. Dan de heer Wringer gaat uw gang.

De heer Wringer: Dank, voorzitter.

De voorzitter: De punten die u nog heeft mee te geven aan het college.

De heer Wringer: Precies. Een korte woordvoering met een aantal punten die ik wil meegeven. Zoals ik net al gezegd, de doelstellingen, acht uitgangspunten van deze Startnotitie ondersteunt Beter voor Dordt. Het is wel duidelijk dat Dordrecht als stad profiteert van de vele evenementen die hier worden georganiseerd. Wat Beter voor Dordt betreft kan daar nog een tandje bij. Zeker evenementen op het gebied voor jongeren en sport. Dat willen we aan het evenementenbureau meegeven, organiseer meer evenementen voor jongeren, muziek, subcultuur en hou het betaalbaar. Sport, denk bijvoorbeeld aan het NK, WK veldrijden. Dordrecht heeft prachtige natuurlijke afvalheuvels in de Merwelanden, naast de Mol voor een schitterend veldrijwedstrijdparcours. Beter voor Dordt vindt het belangrijk dat organisatoren ontlast worden van de vele regels en richtlijnen. Stel een voorbeeld digitaal evenementenplan op, waarbij organisatoren kunnen aanvinken wat ze zelf kunnen doen of graag door de gemeente wil laten uitvoeren, zoals het beschikbaar stellen van podia, dranghekken, oftewel de infrastructuur rondom evenementen, verkeersbegeleiding, handhaving duurzaamheid, afval, EHBO. Maak het organisatoren zo makkelijk mogen om met de vele vergunningsregels om te gaan. Zeker bij organisatoren die een tweede of een derde keer terugkomen. Laat deze alleen een kort plan indienen van de punten die afwijken van de vorige edities. Maak evenementen voor iedereen leuk en niet te politiek correct door patatkraampjes te verbieden en alleen vegakraampjes en te dure mineraalflesjes waterverkooppunten toe te staan. Laat het ov langer en meer rijden tijdens evenementen. Zeker de waterbus naar de omliggende gemeenten. Zorg dat iedereen om één, twee uur 's nachts na een geslaagd evenement en een drankje nog veilig met het ov naar huis kan gaan. Als laatste punt, zet social media meer en gericht in om evenementen te promoten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Stolk, heeft u nog wat mee te geven aan het college?

De heer Stolk: Ja, drie puntjes. Ik zou graag zien dat de evenementen die georganiseerd worden goed georganiseerd worden en niet half georganiseerd worden. Dat er meer geld beschikbaar komt voor de evenementen. Dat we niet zeggen van, het moet wat minder, want wij hebben minder. Nee, of goed of niet. Meer activiteiten in de wijken en aandacht voor de ouderen.

De voorzitter: Natuurlijk naar de Partij van de Dieren, die nog eventjes zal aangeven waarom wij ze een amendement willen indienen, toch?

De heer Groenewege: Ja, dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren, van de ...

De voorzitter: Het is niet van de dieren, maar voor de dieren.

De heer Groenewege: Voor de dieren.

De voorzitter: Neemt u het mij alstublieft niet kwalijk.

De heer Groenewege: Wij beginnen positief, want er zijn wel positieve kanten aan dit plan. Het is goed dat de wethouder een aantal maatschappelijke thema's meeneemt in het evenementenbeleid, zoals duurzaamheid, inclusie, waterveiligheid en nog zowat. Wel blijft het nog wat vaag op het vlak van duurzaamheid. We hopen op een concrete en niet al te vrijblijvende uitwerking in het uiteindelijke beleid. Maar wat we wel jammer vinden als Partij voor de Dieren, is dat de wethouder het maatschappelijke thema dierwelzijn nog niet heeft meegenomen in deze Startnotitie. Dat is zonde, want ieder jaar vinden er in Dordrecht evenementen plaats waarbij dieren worden gebruikt voor menselijk vermaak. Denk aan de bijenmarkt, waar vorig jaar kooien met konijnen, cavia's en duiven tentoongesteld werden. Dieren die horen te vliegen of horen te graven, zaten de hele dag opgesloten in een stalen hokje van vijftig bij vijftig centimeter, in weerwil van hun eigen gevoelens of wensen. Of denk aan roofvogelshows. Dieren die in het wild een territorium hebben van vele vierkante kilometers worden afgericht om in gevangenschap trucjes te doen voor menselijk vermaak. Vorig jaar organiseerde verzorgingstehuis Het Parkhuis en roofvogelshow en basisschool De Regenboog organiseerde er één in 2021. Voorzitter. Als gemeente staan we het hier toe ...

De voorzitter: Interruptie voor de VVD. Gaat uw gang, mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Voorzitter, ik heb even een vraag. Het paard van Sinterklaas mag nog wel?

De heer Groenewege: Dat ligt er wat mij betreft aan, organiseert de gemeente dat zelf of is dat een andere organisatie?

De voorzitter: Dat subsidieert de gemeente. De vergunning. De gemeente organiseert het niet, maar het is wel, inderdaad er wordt een vergunning voor afgegeven en er wordt ook subsidie voor gegeven, als ik het goed heb, toch? Ja.

De heer Groenewege: Voor wat de Partij voor de Dieren betreft staat het belang van dieren voorop. Het belang van een paard is niet om in een drukke menigte te lopen waar kinderen schreeuwen, waar met pepernoten gestrooid wordt. Vanuit dat perspectief ben ik daar niet echt enthousiast over. Tegelijkertijd hebben we als gemeente niet de bevoegdheid om als een andere organisator dat organiseert het te verbieden. Wel kunnen we het ontmoedigen of bijvoorbeeld geen subsidie verlenen als er dieren worden gebruikt, dat soort dingen.

De voorzitter: Dat was hem voor u?

De heer Groenewege: Nee.

De voorzitter: Gaat uw gang dan.

De heer Groenewege: Want ik was nog bezig aan mijn bijdrage. Als gemeente staan we het namelijk toe dat het recht van de sterkste regeert, ten koste van de belangen van kwetsbare dieren. Maar het kan anders. We kunnen ons laten inspireren door een aantal diervriendelijke gemeenten die organisatoren ontmoedigen om dieren te gebruiken bij hun evenementen, of die een vergunning voor evenementen met dieren verplicht stellen, zoals roofvogelshows, zodat deze evenementen in beeld zijn en gericht gecontroleerd kan worden op het dierenwelzijn. Er zijn ook gemeenten die geen subsidie verlenen aan organisatoren die ervoor kiezen om dieren te gebruiken bij hun evenement. Daarom hopen we als Partij voor de Dieren op steun voor ons voorstel om dierenwelzijn mee te nemen in het evenementenbeleid. Dank u wel.

De voorzitter: Dat was duidelijk. Dan voor de SP, de heer Hartmeijer, misschien nog wat punten toe te voegen?

De heer Hartmeijer: Ja, dank. Er wordt gesproken, in uitgangspunt één, over het tekort aan topevenementen van nationaal belang en er wordt gesproken dat die vooral uit het Dordtse zelf moeten komen, vanuit ons DNA. Verderop wordt dan gesteld als voorbeeld het shorttracktoernooi. Dat zou dan typisch Dordts DNA zijn. Maar dat is natuurlijk niet waar, want dat is natuurlijk gewoon op een gegeven moment hier georganiseerd en na verloop van tijd werd dat pas Dordts. Dat spreekt elkaar een beetje tegen. Dat is niet om kritiek te hebben op shorttracken of zo, maar dat is meer van, doen we onszelf dan niet tekort? Bijvoorbeeld ook jaren geleden het Keltfest was dat ook het geval, dat werd echt heel erg Dordts, maar dat is natuurlijk eigenlijk van buiten. Over verduurzaming wordt er nu volop getest met nieuw bekertjes beleid, plastic dat je dan weer opnieuw inlevert bij de bar. Big Rivers heeft daarmee geëxperimenteerd. Dat miste ik eigenlijk. Dat zou eigenlijk terug moeten komen in die gesprekken, wat mij betreft, hoe is dat bevallen et cetera? Kunnen we dat een vervolg geven? Over vrijwilligers werd nog gesproken je ziet vaak overlap met Bibelot en muziekfestivals in de stad.

Het zijn vaak dezelfde mensen. Ik vroeg me af of die contacten tussen die organisaties, wat betreft vrijwilligers, gesterkt kan worden. Is natuurlijk aan die organisatie zelf. Maar of dat ook meegenomen kan worden in de gesprekken. Dan het laatste punt, toegankelijkheid. Wij horen af en toe dat mensen in een rolstoel of die slecht ter been zijn, minder toegang hebben tot evenementen en dat dat ook wel lastig is. Misschien dat dat ook nog een aandachtspunt kan worden. Dank u wel.

De voorzitter: Is duidelijk. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk niet zo erg veel meer toe te voegen. Zoals ik net ook al aangaf, wij kunnen ons vinden in dit plan en we zijn blij dat hier aandacht aan wordt besteed. Ik zou dan nog wel even een reactie willen geven op het amendement van Partij voor de Dieren. We kunnen ons er zeker in vinden dat dierenwelzijn erbij wordt betrokken. We zijn ook wel van mening dat bepaald zorgvuldig ... Zorgvuldige inzet van dieren mogelijk zou moeten zijn, zoals eventueel misschien een paard van Sinterklaas of wat dan ook. Daar hoeven we het nu niet over de details te hebben. Daar wil ik dan graag inderdaad even naar kijken met echt de reactie van de wethouder op het amendement, want ik kan me ook voorstellen dat dierenwelzijn bij gebruik van evenementen gewoon ook ten grondslag ligt aan alle plannen die hier worden gemaakt en worden uitgewerkt. Dan zou wellicht het amendement overbodig zijn. Maar ik wil wel aangeven dat het belang ervan, dat ik dat wel onderschrijf. Dat is mijn inbreng.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk de heer Kolkiliç. Alstublieft.

De heer Kolkiliç: Voorzitter, ik had daarnet aangeven dat wij instemmen met voorstel. Ik zal het kort houden. Het is een startnota. We zullen hier nog de aankomende periode vele avonden over spreken.

De voorzitter: Dat denk ik ook. Dan uiteindelijk natuurlijk, er wordt al de hele tijd naar me gekeken, maar mevrouw Van Engelen, u bent aan de beurt.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel, voorzitter. Als de heer Kolkiliç het kort houdt, dan kan ik het natuurlijk lang halen. Nee hoor, gaat meevallen. Voorzitter, het is goed dat er opnieuw naar ons evenementenbeleid gekeken wordt. Dordrecht staat niet voor niets bekend als een evenementenstad en dat willen we graag zo houden. Daarom is het nodig om het evenementenbeleid te herzien en toekomstbestendig te maken. Voor ons ligt een Startnotitie met een achttal uitgangspunten waar GroenLinks van mening is dat dit de juiste punten zijn om ons nieuwe beleid op te baseren. Maar we zouden GroenLinks niet zijn als we niet een paar op- en aanmerkingen zouden hebben. Onder uitgangspunt twee, bullet één, wordt er gesproken over de landelijke en gemeentelijke doelstellingen op het gebied van verduurzaming en inclusie. Voorzitter, is de wethouder het met ons eens dat toegankelijkheid voor valide en invalide mensen onder het begrip inclusie valt? Ondanks dat er gesteld wordt dat organisatoren weinig kennis hebben over deze doelstellingen, elk evenement toegankelijk moet zijn voor valide en invalide mensen, of beter gezegd voor iedereen?

Dat we niet alleen toegankelijkheid, maar ook de veiligheid van mindervalide mensen op evenementen moeten kunnen waarborgen. Hetzelfde geldt voor verduurzaming. We moeten toe naar een schonere en milieubewustere wereld. Evenementen kunnen daar een grote, praktische maar ook een grote voorbeeldfunctie in spelen. Denk aan het verminderen van plastic gebruik of omkijken naar een locatie, als het gaat om natuur. Is de wethouder met ons eens dat een gebrek aan kennis bij organisatoren deze doelstellingen niet in de weg moet staan en hoe dan ook behaald moet worden? Dat waar mogelijk wij die kennisoverdracht om te faciliteren waar de organisaties het missen. In uitgangspunt zes wordt verwezen naar het evenementenjaar 2021, waarin de Dordtse feesten plaatsvonden. Door coronamaatregelen hebben verschillende organisatoren toen samengewerkt. In het nieuwe beleid wil de gemeente organisatoren stimuleren om dit vaker te doen. Voorzitter, wij willen vragen aan de wethouder of die het met ons eens is dat het ook van belang is dat de organisatoren er plezier in hebben om met elkaar samen te werken en dat we niet alleen maar samenwerking moeten stimuleren, omdat het de gemeente beter uitkomt? We zijn blij om te lezen dat de gemeente meer jongeren in de organisaties van evenementen wil. Jongeren in Dordrecht dreigen soms een vergeten doelgroep te worden. Door jongeren aan het roer te zetten, krijgen we meer evenementen voor en door jongeren. Wel is het belangrijk dat we hier spreken over alle jongeren in Dordrecht en niet alleen de jongeren die ondanks de inflatie nog steeds de bar helemaal kunnen leeg kopen. Tot slot, voorzitter, ik ben echt bijna klaar, voordat de uitgangspunten worden genoemd, wordt er gesteld dat deze getoetst gaan worden bij stakeholders en anderen. Is de wethouder het met ons eens dat anderen een nogal vage doelgroep is om uitgangspunten aan te toetsen. Dat waren veel vragen aan onze wethouder. Ik weet, u bent onze inval Sinterklaas vandaag, ik hoop dat het gaat lukken. Dank u wel.

De voorzitter: Hij kan niet meer dan zijn best doen natuurlijk. Ik herhaal nog steeds, het is een Startnotitie. U komt nog ruimschoots aan de beurt. Mevrouw Van Engelen nog.

Mevrouw Van Engelen: Excuus, ik was er nog een eentje vergeten. Er ligt natuurlijk ook een amendement van Partij voor de Dieren. Daar wilde ik toch ook weer, nogmaals even, naar het college kijken, omdat we hebben net ook een dierenbeleid besproken. Wij zijn eigenlijk wel benieuwd, waar moet dit nu onder vallen? Vallen evenementen onder het dierenbeleid of vallen dieren op evenementen dan onder het evenementenbeleid? Waar gaan we het plaatsen? Hoe kijkt het college daarnaar? Wordt er al samengewerkt op die gebieden?

De voorzitter: Diezelfde gedachte had ik ook. We hebben het over dierenwelzijn. Moet je dat dan in het evenementenbeleid? Maar goed, we wachten eventjes het college af, anders begin ik allerlei dingen te zeggen die ik vind en dat mag niet. Mevrouw Van Vugt, u bent aan zet. Wat vindt u?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank je wel, voorzitter. Wat vinden wij? We zijn gewoon heel positief over het voorstel in zijn geheel. Dordt is in de afgelopen jaren ook flink op de kaart komen te staan. Dat is mooi. We willen graag een paar dingen meegeven.

We proeven toch wel een bepaalde zucht naar grote evenementen. Dat mag van ons ook wel wat minder, zeker als dat misschien heel veel gaat kosten. In die zin sluit ik me ook wel een beetje aan bij wat mijnheer Hartmeijer van de SP net zei. Dan, even kijken, over het vierde uitgangspunt, afwegingskader van leefbaarheid versus levendigheid. Er komt een kader. Is dat ook zo dat de raad zich daar t.z.t. ook nog over kan uitspreken? Dat zouden we wel heel prettig vinden als dat ook echt zo is. Dan over punt vijf, het professionaliseren van vrijwilligers. Wij vroegen ons af of INZET078! hierin ook een rol kan spelen? Die zijn al volop bezig met professionaliseren van vrijwilligers. Daarnaast sluiten we ons graag aan bij wat Beter voor Dordt aangaf, zo'n onlineplatform, dat zou ook al heel veel werk en energie kunnen wegnemen. Dan hebben we nog de scenario's voor het subsidiebeleid. Die worden aan de raad voorgelegd. Daar wil ik eigenlijk alleen maar van zeggen, daar zijn we heel blij mee. Dan waren we verder nog heel benieuwd naar de stakeholders en die anderen en of er ook gespreksverslagen zijn en of daar ook bewoners bij betrokken zijn en welke bewoners dan? Dat was het.

De voorzitter: Duidelijk. Dan gaan we naar Gewoon Dordt, de heer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we zijn op zich best blij dat we naar een nieuw evenementenbeleid gaan kijken en dat we daar in ieder geval de ondernemers en de inwoners en de stakeholders en gewoon in mee gaan nemen en dat we wat breder kijken als bijvoorbeeld alleen een evenementenbureau die dan zegt van, dit is het beste voor Dordt. Dordrecht, wordt al meer gezegd, staat goed op de kaart met evenementen. Alleen als we dit stuk lezen, dan zou je kunnen denken dat we nu in één keer alles helemaal omgooien. We zouden ook wel wat aandacht willen hebben van, we staan op de kaart en we moeten ons niet eerst van de kaart afgooien voordat we nieuwe dingen opbouwen. De evenementen, we hebben een aantal jaar geleden een aantal evenementen aangeduid die dan subsidie konden krijgen, eigenlijk omdat we ze zo belangrijk vonden voor Dordt. Eigenlijk willen we wel dat daar ook nog even naar gekeken wordt van, op wat manier kunnen die meedraaien? Dan kan ik bijvoorbeeld voorstellen een Kerstmarkt waarbij ontiegelijk veel verkoopkraampjes kwamen, maar geen Dordtenaren meer stonden. Misschien moeten we zorgen dat de Dordtse ondernemers eerder kunnen inschrijven en gewoon vijftig procent korting krijgen op kraam. Dat we toch Dordt zijn, ook in zo'n evenement. Wat we ook zien in dit nieuwe beleid, bijvoorbeeld het mooie ding van de sport. Er komt steeds meer sport in Dordrecht. Als ik nu deze week in Rotterdam loop, dan is in Ahoy dat tennistoernooi. Ik zie overal ABN AMRO. Ik zie overal reclame voor het toernooi. Maar als ik afgelopen weekend, terwijl de shorttrack in Dordt was, in de binnenstad loop, merk ik er helemaal niets van. We moeten ook buiten het evenement zelf Dordt echt promoten met die evenementen. Op het moment dat in die notitie daar ook aandacht voor kan zijn, zullen wij heel blij zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dat is duidelijk. Ik vind hem wel goed. Ik denk dat ook de sponsor van Ahoy wel met name meespeelt in de reclame, maar dat even tussen tussendoor. De heer Droog, heeft u ook nog wat punten mee te geven aan het college?

De heer Droog: We hebben twee punten. Dank u wel, voorzitter. Punt van aandacht voor ons is het in stand houden en het uitbouwen van het kennisniveau. Zoals we in de beleidsnotitie terugvinden, is kennis een belangrijk ingrediënt voor het actueel houden en het versterken van het evenementenbeleid. We sluiten ons aan bij Beter voor Dordt en de inbreng ook van het CDA, met betrekking tot het digitale platform. Dat is een prima mogelijkheid om in gesprek ... Zoals dat ook naar voren gekomen is uit gesprekken met stakeholders. Een prima middel om kennis te bundelen. Lokale wetgeving ook te vertalen naar de praktijksituatie, de Dordtse praktijksituatie en ook om de aanwezige kennis van organisatoren zelf beschikbaar te stellen. Ook vindt de ChristenUnie/SGP het van belang dat er veel gedaan wordt om het Dordtse vrijwilligersbestand te behouden en te versterken. Ook op dit vlak hebben we te maken met maatschappelijke ontwikkelingen. Vrijwilligersbestand versmalt, vergrijsst, mensen hebben een overvolle agenda, zijn minder honkvast dan vroeger, verhuizen ook vaker. Dat zorgt voor verloop. Zorg ook, als het gaat om evenementen waarbij de organisatie en de ondersteuning veelal voor een groot deel in handen van vrijwilligers ligt, voor goede afspraken, voldoende begeleiding, open communicatie, voor inpasbaarheid in een druk staan en vooral ook voor waardering. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Mijn voorgangers hebben heel veel gezegd over het evenementenbeleid. Dat sla ik over, als laatste spreker. Voorzitter, waar ik wel aandacht voor vestigen, een aantal punten. In ieder geval, hoe wij dit stuk, Startnotitie hebben gelezen, dat dit voortbordurt op datgene wat we in het verleden hebben opgezet. We zijn natuurlijk diverse malen evenementenstad van het land geworden. Dat mogen we natuurlijk op ons conto rekenen. Dat is heel goed gegaan. We hebben natuurlijk internationale, landelijke evenementen kunnen organiseren. Daar moeten we op voortbouwen. Wij lezen dit ook zo in dit voorstel. Waar we ons wel enigszins zorgen over maken, is dat we weten dat de afgelopen jaren de kosten van, als het gaat om bijvoorbeeld veiligheidsapparaat rondom een evenement, dat dat astronomisch is gestegen. We weten ook dat diverse evenementenorganisatoren bij de gemeente zich hebben gemeld van, beste gemeente, help ons alsjeblieft, in dat kader. Kijk, we zien de ambitie. We hebben al die punten doorgenomen. Hoe kunnen we ervoor zorgen? Ik kan me voorstellen dat de portefeuillehouder daar niet direct een antwoord op heeft. Maar het is wel een belangrijk vraagstuk. Hoe kunnen we dat voor ... Hoe kunnen we borgen dat die evenementen zo goed mogelijk worden georganiseerd, waarbij de veiligheid in ieder geval niet in het geding komt? Dat is even een belangrijk aandachtspunt. Een ander aandachtspunt, voorzitter, is dat wij zien evenementen als een vorm van cultuureducatie. Wat we wel zien, is dat juist die mooie evenementen door, ik wil niet zeggen door een select groepje Dordtenaren, maar niet tot iedereen doordringt. Wat wij zouden terug willen zien, ook de ruimte geven voor wat kleinschalige evenementen in de wijken. Waar normaliter ouderen, senioren of jongeren niet direct naar de binnenstad of naar het Wantijpark zouden toekomen, wel een evenement in een wijk bezoeken, hoe klein of groot dan ook. Ons voorstel zou zijn om een extra puntje op te nemen in deze Startnotitie en ook met die stakeholders uit te kristalliseren wat voor evenement je in de wijken zou kunnen organiseren.

Daarnaast, voorzitter, zijn we heel erg beleid te lezen dat er een digitale enquête komt. Er zijn meerdere partijen die dat ook hebben genoemd. Met name het betrekken van bewoners met ideeën, dat zien we echt als een goede meerwaarde bij deze Startnotitie. Daar wil ik het even bij houden, voorzitter.

De voorzitter: De wethouder heeft de hele tijd staan te trappelen naast me. Die mag nu losgaan. Ik heb ook even meegeschreven en ik kijk gewoon of iedereen zijn punten worden behandeld. Het woord is aan u, wethouder.

De heer Merx: Dank u wel, voorzitter. Dank in ieder geval voor de steun, zo hier en daar onder voorwaarden en met mitsen en maren, voor deze Startnotitie. Ik denk dat we ook terug kunnen kijken op een aantal heel succesvolle jaren, als het gaat over ons evenementenbeleid. Het is ook een goed moment om nu met elkaar eens even de balans op te maken, waar staan we, de evaluatie die is gehouden en hoe gaan we verder? Wat kunnen we meenemen vanuit verleden, wat maakt ons sterk en waar liggen de verbeterpunten en welke ontwikkelingen zien we ook? Als ik een paar van die ontwikkelingen mag schetsen, dan zien we, het is ook al een paar keer genoemd, mijnheer Gündogdu noemde het net al, voorzitter vier uur, de kosten. De kosten stijgen gewoon enorm. Dat zien we overal. Je merkt dat thuis. Iedereen merkt het. Dat is ook bij evenementen merk je dat. We zien tegelijkertijd ook dat het steeds best wel ingewikkelder wordt om iets te organiseren en ben je ook wel afhankelijk van die mensen die de ervaring daarin hebben. Dat heeft die kennisoverdracht, die er mee te maken heeft, die jongeren vooral, dat is ook een van die uitgangspunten, er meer bij gaan betrekken om hen mee te nemen, op te leiden tot de organisatoren van de toekomst, om het zomaar even te noemen. Want dat heeft ook te maken met de vergrijzing. Dat is een ander punt wat we zien als toch wel een risico. In ieder geval een gegeven dat de organisatoren van evenementen ook steeds grijzer worden. Ook deze wethouder wordt steeds grijzer. Maar dat heeft ook te maken met dingen. Dat zijn punten waar we ook extra aandacht voor hebben. Ik moet daarbij wel opmerken, iemand zei, we moeten niet mensen of organisaties laten samenwerken, omdat de gemeente het leuk vindt, maar het moeten vooral de organisatoren zijn die dat leuk vinden. Dat is ook zo. Vanavond hebben we het in het vragenhalfuurtje onder andere gehad over de kindervierdaagse, de avondvierdaagse moet ik zeggen. Daar is ook de organisatie van Big Rivers bij betrokken, om met hun ervaring en met hun kennis deze mensen met raad en daad bij te staan. Dat is een prachtige ontwikkeling. Daar zie je dat die samenwerking echt ontstaat en daar zit de gemeente echt niet tussen. Die mensen vinden elkaar zelf. Ook Bibelot werd genoemd, bijvoorbeeld in het kader van Big Rivers. Daar zit gewoon een hele hechte samenwerking al vanaf het begin. Die samenwerking is gewoon geweldig. Ook de vrijwilligers die bij Bibelot werkzaam zijn, zie je weer terugkomen bij bijvoorbeeld Big Rivers. Die samenwerking en die kennisoverdracht gebeurt eigenlijk al in de praktijk. Dat is iets wat we heel belangrijk vinden, wat we eigenlijk ook vooral naar de toekomst toe en met het oog op de toekomst ook en de vergrijzing, die dingen die ik net heb genoemd, willen stimuleren. Want we zijn gewoon enorm trots, dan ben ik weer volgens mij bij mijn eerste zin, met wat we allemaal bereikt hebben.

Dat willen we graag volhouden. De ambitie die mevrouw Lammens zojuist formuleerde, dat is eigenlijk ook wel de ambitie die het college heeft. Ik denk dat we die allemaal hebben om die evenementenstad te zijn waarbij we ook aandacht hebben, zeg ik naar het CDA, voor de balans tussen levendigheid en leefbaarheid. Dat is een precair evenwicht, maar daar moeten we tegelijkertijd ook wel met elkaar de discussie over voeren en kijken hoe die balans precies komt te liggen. Want als je een groot evenement als Big Rivers hebt, dan gaat dat gewoon gepaard met een hele hoop mooie, maar dan ook een grote hoeveelheid geluid. Daar hebben mensen die daar wat minder van houden last van. Ik loop even het rijtje langs van wat ik genoteerd heb. Ik kan in ieder geval toezeggen, mijn collega heeft hier druk zitten schrijven, alles wat u genoemd heeft wordt in ieder geval meegenomen. Een hele hoop van wat er al gezegd is hier is ook teruggekomen uit de enquête die gehouden is, waar ruim 1.500 mensen of 15.000 of ... 1.500, is toch nog steeds veel, op hebben gereageerd. Daar komen ook een aantal dingen terug. Ik lees hier bijvoorbeeld, de jongeren. Daar gaat volgende week ook een gesprek mee plaatsvinden, met een delegatie ervan. Ik meen zelfs de jongerenraad ook, dat er dan ook ... De jongerenraad wordt ook betrokken, omdat dat natuurlijk een hele belangrijke doelgroep is. Om die voor nu maar ook voor de toekomst aan onze stad te binden en ook die genoeg vertier te geven, zodat ook de evenementen niet alleen voor de mensen op leeftijd of middelbare leeftijd, maar ook voor de jongeren aantrekkelijk is in onze stad. Daar wordt druk mee gesproken en dat zijn bijvoorbeeld, wat u kan scharen onder de groep anderen, want dat zijn eigenlijk gewoon stakeholders. Dat woordje anderen kunt u weglaten. Stakeholders is alles wat met evenementen te maken heeft. Dat zijn de aanbieders, dat is de horeca die in omgeving zit, dat zijn de organisatoren, dat zijn de klanten, dat zijn de jongeren. Eigenlijk iedereen die ook maar op een of andere manier belang heeft of betrokken is bij goede evenementen. Dan kom ik zo nog wel even terug op het amendement, of het voorstel van het amendement. Ik ben ook erg benieuwd naar uw eigen interne discussie daarover. De Merwelanden is genoemd met sport. Dat spreekt me altijd enorm aan. Sport is genoemd, een paar keer. Helemaal eens. Merwelanden gaat, als het goed is, eind deze week, komt naar u toe en de ontwikkeling van de Heuvel daar op de Merwelanden.

De voorzitter: Ik zie een interruptie. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: De interruptie daagde eigenlijk een beetje traag in mijn hoofd, maar het gaat nog over het vorige punt. We hebben het ook in dit stuk, of in ieder geval in de Startnotitie heeft het college het over de mogelijke negatieve impact van evenementen op de natuur. Gaat ook bijvoorbeeld een organisatie als Stichting Het Wantij betrokken worden, bij het nieuwe evenementenbeleid en bij de kaders die daaraan worden gesteld?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Merx: Daar moet ik echt het antwoord even op schuldig blijven. Ik kan me niet herinneren dat ik het effect op de natuur heb gezegd, wel op de levendigheid van mensen, omwonenden bij Big Rivers, waar omwonenden een aantal dagen wat bands voor de deur hebben staan, waarvan ze mogelijk last kunnen hebben.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Wat ik uit het stuk begreep, was dat er wel gekeken wordt naar de effect op de natuur. Maar als ik dat verkeerd begrepen heb, dan komt er misschien nog een amendement aan.

De voorzitter: Ik hoor hier naast me dat dat wel mee wordt genomen.

De heer Merx: Er staat in de notitie dat natuur en dat soort zaken worden meegenomen in de afweging. Dat is een van de punten die erin staat. Ik reageerde alleen dat ik zojuist niet het woord natuur volgens mij een mond heb gehad. Maar natuur wordt erin meegenomen en ook de effecten daarvan op de natuur. Bijvoorbeeld, staat er gewoon letterlijk in, als je kijkt naar de Merwelanden dat je daar rekening hebt te houden met de broedrust.

De heer Groenewege: Zeker. De wethouder kan nu niet beantwoorden of organisaties als Stichting Het Wantij bij het evenementenbeleid worden betrokken, maar kan die daar dan later misschien schriftelijk op terugkomen of dat het geval is?

De voorzitter: Ik ga ervanuit dat dat kan.

De heer Merx: Ik zie dat er ja geknikt wordt, dat wordt gedaan.

De voorzitter: Dat is vragen naar de bekende weg. Ik denk dat dat kan. U gaat door, wethouder.

De heer Merx: Ik ga door. Sport, want daar was ik gebleven. Dat is een heel belangrijk thema. Zojuist, de laatste zin was dat er einde deze week in de donderdagbrief komt ook een stuk mee over de stand van zaken met betrekking tot de Merwedeheuvel, noem ik het dan maar eventjes. Dat is de vuilnisbelt waar van alles op gaat gebeuren. Daar komt bijvoorbeeld een mountainbikeparcours op. Of dat geschikt is voor het WK veldrijden, was zojuist is genoemd, dat durf ik niet te beweren. Maar we willen daar wel meer activiteiten en we willen ook meer activiteiten daar gaan organiseren. Daar gaan we ook met de sportverenigingen over in gesprek. De beschikbaarheid van spullen is genoemd. Dan gaat het eigenlijk over het kopje, hoe kun je het organisatoren zo makkelijk mogelijk maken om een en ander te organiseren? Daar is ook, in dat kader pak ik ook even mee, het digitaal platform wat een paar keer is genoemd. Wij willen echt wel gaan kijken naar, in hoeverre kunnen wij het zo makkelijk mogelijk maken? Dat legt ook wel tegelijkertijd een druk op onszelf. Want hoe meer regels, wensen voorwaarden enzovoort, enzovoort, wijzelf gaan stellen in deze gemeente, hoe moeilijker wij het ook de organisatoren maken om iets mogelijk te maken.

Daar moeten we onszelf ook wel in zien te beperken. Maar wij zullen zeker kijken, dat valt ook onder het kopje, het evalueren met betrekking tot het evenementenbureau. Dat was vroeger een full service organisatie ongeveer. Die pakte alles over. Dat is wat afgeschaald en daar wordt ook naar gekeken van, wat kunnen zij in de toekomst doen? Maar bijvoorbeeld, gevraagd is, kunnen wij niet alle spullen hier hebben staan? Hekken hebben we staan, maar dat is ook uiteraard beperkt. Die worden wel ter beschikking gesteld. We kijken ook mee met verkeerscirculatieplannen die opgesteld moeten worden. Sterker nog, die schrijven we volgens mij zelfs voor de organisaties. Dat nemen we over. Maar we kunnen niet een opslagloods vol met podia en andere dingen. Het houdt ook weer ergens op, voor wat betreft de mogelijkheden die de gemeente heeft. Maar we gaan wel kijken naar, het platform is ook genoemd in de enquête ... Gaan we ook eens serieus naar kijken van, helpt dat misschien? Kan je misschien eens denken aan een voorbeeld vergunning voor bepaalde evenementen die volgende keer weer kan dienen. Het zou mooi als dat zou kunnen. Ik weet het niet. De regels veranderen ook met enige regelmaat. Maar dat je zoveel mogelijk uitgaat van iets wat jaarlijks terugkeert van, we pakken die oude vergunning er even bij of de oude aanvraag erbij, wat is er veranderd en dat we dat zo eenvoudig mogelijk maken. Daar gaan we naar kijken, ook in het kader van het evenementenbureau en de zaken die we daarin doen. Dan zet ik mijn brilletje weer even op. Even kijken. Ov langer laten rijden. Dat zijn dingen die ook waarschijnlijk genoemd zijn, komen we wellicht nog op terug, maar hou er wel rekening mee, de prijzen ... Iemand gaat die rekening betalen. Dat zijn waarschijnlijk wij, als wij vragen of de waterbus langer blijft varen. Persoonlijk denk ik ook weleens van, dat is jammer, als ik even in Alblasserdam ben of ergens anders een keer toevallig van het eiland ben en ik wil 's avonds na achten terug, dan wordt het toch omfietsen. Is overigens ook niet erg, want dat is best gezond. Even kijken, dan goed organiseren of niet? Vanaf de VSP. Niet half, daar zijn we het gauw over eens. Maar je moet ... Maar wat is half? Je kunt bijvoorbeeld denken ...

De heer Stolk: Voorzitter, ik wil daar wel iets ...

De voorzitter: Als u dat kunt verduidelijken, mijnheer Stolk, graag.

De heer Stolk: In de afgelopen tijd hebben we meer erover gepraat. Maar als je de laatste kerstmarkt hebt gezien, dan vind ik hem schraal. Dan heb ik toch wel het idee dat er niet uitgehaald is wat er had kunnen worden. Daardoor zei ik ook van, er moet voldoende geld beschikbaar gesteld worden voor die activiteiten en die moeten goed georganiseerd worden, niet in menselijkheid, maar gewoon dat de mensen die komen ook echt zien dat het af is.

De voorzitter: Duidelijk.

De heer Merx: Helder. De kerstmarkt of de December Dagen wordt ook geëvalueerd. Er wordt ook gekeken in andere steden hoe zij dat hebben ingevuld en ook dat komt weer terug naar de raad en naar een commissie, om met elkaar daarover van gedachten te wisselen. Helder. De wijken, dat is ook teruggekomen uit de enquête, gaan we ook iets over opnemen.

Dan gaat het zowel over jongeren als over ouderen en alle groepen ertussen. Ik vind het zelf een heel mooi voorbeeld, maar ik weet niet of je dat een evenement mag noemen, maar onlangs hadden we op het Beverwijcksplein een hartstikke leuke bijeenkomst, met de opening van een jeu de boules baan. Ik vind dat een klein evenementje, maar het gaat erom dat die mensen daar bij elkaar komen, contact maken en heel leuke dingen doen. Ik vond dat zelf, het is allemaal niet groots en meeslepend, het haalt de krant niet, althans niet het achtuurjournaal, maar het is wel voor de wijk in ieder geval heel erg goed.

De voorzitter: Even inclusie en de toegankelijkheid van mevrouw Van Engelen nog.

De heer Merx: Dat is een thema, natuurlijk daar waar dat kan zullen we dat zeker ook meenemen, want net zoals in bijvoorbeeld de Merwelanden waar je wil wandelen, maar ook misschien met je rolstoel of je ... Wil komen, daar moet ook bij evenementen naar gekeken worden, voor zover dat mogelijk is. Want waterskiën ...

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen, u wil daar nog wat aan toevoegen?

Mevrouw Van Engelen: Een beetje een verduidelijkende vraag aan de wethouder. U zei, we gaan het toevoegen of we nemen het mee. Betekent dat dan dat inclusie nu ook in de uitgangspunten komt te staan?

De heer Merx: Volgens mij stond dat erin.

Mevrouw Van Engelen: Nee, er stond, sorry, er staat een doelstelling voor klimaat en inclusie. Mijn vraag was of u onder inclusie ook toegankelijkheid en veiligheid voor niet alleen valide, maar ook voor mindervalide mensen verstond?

De heer Merx: Jazeker, tenminste dat lijkt mij vanzelfsprekend.

De voorzitter: Het antwoord is ja.

De heer Merx: Maar misschien dat ik dadelijk een boos telefoontje krijg van de wethouder die nou mee zit te kijken en tandenknarsend denkt van, wat zegt hij nou weer? Maar volgens mij maakt dat er onderdeel van uit. Ik zeg wel, het moet allemaal wel mogelijk zijn. Ik bedoel, bepaalde evenementen zijn gewoon wat minder geschikt voor ...

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Ik hoorde inderdaad de wethouder net ook zeggen van, hoe meer doelen we stellen, hoe meer we willen van evenementen, hoe moeilijker het wordt om ze te organiseren. Dat beseffen wij ons natuurlijk ook, maar dat betekent niet dat elk evenement toegankelijk ... Dat zou toegankelijk moet zijn voor iedereen.

Wat kunnen wij als gemeente doen, ik vraag het nu even ter plekke, om het wel toegankelijk te maken, maar niet moeilijker voor de organisatoren? Wat kunnen wij daarin betekenen?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Merx: Ik vind het een hele goede vraag. Ik heb gewoon het niet ... Dat is in ieder geval in overleg en in gesprek gaan met de organisatoren en kijken van wat er mogelijk is en hoe we dat kunnen organiseren met elkaar om het ... Ik denk dat daar de oplossing zit, want ik denk dat niemand mensen wil uitsluiten, of je nou mindervalide of valide of wat dan ook bent, niemand moet worden uitgesloten. We moeten gewoon kijken met elkaar wat er dan mogelijk is zonder de eisen en dingen en noem maar op. Maar volgens mij is het eigenlijk meer een vanzelfsprekendheid dan een discussiepunt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Misschien kan het heel simpel. Als er in een vragenlijst, die moet worden ingevuld om subsidies of om iets te regelen, dat daar de vraag is opgenomen, hoe heeft u gewerkt aan de toegankelijkheid voor mindervaliden? Dan wordt er vanzelf aan gedacht.

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Prie: Ik heb nog wel leuke aanvulling inderdaad over toegankelijkheid voor mindervaliden. Er is gesproken met de Wmo-raad. We hebben eigenlijk met hen afgesproken dat wij ... We doen altijd voorafgaand aan de evenementen ... Doen wij vaak een schouw met een aantal partijen. De Wmo-raad gaat een keer mee met inderdaad iemand die niet goed ziet en iemand in een rolstoel. We gaan eigenlijk dan het parcours lopen op basis van hen. Dan leert uiteindelijk ook de ploeg die schouwt hun punten mee te nemen in de schouw. We gaan weldegelijk uit van inclusie, hoort erbij.

De voorzitter: Ik hoor dat dat allemaal goed komt. Ik wil even opmerken ook, want de wethouder gaat weer kijken van, heb ik alles behandeld, het meeste wel. Het is nog vijf minuten. We hebben natuurlijk ook nog wel eventjes het amendement van de Partij voor de Dieren. In één keer goed. Ik bedoel van, we kunnen het erover hebben, maar we kunnen ook ... U heeft het recht natuurlijk om dat amendement in te dienen. De vraag is wel, die bij mij ook kwam en ook wel bij de griffie, natuurlijk van, we hebben het ook over het beleid van dierenwelzijn en in hoeverre dit dan ook wel weer past in het evenementenbeleid, of dat het daar thuishoort? Maar goed, u heeft het recht om het in te dienen en dan ...

De heer Merx: Ik maak het af. In die zin dat er is nog wat genoemd over het shorttrack. Ik ben het helemaal eens, daar vind je te weinig van terug in de stad. Het contract wat we hadden met de organisatoren is nu afgelopen. We gaan opnieuw in onderhandeling. We moeten maar zien of we het weer mogen gaan organiseren. Dit is dan wel een punt wat ik daar dan ook zeker zal meenemen om te kijken hoe we dit veel breder in de stad kunnen gaan uitventen, want het is nu te veel een bubbel. Wel een geweldige bubbel, maar te veel een bubbel op de Sportboulevard. Hoe we dat precies gaan vormgeven en of we het überhaupt nog mogen vormgeven, zal gaan blijken. Maar het is wel een terecht punt, wat ik ook zeker meeneem. Dan gaan we naar de het amendement. Ik ben ook erg benieuwd naar wat u er zelf van vindt. In eerste instantie denk ik dat het dieren welzijn ... Er komt een dierenwelzijnsnota. Daar heeft u vanavond al eerder over gesproken. Dat daar dit soort uitgangspunten moeten worden besproken en vastgesteld, die dan in ander beleid worden meegenomen. Dat zou mijn eerste opmerking zijn. Want dit amendement, ik heb hem even niet meteen voor de geest. Dan moet ik weer inloggen en zo, maar ... Kijk eens aan. Dank je wel. Zorg ervoor dat evenementen niet ten koste gaan van het welzijn van dieren. Tegen die zin kun je niet tegen zijn. Maar de vraag is, hoe leg je dat uit? Het paard van Sinterklaas, dat zijn paarden die ervoor opgeleid zijn, die doen niks anders en hebben daar eigenlijk ook helemaal geen last van. Althans, dat is mij verteld. Ik vind het wat mager worden als we ook dat eruit gaan halen. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor de Merwelanden, waar kinderen met schapen meelopen. Dat is ook een evenement om kinderen daar kennis mee te laten maken. De bijen, wat u zelf noemde, en de roofvogelshows, wij wisten eerlijk gezegd niet eens dat Merwelanden daar met roofvogels in de weer is geweest en ook een school. Dat is ook niet gemeld bij ons. Daar moet u ook, denk ik, zelf over met elkaar van gedachten wisselen. Dat is gewoon een politieke werkelijkheid. Ik heb daar niet enorme hard feelings bij. Alhoewel ik het wel heel erg jammer zou vinden als Sinterklaas straks, zoals mevrouw Lammens zei, op een hobbelpaard door de stad getrokken wordt.

De voorzitter: Even ook in het kader van de tijd. We hebben nog twee minuten. De heer Groenewege van nog een keer reageren op de wethouder, neem ik aan? Of normaal, u heeft het recht om hem in te dienen, maar ik merk ook van, misschien hoort hij meer bij het beleid van dierenwelzijn thuis en is het misschien verstandiger om hem daar ook in te dienen. Maar u mag indienen wat u wilt.

De heer Groenewege: Dank.

De voorzitter: Dat is niet dank, dat is zo. Daar beslis ik niet over, maar ...

De heer Groenewege: Als we het bijvoorbeeld hebben over de Inclusiviteitsnota, ik hoor de wethouder niet zeggen, ik neem niets op over inclusiviteit in dit evenementenbeleid, want er komt een Inclusiviteitsnota aan. Dat is logisch dat je inclusiviteit integraal opneemt in de beleidsthema's die daarvoor relevant zijn. Hetzelfde geldt voor duurzaamheid.

We gaan niet zeggen, we stoppen het duurzaamheidsbeleid in een Duurzaamheidsnota en nergens anders in, in geen enkel ander beleidsstuk komen we hem tegen. Maar nu, datzelfde argument wordt wel gebruikt bij dierenwelzijn. Dat vind ik toch een beetje vreemd.

De voorzitter: Uw standpunt is duidelijk, mijnheer Groenewege. U wil dat nog een keer ... U heeft nog één minuut, wethouder.

De heer Merx: Wat ik bestrijd dat namelijk, omdat er weldegelijk in de notitie staat dat we rekening houden met natuur en dat soort zaken. Maar wat ik zeg is, over inclusiviteit hebben we ook nota's. Er staan ook dingen in over toegankelijkheid en dat soort zaken. Zijn discussies die met grote regelmaat terugkomen in de raad. De verdienste is, als Partij voor de Dieren, dat u het dierenwelzijn op de agenda heeft gekregen en dat daar nu in de raad over gesproken wordt. Ik zou het jammer vinden als we versnipperd op allerlei dossiers deze discussie gaan voeren, terwijl je hem, naar mijn idee, veel beter kan voeren als het gaat over dat welzijnsbeleid of dierenbeleid en dat dat vervolgens integraal onderdeel wordt, net zoals het inclusiviteitsbeleid, duurzaamheidsbeleid en andere beleidsvormen die horizontaal door alle andere beleidsvormen heen lopen. Als ik het was, als ik mag adviseren, zou ik zeggen, ga die discussie aan over het dierenbeleid.

De voorzitter: We gaan nu wel over de tijd heen. Voordat ik hem afkap ... Heel kort dan, want ...

De heer Groenewege: Mag ik nog even een punt van orde maken?

De voorzitter: Ja, dat mag.

De heer Groenewege: Want ik merk dat er nog vragen leven, terwijl de tijd op is. Ik wil gewoon vragen of we de oordeelsvormende vergadering een volgende keer kunnen vervolgen. Want we hebben ook überhaupt nog geen tweede termijn gehad als commissie om het te hebben over de voorliggende voorstellen of om een debat te voeren. We hebben alleen een eerste termijn gehad en een reactie van de wethouder. Ik zie alle aanleiding voor een vervolgvergadering hierover.

De voorzitter: Goed, ik merk op natuurlijk dat ik een eerste ronde heb gemaakt, waarbij iedereen wel aangaf dat ze deze Startnotitie wel steunden. Dan is het aan uw commissie om te bepalen of er nog een extra oordeelsvormende commissie moet komen dan. Dan stel ik gewoon de vraag, wie wil graag toch een oordeelvormende extra commissie? Dan kunnen we daarop voortborduren. Ik zie nu twee vingers en voor de rest niet. Sorry.

De heer Hartmeijer: Kijk, wat ik net al zei, wat u ook zei, het is een start. We gaan nu met de stad praten. Dat lijkt me heel waardevol. Dan komt het alsnog weer terug.

De voorzitter: Maar goed, dat is elke keer weer met zo'n Startnotitie, dat iedereen daar nog langer over wil praten, terwijl het terugkomt. Maar nogmaals, het is aan u. Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Ik mag besluiten voor de hele commissie, dat is fijn. Nee. Ik wil even heel duidelijk hebben, ik hoorde net de wethouder zeggen dat eigenlijk alle punten die zijn genoemd zijn opgeschreven en die worden meegenomen in die uitgangspuntennotitie en die Startnotitie. Dan gaan we er verder over spreken. Daar ben ik blij mee. Dan zou ik zeggen, dan hoeven we geen tweede oordeelsvormende sessie. Maar inderdaad, het amendement van Partij voor de Dieren ligt er nog wel. Daar hebben we nog niet echt als commissie over kunnen spreken. Mijn vraag aan de wethouder is eigenlijk nog ... Dan ga ik over tijd heen, dat weet ik voorzitter. De wethouder zegt net van, maak dat dierenbeleid af, maar wordt het dan vervolgens wel integraal opgenomen ook in het evenementenbeleid als dat dierenbeleid af is? Of moeten we ... Want als we het nu aan elkaar gaan koppelen, is het rommelig. Maak eerst het ene af en dan kunnen we het hier bij betrekken.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Merx: Het lijkt mij vanzelfsprekend dat als op enig moment het dierenbeleid is vastgesteld en er staat in dat we helemaal geen diertjes meer mogen gebruiken voor evenementen, dat we dan ... Lijkt het me raar dat we zeggen, helaas pindakaas, je bent te laat, over vier jaar ben je aan de beurt. Dat wordt gewoon meegenomen. Dat maakt dan vervolgens, vanaf dat moment, integraal onderdeel uit van de rest van het beleid.

De voorzitter: Dan stel ik vast dat het voorstel was om nog een extra oordeelsvormende commissie te vormen. Ik zie daar op dit moment dat, behalve dan de Partij voor de Dieren, niemand mee. Dan gaat deze notitie door naar de raad. Dan sluit ik deze commissie af. Dank u wel.

6. Vaststellen Startnotitie Programma mobiliteit 2040: uitwerking van het politiek akkoord – Startnotitie

Voorzitter: dhr. Safranti
Commissiegriffier: dhr. Boom
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Mevr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Klerk (CDA)
Dhr. Kuhlmann (VVD)

Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)

Portefeuillehouders: wethouder R. van der Linden

Ambtelijke ondersteuning: mevr. Platenkamp

De voorzitter: Dan zien we ze zo wel inderdaad verschijnen. Goedenavond allemaal, welkom. Ik ga zo uitleggen waarvoor we hier zitten. Maar voordat ik dat ga doen, wil ik even vanuit linkse kant vragen om even aan te geven wie je bent en van welke partij je bent.

De heer Van der Linden: Vanuit de linkse kant bezien ... Nee, ik ben Rik van der Linden, wethouder vanavond hier.

Mevrouw Platenkamp: Saskia Platenkamp van de ambtelijke ondersteuning, niet van een partij.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, GroenLinks.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

Mevrouw Pichel: Ik ben Ruby Pichel van Forum voor Democratie.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA.

De heer Struijk: Leen Struijk, ChristenUnie/SGP.

De heer Roggekamp: Erik-Jan Roggekamp, Gewoon Dordt.

De heer Kuhlmann: Alexander Kuhlmann, Dordtse VVD.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Boom: Hessel Boom, commissiegriffier.

De voorzitter: Dank je wel. Mijn naam is Safranti en de voorzitter van vanavond. Ik ga het nu toch even toelichten waarvoor we hier zitten. Even kijken. Er is een raadsvoorstel, die vraagt naar Startnotitie Programma mobiliteit 2040 vast te stellen. Daarna wordt onder meer gevraagd om een bedrag van 1,4 miljoen euro beschikbaar stellen ten behoeve van dit programma. De Startnotitie schetst grofweg hoe de gereserveerde middelen 1,4 miljoen euro volgens het college besteed zou moeten worden tot aan 2026 en zet een aantal grote lijnen uit, toewerkend naar een mobiliteitsplan 2040. Eén van deze lijnen is het opnemen van het STOMP-principe in de Omgevingsvisie. Volgens mij hebben we het daar vanavond nog over gehad, in de twee sessies hiervoor. Even kijken, ik ga verder. De uitgezette lijnen in de Startnotitie kunnen voorwerp zijn voor een politieke discussie. Daarom heeft de Agendacommissie besloten om deze Startnotitie direct oordeelsvormend te agenderen, niet beeldvormend, maar direct oordeelsvormend, zodat de raad deze lijnen politiek kan beoordelen, in aanloop naar de consulterende sessie over het STOMP-principe in maart 2023 zoals geagendeerd door de Agendacommissie in november 2022. Tenslotte heeft GroenLinks gevraagd aan de Agendacommissie om een raadsinformatiebrief over de beantwoording op de motie Naar emissieloos vervoer en transport bij deze vergadering te betrekken. Uit mijn hoofd weet ik ook nog dat er technische vragen zijn door de VVD en GroenLinks. Dat is ook nog even genoemd, in dit geval. Eigenlijk willen we nu overgaan naar het politiek debat. Ik zal ook even de spelregels benoemen hoe we dat gaan doen. We hebben anderhalf uur maximaal. Eerste termijn wil ik vragen om alle aanwezige fracties hun inbreng, standpunt te benoemen. Vervolgens kan de portefeuillehouder, mijnheer Van der Linden, even daarop reageren. Vervolgens tweede termijn, dat we met elkaar even in discussie kunnen. Het laatste is natuurlijk de afronding. Goed? Wie kan ik het woord geven? Ik zie GroenLinks al. GroenLinks, mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Met het oog op de energietransitie, de luchtkwaliteit, de geluidsoverlast, het ruimtebeslag en de overgang naar de circulaire samenleving is de mobiliteitstransitie en het STOMP-principe en emissieloos vervoer hard nodig en urgent. We zijn dan ook blij dat de Startnotitie er ligt en dat voortvarend in deze richting gewerkt gaat worden. Ik heb drie opmerkingen c.q. vragen. De eerste betreft het openbaar vervoer. Dat is een essentiële schakel in die transitie. Zoals de laatste tijd vaker geconstateerd, lijkt het echter met het openbaar vervoer op dit moment bergafwaarts te gaan. Er is een fundamenteel andere aanpak nodig. We hebben eerder al opgeroepen om daar met bijvoorbeeld andere overheden en wellicht ook met vervoerders over in overleg te treden en met een structurele uitweg uit deze crisis te komen. Dat kan onorthodoxe maatregelen nodig maken. Vraag aan de wethouder hoe het daarmee staat en of hij bereid is dat met zo mogelijk nog meer energie aan te pakken? Tweede, er wordt een verkeersstructuurplan aangekondigd, waarin onder andere wordt aangegeven waar er dertig kilometer per uur en waar er vijftig kilometer per uur gereden kan c.q. moet worden. De raad heeft, zoals bekend, eerder aangedrongen en een motie om op zoveel mogelijk straten dertig kilometer in te voeren. Maar de uitwerking die het college daaraan gegeven heeft, is uiteindelijk door de raad afgeserveerd, zij het om zeer uiteenlopende redenen. Toen is gesuggereerd om over dat specifieke onderwerp nader met de raad te overleggen.

In elk geval van onze kant is gesuggereerd om daarbij ook ervaringen die men elders met grootschalig invoeren van dertig kilometer per uur heeft opgedaan, om die daarbij te betrekken door bijvoorbeeld betrokkenen uit Amsterdam of Rotterdam uit te nodigen. Mag ik aannemen dat de wethouder hier al binnenkort een agenderingsverzoek zal doen? Tenslotte een concrete vraag. Op pagina 2 van de Startnotitie is sprake van experimenteren met tijdelijk groen, dat zijn rijdende bakken met bomen, zoals ze daar ook in Leeuwarden mee gewerkt hebben. Dat lijkt ons heel goed. Maar er staat bij, dat moet uiteindelijk leiden tot het reorganiseren van de straat, met een focus op parkeren. Dat begreep ik niet helemaal, waar die focus ... Wat dat precies betekent, die focus op parkeren en waarom dat de focus van dat experimenteren met groen moet zijn? Graag opheldering daarover. Dat was het weer, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Vragen zijn duidelijk. Mijnheer Kuhlmann van VVD.

De heer Kuhlmann: Dank u wel, voorzitter. In de eerste plaats wil ik graag een paar punten noemen in deze voorliggende Startnotitie voor het Programma mobiliteit, die denk ik erg ... Waarvan wij denken dat die erg goed zijn. Het is natuurlijk sowieso mooi dat er voor allerlei verschillende vormen van ... Misschien is het goed als die ...

De heer Van der Meer: Sorry.

De heer Kuhlmann: Dan schalmt het een beetje. Verschillende vormen van vervoer aan bod komen. De auto, het wandelen, de fiets, het ov, deelvervoer, zelfs vervoer over water. Dat is denk ik allemaal van belang om daar aandacht voor te hebben. Daarbij is het natuurlijk ook van belang dat er in de notitie ook duidelijk staat dat je natuurlijk gewoon overal met de auto kunt blijven komen. Het is ook goed dat er aandacht is voor de bereikbaarheid. Dat we op de doorgaande wegen gewoon goed moeten kunnen doorrijden. Dat er ook een betere afstelling van de verkeerslichten bij hoort. De groene golf waar we natuurlijk op zitten te wachten. Het realiseren van de stadsrandhubs en de buurthubs, natuurlijk met extra parkeerplekken in de buurt.

De voorzitter: Mijnheer Struijk, eigenlijk willen we de discussie straks voeren. Nu even iedereen ...

De heer Struijk: Een korte vraag aan mijnheer Kuhlmann. Mag dat niet?

De voorzitter: Een korte vraag.

De heer Kuhlmann: Vooruit.

De heer Struijk: Mijnheer Kuhlmann had het over een groene golf. Mijn vraag aan de VVD is, vinden zij dat die groene golf zelfs voorrang heeft op fietsers? Want de groene golf veroorzaakt voor fietsers juist heel veel oponthoud.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dat lijkt me nogal wiedes. Een groene golf waarbij je voor elke zijstraat dat hij dan op rood gaat, is natuurlijk geen groene golf meer. Het is van belang dat je een beetje kunt doorrijden. Dat we stoppen met eindelijk die laan der verenigde stoplichten. Maar ik ga graag verder, voorzitter. Voor wat betreft die ... Ik heb één vraag en twee punten waar ik graag aandacht voor wilde vragen. Die vraag betreft precies over die stadsrandhubs en die buurthubs. Ik hoop dat de wethouder daar nog iets meer duidelijkheid over kan geven. Een probleem wat we, denk ik, allemaal ook wel kennen, is de hoge parkeerdruk in een aantal wijken en ook de bedrijfsvoertuigen die daar een rol bij spelen. Daar wordt natuurlijk wel vaker gezegd van, misschien kun je dan juist, als je daar een apart terreintje voor hebt, ruimte in de buurt vrijspelen als die bedrijfsbussen daar kunnen. Ik hoop dat de wethouder kan bevestigen dat die buurthubs en stadsrandhubs die extra plekken ook daarvoor ingezet kunnen worden. Natuurlijk niet honderd procent of overal, maar dat dat wordt meegenomen. Dat is in de eerste plaats de vraag die ik had. Dan heb ik nog twee andere punten waar ik graag aandacht voor wil vragen. Dat refereert ook aan hetgeen waar de heer Van der Meer zojuist over sprak, over die pilot in de Startnotitie. Er wordt namelijk voorgesteld om in 2023, dit jaar, een aantal pilotstraten tijdelijk te vergroenen. Dat betekent dan door het tijdelijk weghalen van parkeerplaatsen en daarvoor in de plaats een zogenoemd wandelend bos te installeren in grote plantenbakken op de parkeerplaatsen. Wat ons betreft is wel een essentiële randvoorwaarde daarbij dat tenminste een meerderheid van de bewoners in de die betreffende pilotstraten daar ook daadwerkelijk op zit te wachten, op zo'n experiment. Wij vinden het van belang dat er voorafgaand een enquête wordt gehouden onder de bewoners met de vraag, wilt u dat de parkeerplaatsen in uw straat tijdelijk vervallen voor de aanleg van een wandelend bos met die grote plantenbakken of niet? Als een meerderheid van de mensen die reageert ja zegt, dan moet die pilot natuurlijk doorgaan. Maar als de meerderheid dat niet wil, dan moeten we dat de mensen natuurlijk niet in zo'n straat opdringen. Ik hoop dat de wethouder een toezegging wil doen dat we dat op die manier zo gaan doen. Ander punt waar ik nog even aandacht voor wil vragen, is dat er in de Startnotitie ook als doelstelling wordt genoemd, op pagina 4, we stellen grenzen aan het aantal parkeerplaatsen in onze groeiende stad. Dat lijkt me natuurlijk een hele vreemde doelstelling. De realiteit is dat het autobezit in Dordrecht groeit. In de afgelopen jaren steeds dik duizend, flink meer dan duizend auto's per jaar erbij. Daar moet natuurlijk ruimte voor zijn. Met de verder ontwikkeling van onze stad zal het autobezit natuurlijk ook verder stijgen. Dan moet je natuurlijk daar onderscheid in maken. Ik snap natuurlijk ook, op een locatie als de Spuiboulevard, als je natuurlijk dicht bij het station zit, dan zal daar veel gebruik worden gemaakt van andere vervoermiddelen. Maar we hebben natuurlijk ook minder centraal gelegen nieuwbouwlocaties. Denk aan Wilgenwende of Amstelwijck, waar mensen afhankelijk zijn van een auto. Er zijn bovendien nog heel veel verschillende manieren om auto's te parkeren. Niet elke auto staat op straat. We ontwikkelen parkeergarages. Veel mensen kiezen ervoor om een parkeerplek te creëren op hun eigen terrein. Om die reden lijkt me, zoals het er nu staat geformuleerd, namelijk een absolute limiet voor parkeerplaatsen in Dordrecht, onzinnig en onwenselijk. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuhlmann. Voor de mensen thuis, mijnheer Stolk is inmiddels gearriveerd en aangesloten bij ons, van de Verenigde Senioren Partij. Mijnheer Struijk, ChristenUnie/SGP.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Om even aan te sluiten direct bij mijnheer Kuhlmann, een groeiende stad, dan lijkt het alsof je meer parkeerruimte nodig hebt. Dat is bijna een-op-een. Maar we omarmen het STOMP-principe. Bij het STOMP-principe is de een na laatste letter een M, mobility as a service, deelmobiliteit. Dat zou ervoor kunnen zorgen dat niet al die mensen die nu privé een auto hebben, die maar heel weinig gebruikt wordt, maar wel een parkeerplaats in beslag neemt, hier gebruik van kunnen maken. Waar ik wel heel benieuwd naar ben, is hoe loopt dat op dit moment met die deelmobiliteit? Zijn daar groeicijfers van bekend? Dat is mijn eerste opmerking. Tweede, bij STOMP beginnen we met stappen en trappen. Daar ben ik helemaal voor, daar zijn wij helemaal voor, maar dan heb je wel goede verbindingen en goede fietspaden en dergelijke nodig. Wordt gesproken over een fietsnetwerk. Dat leg je niet in een paar jaar aan, maar het is wel eerder dan wij denken, 2040. Volgens mij moet hier echt vaart gemaakt worden, want anders komen we nooit snel van de wijk in het centrum op de fiets en gaan mensen toch weer die auto pakken, zelfs als het niet nodig is. Ik hoorde de heer Kuhlmann. Ik was daar ook door getriggerd. Die stadsrandhubs en die buurthubs. Bij hubs denk ik altijd aan iets groots, maar tot mijn schrik zie ik dat er 150.000 euro voor gereserveerd is in 4 jaar. Ik weet niet wat je daarmee kan doen, maar dan zie ik nog geen hubs verschijnen. Daar wil ik ook graag iets over horen. Het ov sluit ik me helemaal aan bij mijnheer Van der Meer. Corona heeft wat dat betreft niet veel goeds gedaan. Het is op dit moment, wat de bus en waterbus betreft, gewoon een rampenplan. Dan blijven die mensen weer die auto pakken en ze hebben net allemaal massaal een tweedehands autootje gekocht. Vandaar dat die prijzen zo hoog zijn. Er zal echt iets moeten gebeuren met het ov, wil je die mensen daar weer in krijgen. Nog een keer toch over die fietsen, groene golven, als ik in de auto zit, vind ik een groene golf ook prettig, maar bij het STOMP-principe begin je toch echt met die S en die T. Dat strijdt volgens mij echt met die groene golf op de Laan van de Verenigde Naties. Want als mensen uit de wijk naar de stad willen fietsen, dan wil je dat een beetje snel doen. Als je dan twee, tweeënhalve minuut soms staat voor het stoplicht, dan is het echt een stoplicht. Dat kan nooit de bedoeling zijn. Daarin ben ik het toch met de VVD niet eens. Tot zover maar even.

De voorzitter: Duidelijk. Laten we zo meteen alsjeblieft de discussies doen, naar elkaar toe. Volgens mij was mijnheer Groenewege van Partij voor de Dieren eerder.

De heer Groenewege: Dank u wel. In het algemeen is de Partij voor de Dieren positief over de Startnotitie. Het STOMP-principe vinden we een goed principe. Hoewel het vrij gewelddadig klinkt, is het fijn dat de wandelaar en fietser voorop wordt gesteld, daarna het openbaar vervoer, daarna deelvervoer en pas als allerlaatst de personenauto. Wel maken we ons een beetje zorgen over het zinnetje dat alle straten in Dordrecht bereikbaar moeten zijn met de auto. Ik denk dat er zeker een aantal straten zijn in de binnenstad waar dat niet wenselijk voor is. Ik hoor daar nog graag een reflectie over van de wethouder. Twee kritiekpunten op de Startnotitie hebben we wel.

Aan de ene kant vinden we iets te vaag. Eigenlijk gaat de Startnotitie niet veel verder dan het toelichten van het STOMP-principe, maar dan blijft de vraag nog heel erg over, hoe richten we een straat in met de belangen van voetgangers en fietsers voorop? Doe je dat bijvoorbeeld door voorrangssituaties aan te passen? Doe je dat met het ruimtegebruik? Doe je dat met ongelijkvloerse kruisingen, zodat je snelfietsroutes kan realiseren? Ik hoop dat de wethouder kan toezeggen dat daar in het uiteindelijke programma wel gedetailleerder op wordt ingegaan. Een tweede kritiekpunt is dat we deze Startnotitie toch wel een beetje te traag en ambitieeloos vinden, omdat wat we erin lezen is dat het college die mobiliteitstransitie eigenlijk heel erg afhankelijk maakt van herinrichtingen. Alsof je pas de voetganger en fietser voorop kan stellen als je een hele straat opnieuw inricht. Maar ik denk dat er best innovatieve mogelijkheden zijn om bijvoorbeeld ... Denk bijvoorbeeld aan het initiatief van een fietsvlonder, waarmee je een parkeerplaats vervangt door een parkeerplaats voor fietsen. Met dat soort ideeën kan je ook op een wat makkelijkere manier, zonder dat de hele stad opnieuw moet worden ingericht, de mobiliteitstransitie bespoedigen. Ik hoop ook dat de wethouder in het uiteindelijke programma wat meer die innovatieve ideeën en wat meer die haast opneemt. Daar hoor ik graag een reflectie over van de wethouder. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Groenewege. Mijnheer Klerk van het CDA.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Het CDA Dordrecht is positief over de Startnotitie mobiliteit, die uitvoering gaat geven aan het politieke akkoord. In de laatste regiobijeenkomsten is veel aandacht besteed aan het STOMP-principe. We zijn ook blij dat dit concreet handen en voeten krijgt in deze Startnotitie. Wel hebben wij een aantal vragen en aandachtspunten. De Startnotitie wil, zoals gezegd, vormgeven aan het politiek akkoord. In dat akkoord wordt ook gesproken over onder meer fietsenstallingen, transferia, parkeergelegenheden aan de rand van de stad. Hierover lees ik nu nog niets terug in de stukken. Vraag is hoe dit hierin past en ten uitvoer wordt gebracht, want een transferium met pendelbusjes naar de binnenstad bijvoorbeeld kan een goed middel zijn om die binnenstad autoluw te maken. Dan ten aanzien van het uitgangpunt dat in 2040 alle auto's elektrisch zijn en er dan een dekkingsgraad is qua laadpalen die passend is, zoals dat staat verwoord, hoe wordt dat vormgegeven? gaat dat met een laadpaal voor de deur? Dat is niet altijd mogelijk. Of gaat dat ook via hubs met snelladers? Noem maar iets. Dan hadden we nog een vraagpunt over het stuk deelmobiliteit. Hoe krijgt dit een plaats binnen het geheel? Want we kennen bijvoorbeeld de praktijk met deelscooters. Is dat nog steeds wat we willen, ook met de excessen van vandalisme et cetera die we nu in de dagelijkse praktijk zien? Tenslotte, het STOMP-principe vraagt ook om keuzes. Wij hebben al meermaals ook geuit dat het CDA extra inzet op de T van trappen, dat wij daar ook wel de focus op hebben. Anno 2023 is het straatbeeld ten aanzien van fietsers wel veranderd en de aloude stalen rossen zijn vervangen door E-bikes, bakfietsen, speed pedelecs, noem ze op. Fietsen die een veel hogere snelheid halen, fietsen die het dubbele gewicht hebben dan de traditionele fiets en die ook meer ruimte nodig hebben. Op dit punt is nog veel te winnen. Wij zijn ook voornemens om in de eerstvolgende raadsvergadering daarvoor met een initiatiefvoorstel te komen, wat gedragen wordt door import vanuit Dordtenaren. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Hartmeijer van SP. Daarna kom ik naar Gewoon Dordt.

De heer Hartmeijer: Dank u wel. Breed onderwerp. Onmogelijk om alles te benoemen. De algemene toon van de notitie, minder focus op auto, meer op fiets en ov, spreekt ons zeer aan. Voor ons is met name de binnenstad, de wijk waarvan wij het echt nodig vinden dat er op een andere manier naar autogebruik moet worden gekeken. Wij hebben altijd gezegd, bezoekers parkeren in de schil en vervolgen verder te voet of met een ov-fiets hun weg. De binnenstad is eigenlijk alleen met de auto toegankelijk als je er woont of daar je zaken hebt. Maar let wel dat daarbinnen ook de parkeergelegenheid gewoon beperkt is. We moeten echt af van die files en de chaos op de Bagijnhof, Voorstraat Noord en de Wijnstraat. Het uitbreiden van autoluwe of autovrije zones zouden wij toejuichen. Dan had ik nog een stukje over de emissievrije zone, de aangenomen motie. Wij zagen daar niet zo heel veel in, omdat voornamelijk voor de ondernemers die dan met hun huidige vervoer eigenlijk niet echt de binnenstad meer in kunnen ... Wij kiezen eigenlijk echt voor een ... In algemene zin minder autogebruik in de binnenstad. Positief is de wens om bewoners meer te betrekken bij de invulling van hun eigen straat en omgeving. Wij zijn erg voorstander van meer zeggenschap van mensen over hun eigen buurt. Als laatste punt sluit me eigenlijk aan bij de heer Van der Meer die het over de dertig kilometer-motie had en die routekaart die daarbij zat. Dat specifieke voorstel wat toen voorlag, werd met een soort hoofdelijke stemming weggestemd in de raad. Vonden wij vrij opmerkelijk. Maar de motie staat natuurlijk gewoon nog. Naar mijn idee kan er nog steeds op wijkniveau gekeken worden welke wegen naar dertig kunnen. Wellicht als onderdeel van dit programma. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Gewoon Dordt.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter, de notitie hangt heel erg het STOMP-principe aan. Ik denk dat toen het bedacht was, was hij ook wel leuk. Maar als we nu gaan kijken waar het voor staat, de stappen, maar als we gaan stappen, ik loop regelmatig van het Land van Valk naar de binnenstad, wat je allemaal tegenkomt en wat voor hindernissen je overweg moet, waar gewoon niet aan de voetganger gedacht wordt, dan trappen met de fiets, precies hetzelfde. Eigenlijk zijn we van mening van, als we die lijn in willen, zullen we eerst die voorzieningen moeten verbeteren voordat we anderen gaan afbouwen. Ov, daar hoeven we het ook wel niet echt over te hebben natuurlijk. Mobility as a service, krijg je leuke diensten. Daar wordt onder andere ook de deelmobiliteit in benoemd. De scooters werd net door het CDA al genoemd. Dat ga ik niet nog een keer doen. Dan heb je nog deelauto's. Heel leuk. Die zijn, als je naar de kosten kijkt, mooi om binnen een stad te gaan rijden, maar dat willen we juist niet. Wil je ze buiten de stad gebruiken, dan zijn ze zo duur dat je gewoon twee maanden een leaseauto kan nemen als je een keertje naar Breda of naar Nijmegen wil. Qua kosten is dat niet interessant. Ik hoor van mensen die ze gebruiken dat ze ontegenwoordig vaak heel erg vies zijn. Dat mensen er niet meer in willen. Dan kom ik naar de hoek van de scooters van, is dat dan echt wat wij de Dordtenaren willen aanbieden? Als laatste staat er privéauto. Dat zou het liefst afgebouwd worden.

Maar als ik dan ga kijken dat tot een jaar of twee, drie geleden ging het autogebruik terug, daarna, dat is een onderzoek geweest van de I&W, volgens mij van twee jaar geleden, is gebleken dat op de centra van de drie grote steden na, overal het privégebruik van auto's juist is toegenomen, bij gebrek aan die andere opties. Ik weet niet of de wethouder dat onderzoek kent, maar anders zou ik hem graag willen vragen om daarnaar te kijken en daar wel rekening mee te houden en daar in ieder geval wat mee te doen. Ik denk dat we alleen kunnen verbeteren en dat principe kunnen aan gaan hangen op het moment dat we beginnen met de goede voorzieningen. Daar zou ik ook graag de visie van de wethouder op willen hebben. Maar dat houdt voor mij ook in dat de toeristen die met datzelfde probleem zitten van het vervoer, het ov, de auto's, moeten we zorgen voor een goed parkeeralternatief aan de rand van de stad. Als ik bijvoorbeeld naar Amsterdam ga, dan is het ov zo duur dat ik de auto pak en ik parkeer of bij het olympisch stadion of bij het Ajax-stadion. Dan kan ik heel goedkoop het centrum in. Dan hoeft ik die stad helemaal niet in. Maar die alternatieven zijn er. Wat nu hier in Dordt gezegd wordt, we zetten de stad dicht. We hebben al problemen in die wijken eromheen. Dan gaan we nog maar verder het vergunning maken en gaan nog maar verder ... Nee, dan moeten we eerst met goede alternatieven komen. Voor de rest wil ik van de wethouder wel weten hoe hij het klimaatneutrale ziet. Dan denk ik vooral aan de problemen die je continu hoort van de elektriciteitsnetten, dat de binnenstad zelfs niet open mag voor nieuwe bekabeling, die dan weer nodig is om het klimaatneutraal te kunnen maken. Want zelfs als we alleen al het gas van de binnenstad af willen hebben, hebben we zulke dikke kabels nodig, dat kan al niet in de huidige ... Dan is 2040 wel heel dichtbij. Daar wil ik dan ook wel een visie van de wethouder op hoe we dat kunnen realiseren.

De voorzitter: Top. Dank je wel. Mevrouw Pichel van Forum voor Democratie.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Allereerst de opmerking, het gaat hier natuurlijk weer om een Startnotitie, dat is heel mooi. Daar wordt verder nog over gesproken. In eerste instantie kunnen wij ons hier gewoon prima in vinden. Het mooie van deze notitie is dat hij inderdaad heel breed is, het STOMP-principe. Dat is goed om in de breedte te kijken. Als we dan verder gaan lezen in het voorstel, in de raadsinformatiebrief, dan zien we natuurlijk allerlei dingen als klimaatneutraal en dat soort ambities. Daar krijgen FvD'ers natuurlijk een beetje jeuk van. Maar tegelijkertijd vind ik wel dat hoe het hier is gesteld het ook meteen weer neutraliseert. Want enerzijds laat duidelijk zijn dat gewoon het terugdringen van uitstootgassen, daar ben ik natuurlijk helemaal voorstander van, want ik snap ook wel dat als ik mijn dieselauto laat draaien in een garage en ik ga er een paar uur in zitten, dat ik er minder gelukkig uitkom dan wanneer mijn fiets er gewoon staat. Dat mag duidelijk zijn. Wat ik wel belangrijk vind, de heer Roggekamp gaf het eigenlijk ook al een beetje aan, daarom geloof ik ook wel in dit plan, omdat die breed is opgesteld. Als we maar door blijven gaan op deze manier, dan ontstaan er weer andere problemen. Want laadpalen komen natuurlijk ook niet uit de lucht vallen en die worden ook niet gemaakt van een stompje gras. Dat is natuurlijk ook wel iets waar we dan over na moeten denken, dat je niet het ene probleem weer opvult met het andere.

Maar daar zie ik toch wel de voordelen van dit plan, omdat die breed wordt genomen en dat er gewoon een ambitie is om na te denken hoe je het in de breedte kunt aanpakken. Ik ben eigenlijk wel benieuwd naar die uitwerking en hoe we dat positief kunnen benaderen. Maar toch inderdaad ook wel de nadruk op, laten we ons niet blindstaren op een, toch wel zeggen, verouderd Parijs akkoord. Want ik denk niet dat dat zomaar de oplossing is als we het ene probleem vervangen met het andere probleem en men eigenlijk op dezelfde manier door blijft gaan met autorijden, of dat nou een elektrische auto is of een dieselauto of een benzineauto. Maar nogmaals, vertrouwen in het plan omdat het breed kijkt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Gündogdu van Op Ons Eiland.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank je wel. Voorzitter, hoe wij naar mobiliteit in zijn algemeenheid kijken, ik hoop dat de commissie zich hierin een beeld kan vorm ... Wij hebben bij ons in het gezin het gehad over mobiliteit. Een aantal voorbeelden. Mijn gezin bestaat uit man, vrouw en drie kinderen. Wat wij doen, is wij fietsen en wandelen heel veel of lopen. Wij gebruiken ook regelmatig onze auto. Dat is niet vanuit luxe, maar meer noodzakelijk goed. Sport en als het even regent dan kom ik ook weleens met de auto hierheen. Ik geef het toe. Maar ik denk dat ons gezin geeneens een uitzondering is, dat heel veel Dordtenaren dat precies hetzelfde doen als wat wij ook doen. Ik heb in dit stuk gelezen, we gaan echt de kunst van het verleiden hanteren. Zo min mogelijk autogebruik, maar zoveel mogelijk gaan lopen, wandelen dan wel fietsen. De randvoorwaarden daarvoor, voorzitter, die zijn wel heel belangrijk. Er is al zojuist gezegd van, je moet natuurlijk wel die is fastlane fietsroutes en dergelijke ... Dat moet er wel zijn, wil je die kunst van verleiden kunnen hanteren. Daarnaast, voorzitter, het ov-gebruik, daar heeft mijnheer Van der Meer ook al een en ander over gezegd. Kijk, los van het feit dat het ov de laatste jaren eigenlijk bergafwaarts is gegaan, is het ook nog eens zo dat het best duur is vanuit onze optiek. Los daarvan, je komt niet op de meest snelle manier op je bestemming. Alleen maar al kijkend naar bijvoorbeeld onze bedrijventerreinen hoe vaak we daar klachten over krijgen. Dat is dan ook een randvoorwaarde. Daarnaast, voorzitter, waar we ons wel vragen bij stellen, is dat we natuurlijk heel vaak met elkaar de discussie hebben gehad over voldoende parkeerplekken of niet. We hebben altijd gezegd van, als wij een wijk bouw of een straat bouwen, dan is er een bepaalde parkeernorm. Dat is 1,2 parkeerplaatsen per woning. Misschien meer of iets minder. Maar dat betekent ook dat je richting stad ook een bepaalde belofte hebt gedaan. Je krijgt zoveel parkeerplaatsen, niets meer, niets minder. Wil niet zeggen dat je dan ook parkeerplaatsen kunt vinden. Maar als je nu wel gaat tornen, in die zin tornen dat je een voorstel doet om bepaalde straten in de wijk groen wilt laten zijn, dat betekent ook dat je natuurlijk met een verhaal moet komen richting die wijkbewoners. Mijnheer Kuhlmann heeft er ook al een en ander over gezegd. Dat betekent wel echt in goed dialog, want je moet wel natuurlijk datgene wat je eerder hebt beloofd kunnen nakomen. Hoe je het went of keert, we hebben te maken met auto's. Sterker nog, ik hoor ook net dat het autobezit alsmaar toeneemt. Dat wordt nog een bijzondere uitdaging. Hoe gaan we de Dordtenaar verleiden? Daarnaast, voorzitter, een laatste opmerking is de deelmobiliteit of deelscooters. Daar hebben we in het verleden weleens even bij stilgestaan, maar goed dat die er zijn.

Maar de manier waarop ze worden gebruikt en vooral ook gedumpt worden in de straat, dat kunnen wij niet meer accepteren. Ik hoop dat u daar ook in deze mobiliteitsvisie zeker uw aandacht op wil vestigen. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, voor uw uitgebreide uitleg eigenlijk. Maar ik heb eerlijk gezegd jou nooit zien fietsen. Technische opmerking. Ik mis nog twee partijen. Ik weet niet of er nog woordvoering komt vanuit jullie, anders ... Nee? Vanuit de Verenigde Senioren ... Ook niet? Want dan wil ik de wethouder het woord geven. Alstublieft.

De heer Van der Linden: Dank voor alle duidelijke reacties op de Startnotitie, inclusief het concrete vragen. Ik begin gewoon bovenaan en dan komt alles vanzelf langs en dan probeer ik ook, als een onderwerp door iemand dat eerste genoemd is, het even te verwerken bij alle opvolgende opmerkingen. Eerste opmerking was over het openbaar vervoer. Hoe staat het daarmee? Het gaat helemaal niet goed met het openbaar vervoer. We weten allemaal dat corona een enorme dip heeft gegeven in de omzet. Die dip is in zoverre voorbij dat pakweg tachtig procent van de reizigers nu al terug is, maar een deel van de reizigers echt heeft gedacht, we gaan nog even autorijden. De automobilititeit is weer op het niveau van precorona en zelfs op onderdelen iets hoger. Het ov is nog niet terug. Wil je dat terugkrijgen, dan vergt dat niet alleen de inzet van een college of van gemeentes of van provincies, maar ook continue aandacht van het Rijk. Die is er ook. We weten allemaal, eind november is bijvoorbeeld het besluit genomen, BO MIRT besluit, om 1,6 miljard Rijksgeld te investeren in de oude lijn. Dat heb ik al 23 keer overal kunnen zeggen. Want het is een van de beeldbepalende investeringen die we de komende jaren gaan zien plaatsvinden in onze stad, maar in al die andere steden ook. Elke stad met een binnenstedelijke verdichtingsopgave heeft op nodig, heeft een stevig backbone nodig op treingebied, maar ook al die andere middelen om bereikbaar te blijven. We hebben zestien jaar, zeventien jaar tot 2040. Dat zijn nog drie keer economische crisissen en twee of drie keer economische trends omhoog. Daar gaan allerlei versnellende en beperkende factoren een rol spelen, in onze eigen begroting, in Rijksbeleid ten aanzien van autoverkeer of fiscaal, noem maar op. Dit is wel een plan wat je voor langere termijn schrijft, waarbij we ook uitgaan van een fundamentele rol, zeker in verdichtend Nederland, van het openbaar vervoer. De trein, maar ook het busvervoer. Het kan niet zo zijn dat het ov alleen maar achteruit boert. Wat er zeker gaat gebeuren, is dat je meer variatie gaat zien op ov-gebied. De dikke lijnen, maar ook het deur-deurvervoer, dat hoort er allemaal bij. Dat kan ook. Een zaal verderop gaat het over doelgroepenvervoer nu. Hoe kun je goed doelgroepenvervoer organiseren, los van de personeelsaspecten die er nu zijn? Heel goed je informatiepositie op orde hebben en je databeheer en weten wanneer iemand ergens moet zijn om met een volgend voertuig meegenomen te worden. Dat zal ook dit jaar en volgend jaar, denk ik, als de nieuwe provinciale besturen er weer zijn, in de nieuwe programma's goed te zien zijn. Hoe ga je het ov weer sterker maken? Dan de dertig kilometer. Uw concrete vraag was, komt ...

De heer Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Stolk.

De heer Stolk: Ik wilde graag een vraag aan de wethouder. We hebben het er weleens over gehad, over het openbaar vervoer. Maar hoe kijkt de wethouder tegen het openbaar vervoer, de groene bussen voor gratis openbaar vervoer in Dordrecht? Is daar weleens onderzoek naar gedaan? Is de wethouder bereid om dat eens een keer te doen? Want ik denk namelijk door gratis openbaar vervoer in de stad, niet de regio, dat mogelijk er een heel groot gedeelte ook van de andere mensen, die wel met de auto rijden en het makkelijk kunnen, dat die ook van de bus gebruik gaan maken. Het is eigenlijk een wens en een verzoek.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Linden: Ik kan daarop reageren. In het kader van waar we hier voor zitten, Startnotitie, is het wel weer een vraag naar aanleiding van. Kijk, wat we weten is, we hebben natuurlijk een paar maanden geleden, drie maanden geleden het gesprek gehad over OV65. Hoe gaan we daarmee verder? De keus die we in dit college hebben gemaakt, is om dat vooral ten goede te laten komen van mensen met een wat lager inkomen. De eerste cijfers lijken uit te wijzen dat dat heel goed landt, want er zijn best veel aanvragen ook in de groep 18 tot 66. Dat is hartstikke mooi. De discussie over gratis openbaar vervoer, onafhankelijk van wat je verdient en waar je woont in de stad, dat is natuurlijk een hele andere. Er zijn, dat heb ik toen ook aangegeven, zeventien Europese steden, heel klein en ook supergroot, waar het plaatsvindt, waar het zo is. Dat gaat natuurlijk wel gepaard met enorme investeringen. Ik zie in ons politieke bestel geen ruimte, in de eigen begroting of in de stadsbegroting niet, maar ook niet in hoe we ons hier tot nu toe uitlaten over openbaar vervoer en de kosten daarvan, om daar eens onderzoek naar te doen. Mocht dat toch zo zijn, dan hoor ik het graag. Dat is natuurlijk een enorme systeemverandering, die inderdaad, dat ben ik wel met u eens, best heel veel gaat doen met het STOMP-principe ook, want als je het helemaal gratis maakt en gratis, u weet dat bestaat niet, want die kosten landen ergens anders, maar dan ga je je STOMP-principe wel heel, de O ervan, in ieder geval, vrij makkelijk zien laten groeien. Dat is duidelijk.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Nog een opmerking over het openbaar vervoer, waarvan ik hoop dat de wethouder die op een of andere manier mee kan nemen. Dat gaat over de dienstregelingen. Dat is, ik kan talloze voorbeelden geven van hele slechte aansluiting van het ene op het andere. Dat levert zoveel tijdsverlies op voor reizigers dat dat voor velen een reden is om andere vervoersmodaliteiten te kiezen. Dat lijkt mij, naast waar zijn die lijnen en wat kosten ze en hoe komen we aan het voldoende personeel, ook een heel belangrijk aandachtspunt.

De voorzitter: Duidelijk punt. Wethouder.

De heer Van der Linden: Op zich mee eens. In het kader van de Startnotitie, het is meer een momentopname, natuurlijk heb je altijd ontwikkelingen in je dienstregelingen, dan dat ik hem meeneem in deze Startnotitie, maar ik snap het punt. De dertig kilometer. We hebben inderdaad een raadsbesluit gehad, een half jaar geleden, waarbij voor de ene deel van de tegenstemmers het besluit of het voorstel van het college niet ver genoeg ging en voor een ander deel het veel te ver ging. Dat creëert een machteloze situatie. Je zag een machteloze portefeuillehouder, want er ligt wel een motie waar ik graag uitvoering aan geef. Maar het is heel moeilijk om dan iets te doen wat u in meerderheid gaat bevallen. Het agenderingsverzoek, ik heb daar pas even contact over gehad met de griffie, dat moeten we maar eens gaan doen. Ik ga heel binnenkort, laten we zeggen deze week, laten we zeggen morgen, een mailtje sturen aan de griffie, maar niet om negen uur, maar gewoon in de loop van de dag een mailtje sturen aan de griffie met het verzoek om hier eens even beeldvormend over te kunnen praten. Want ik snap, u wil ergens iets zien gebeuren. Ondertussen gaan we natuurlijk wel gewoon, als we weer eens een straat in onderhoud hebben, dat gebeurt natuurlijk overal, of dat gebeurt elk jaar op een aantal plekken in de stad, dan stellen we onszelf ook de vraag, is deze straat toe aan onderhoud? Ja. Ga je daar wat doen waardoor je zou kunnen zeggen, deze kan wel naar dertig. U kent het lijstje. Een heleboel straten is dat echt niet wat wij voor ogen hebben, want veiligheid en hulpdiensten, enzovoorts. Maar er zijn ook een aantal straten genoemd waar dit wel voor geldt. Gaandeweg zou zo'n besluit best her en der kunnen worden genomen, maar het integrale verhaal, waar u naar vraagt, dat hebben we tot nu toe niet kunnen maken. Dat agenderingsverzoek gaat u tegemoet zien. Zo is het. Even kijken. De focus op pagina 2. Eventjes, wat stond dat ook alweer? Daar stond, moet u me even helpen, mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dat ging over dat experimenteren. De heer Kuhlmann heeft het daar ook over gehad met variabel groen.

De heer Van der Linden: Focus op parkeren.

De heer van der Meer: Daar staat bij, met de focus op parkeren. Hoe moet ik dat zien?

De heer Van der Linden: Het wandelende bos. Als je het idee hebt dat het goed is voor de stad en ook goed is voor straten om minder blik neer te zetten, maar ook beleefbaarheid van een straat of leefbaarheid of leefkwaliteit of plek voor je kinderen ook een kans te geven, dan is het natuurlijk best een ... Je hebt een beetje fantasie nodig soms om dat te doorzien. Want soms denk je, we hebben gewoon hier twee auto's staan, er kan natuurlijk niks anders. Als je foto's van zestig jaar geleden ziet van hoe het centrum erbij stond, overal blik. Uit elk raam in de stad waar je keek, keek je naar blik. Inmiddels hebben we een heel groot deel van de binnenstad stap voor stap autovrij gemaakt. Daar lopen we met veel plezier rond en daar zitten we op terrasjes en dat geeft ruimte. Niemand zegt meer, weet je wat wij nodig hebben, hier moeten we gauw die terrasjes weg, meer blik. Kennelijk is het ons gelukt om langzamerhand die stap te nemen. Op sommige plekken is dat helemaal niet ingewikkeld. Iedereen snapt, natuurlijk een historische binnenstad moet je dat proberen.

De uitdaging wordt om in al die reguliere straten, her en der in de stad, waar het inderdaad krapper is, waar je minder ruimte hebt, waar natuurlijk heel veel huizen een auto hebben en soms twee, waar het echt volstaat, om ook in die straten dat gesprek eens te voeren. Dan is experimenteren uit te zoeken met een wandelend bos een hele mooie verleider. Ik ben het helemaal met de heer Kuhlmann eens, dat kun je alleen doen als je mensen overtuigt en dat ze ook in meerderheid aangeven, nu er toch gelegenheid is, omdat bijvoorbeeld de straat opengaat of omdat er een bouwproject is, kunnen we dat mooi eens even experimenteren. De heer Kuhlmann, ik weet niet hoe we dat precies gaan doen, maar dat gaan we natuurlijk goed peilen of zo'n straat, de bewoners in die straat, daartoe bereid zijn.

De heer Kuhlmann: Voorzitter, mag ik de wethouder een klein beetje helpen?

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Een toezegging formuleren waar hij hopelijk ja op kan zeggen. Namelijk dat in elke straat, voorafgaand aan de pilot, een enquête wordt gehouden, op dezelfde manier zoals we ook met de invoer van betaald parkeren doen, waarin wordt gevraagd, wilt u dat de parkeerplaatsen in uw straat tijdelijk vervallen voor de aanleg van een wandelend bos, in grote plantenbakken op de parkeerplaatsen? Ja of nee?

De heer Van der Linden: De vorm waarin we dat doen, gaan we naar kijken. Want ik kan me helemaal voorstellen dat in sommige straten mensen zelf zeggen, ben je er eindelijk, hier vragen we al jaren om. Dan heb je geen enquête meer nodig. Op andere plekken zal de gedachte aan een wandelend bos allereerst wat uitleg nodig hebben. Ik ga niet toezeggen, we gaan, precies zoals bij betaald parkeren, een enquête doen. Maar ik denk dat wij gewoon deur bij deur langsgaan of iets anders doen aan de hand van een bouwproject. Er komt een manier om zichtbaar te maken, inderdaad 85 procent van de mensen zegt doen of niet doen, enzovoorts.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Als het mag, voorzitter, wil ik er toch even doorvragen. Want ik weet dat wethouder Van der Linden iemand is met veel talenten, maar ik denk niet dat die gedachten kan dan lezen. Als hij zo nu uit zijn losse pols zegt, een straat waar 85 procent van de mensen hier voor is. Volgens mij is de enige juiste en correcte manier om dat de toetsen, is gewoon met zo'n enquête. Dan snap ik ook op het moment dat mensen niet van zich laten horen, daar moeten we ons niet door laten tegenhouden, met dezelfde spelregels. Je kijkt naar het aantal respondenten. Je hoeft ook niet te wachten tot iedereen unaniem voor is. Heel simpel. De helft plus één mensen voor, doe je het. Als een meerderheid er niet op zit te wachten, moet je het niet opdringen.

De heer Van der Linden: Dat laatste ben ik met u eens. Dat heb ik ook twee keer gezegd. Meerderheid moet het hier mee eens zijn. Je moet hier in gaan geloven en je moet zeggen, dit willen we natuurlijk allemaal. Want ik heb kinderen, die willen weleens buitenspelen. Of ik heb een oma, die wil weleens lekker buiten zitten, of ik wil het zelf.

Ik ga mij nu niet vastleggen op de enquête in de fase waarin we nu zitten. We gaan hiermee oefenen. Wil ik niet in een soort vastgetimmerde procedure. Maar u heeft me ook horen zeggen, het beste lijkt mij aanbellen. Want inderdaad, ik kan geen gedachte lezen, ik wil gesprek en ik wil kunnen snappen waarom iemand zegt, natuurlijk willen we dit. Of dit vind ik wel een beetje een eigenaardige gedachte, leg hem eens beter uit. Of ik heb het gehoord, ik geloof er niet in. Want daar kunnen we ook van leren. Je hebt ook de informatie nodig van mensen. Dat komen we ook tegen, mensen die zeggen, meer groen, leg er maar een parkeerplek aan. Dat is een even waardevolle opmerking soms. Alleen daar heb je wel het gesprek voor nodig. Ik ga me nu niet vastleggen op een vastgetimmerde procedure, maar ik wil wel, zoals u ook al aangaf, het goede gesprek om met deze wandelende bossen aan de slag te gaan. Dat hoeft ook niet altijd een wandelend bos te zijn. Soms kan het helemaal niet, want er is geen ruimte voor. Je wil het gesprek hebben over, hoe richt je die straat in en hoeveel parkeerplekken zijn er dan nodig? Zo zou ik hem willen toezeggen. Zo is het.

De voorzitter: Genoteerd.

De heer Van der Linden: Dank.

De voorzitter: U kunt verder.

De heer Van der Linden: Ik ga naar het volgende blokje. Even kijken. Er zijn een paar mensen die hebben gevraagd naar hoe we die wandelende bossen gaan vormgeven. De buurthubs en de stadsrandhubs. U heeft in de stukken een indicatief kaartje gezien van een aantal plekken waar dat kan. Het is niet zo dat we dan grootschalig pleinen gaan aanleggen. Als je bij een paar van die plekken, legale parkeerplekken ... Daar komen ook veel mensen langs. Dat is natuurlijk precies de plek waar je bijvoorbeeld nu al een huurauto kan organiseren of ... Langzaam zie je daar groei in komen. Deelmobiliteit kan organiseren. Zo willen we experimenteren met die hubjes. Dat zal voorlopig niet heel groot worden, maar het kan wel maatgevend worden voor hoe je over vijf of tien jaar daar meer ruimte voor geeft. Kijk ik ook eventjes naar een paar opmerkingen die gemaakt zijn over de scooters. We zien inderdaad dat waar deelmobiliteit een succes is, is dat nog niet zo heel goed zichtbaar bij de auto's, is het wel zichtbaar bij de fietsen, maar ook weer niet zo geweldig. We hebben gelukkig het in de ov-concessie zitten, er moeten deelfietsen zijn. Daar wordt goed invulling aan gegeven, maar ze worden wel steeds meer gebruikt, maar niet massaal. De massaliteit zat hem wel op de scooters. Er zijn twee ontwikkelingen, die hebben dat even wat in een dipje doen verkeren. De eerste was de helmplicht, want dat was sinds 1 januari het geval. Dat heeft wel een daling van de vraag tot gevolg gehad. Het tweede was, dat heeft u ook in de krant kunnen lezen, de verzekeringskwestie bij de eigenaar. Intussen hadden wie net in het college twee regelingen of twee keer een rondje gemaakt. We zien overal die parkeerdruk en we snappen ook, als je een deelscooter nodig hebt, is het fijn als hij een beetje in de buurt is, dat je niet eerst een kilometer of anderhalf hoeft te lopen. Maar we zien ook het belang van een overzichtelijke en goed ingerichte straat. We hebben plekken aangewezen waar je ze wel en niet kan parkeren. Die willen we ook kunnen handhaven, die regeling. Nu is hij even ...

Hij ligt op de plank, want er zijn nu even geen scooters, maar ze komen een keertje terug. Net zoals de discussie over de step terugkomt. Net zoals er ook weer andere aanbieders zullen komen. Die vormen van deelmobiliteit moet je goed reguleren. We hebben daar een goed vergunningstelsel voor, het goede contact ook met de aanbieder en we willen hem ook ruimtelijk goed kunnen handhaven.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Voor wat betreft de hubs, een korte vraag. Ik hoor de wethouder niet ingaan op het idee om dat ook voor bedrijfswagens te gebruiken, maar ik heb het vermoeden dat ik weet waarom, namelijk omdat daar helemaal geen hubs worden aangelegd, maar dat het bestaande parkeerplekken zijn. Dat, zeker als je kijkt naar het kaartje, een aantal buurten waar de parkeerdruk erg hoog is, dat er dan op die manier van bestaande plekken wat wordt afgesnoept. Begrijp ik dat goed?

De heer Van der Linden: Kijk, ik zie daar twee of drie ontwikkelingen in. Bijvoorbeeld in een wijk als Oudelandshoek, waar we natuurlijk dat debat gehad hebben van, mensen willen soms meer parkeerplekken, andere mensen zeggen, wat een onzin, je kan hier overal parkeren, alleen je moet net vijftig meter verder lopen. Dat gaat natuurlijk bij ... Dat kan een keer leiden tot een vraag, weet je wat, laten we die procedure rond vergunningsparkeren maar invoeren. Alleen ik denk niet dat dat zomaar tot vergunningsparkeren gaat leiden. Het kan ook leiden tot de gedachte, bij sommige mensen die zeggen, weet je, we hebben nu twee auto's, eentje kan wel weg en gelukkig is om de hoek zo'n, hoe heet dat, hub. Raar woord, maar goed, het is wel een autootje en dat hebben we toch maar anderhalve dag in de week nodig. Ik verwacht dat juist in zulke wijken er ook langzamerhand, het gaat echt niet met tientallen procenten per jaar, meer vraag komt naar deelauto's. Dan heb je geen nieuw asfalt nodig voor een parkeerplek, maar daar kun je een bestaande plek voor gebruiken, zoals we dat ook al in de binnenstad soms doen. Ik verwacht ook, want dat vind ik best een goede suggestie hoor, alleen daar zitten wel wat haken en ogen aan, hebben we gezien, het weghalen van bedrijfsbusjes die te lang en te hoog zijn naar een andere plek, dat vinden veel eigenaren van de busjes toch een beetje ingewikkeld, maar ik voorzie best wel de ontwikkeling dat je een aantal parkeerplekken juist voor wat grotere voertuigen inricht. Ook dat kun je tot een vorm van hub verklaren, zeker. Maar ook daarvoor geldt, daar moeten we mee oefenen, want één zijdelingse opmerking ... Ik hoorde noemde onder andere de heer Van der Meer zeggen, het heeft met klimaat te maken en met CO2 en met verduurzaming. Dat heeft het allemaal mee te maken. Als je kijkt naar de ontwikkeling waarom we dit doen, heeft het ook twee andere oorzaken of twee andere redenen. De eerste reden is gelegen in het feit dat we fysiek de ruimte die we hebben, het platte vlak, als we daar 10.000 mensen extra willen laten wonen, dat willen we graag, want we gunnen iedereen een mooi plekje in Dordt, dan is het fysiek onmogelijk, niet een beetje mogelijk, het is onmogelijk dat al die bewoners zich precies zo gaan gedragen zoals wij ons nu gaan gedragen. Dat is fysiek onmogelijk, tenzij we er een parkeerterrein bij aanleggen van hoeveel bij hoeveel meter? Veel.

Mevrouw Platenkamp: Veel.

De heer Van der Linden: Veel. Heel veel. Dat willen we niet, want we willen die stad binnen de contour verdichten. Daar hoort een ander ruimtegebruik bij, een ander ruimtebeslag voor onder andere de auto. Dat even als zijdelingse opmerking. Naast de klimaatopgave is ook de ruimtelijke discussie daar een reden voor.

De voorzitter: Hoe ver bent u?

De heer Van der Linden: Nog niet zo heel ver, want er zijn hele goede vragen gesteld.

De voorzitter: Dat merk ik, want ook in mijn aantekeningen zie ik dat u nog niet zo ver bent. Maar we hebben nog maar een half uur.

De heer Van der Linden: Dan ga ik proberen ...

De voorzitter: Nee, ik wil ook nog een discussie natuurlijk onderling hebben.

De heer Van der Linden: Precies.

De heer Katif: voorzitter, ik had in de eerste termijn niks gezegd en ik wilde nu een vraag stellen, maar mag ik die stellen?

De voorzitter: Natuurlijk. Zeker.

De heer Katif: Naar aanleiding van de woorden van de heer Van der Linden of de wethouder. U had het over, wij willen namelijk 10.000 mensen nog huisvesten. Die ruimte hebben we nodig. We zitten nu op 120. Laten we zegen 120, gaan we dan 130.

De heer Van der Linden: 140.

De heer Katif: Maar we hebben ... Maar wacht eens even, u zei 10.000.

De heer Van der Linden: 10.000 huizen.

De heer Katif: Huizen?

De heer Van der Linden: Ja.

De heer Katif: Die 140.000 inwoners, daar blijven we bij? Die doelstelling is er nog steeds?

De heer Van der Linden: Zeker.

De heer Katif: Dat kan in principe gehost worden door de ruimte die we hebben om vervoersbewegingen te kunnen te accommoderen, zoals het heet?

De heer Van der Linden: Zo kijk je naar de stad. Ik bedoel, we hebben een voorzieningenniveau dat past bij een stad met heel veel inwoners. We willen graag, ook om de huizen of om de doorstroming te bevorderen meer huizen bouwen, meer sociaal, in andere woonmilieus enzovoorts. Dan kijk je vervolgens vanuit mobiliteitsperspectief, hoe gaan die mensen dan bewegen? Daar horen allerlei discussies bij, ook over leefbaarheid. Natuurlijk, als je nu een appartementje koopt bijvoorbeeld in de binnenstad, heb je een ander verwachtingspatroon ten aanzien van je bewegingsmogelijkheden dan zoals ik in Stadspolders woon. Dat blijft natuurlijk. Die variatie blijft. We hebben dertig hectare parkeren nodig, als iedereen zich zo wil gedragen, zoals wij de afgelopen jaren. Dertig hectare is ook heel veel. Dat gaan we niet propageren. We gaan proberen via verleiding, maar ook op andere manieren, om mensen op een andere manier te laten bewegen. Het werkt ook. Want als je kijkt naar de parkeernormering in de binnenstad, dat hebben we al eens eerder geconstateerd, mensen die daar gaan wonen in een behoorlijk prijzig appartement zijn vol lof over de binnenstad en de ruimte en de plekken en het uitzicht. Moet je kijken wat fantastisch. Terloops merken ze op, die auto staat wat verderop. Vinden ze misschien niet leuk, dat kan heel goed, maar ze accepteren het wel. Het hoort bij de woonkwaliteit die je daar verwacht. Ik woon in een buitenwijk en daar verwacht je ook dat je met je auto in de buurt kan staan. Krijg je allerlei variatie.

De voorzitter: Helder.

De heer Van der Linden: Dat blijft. Ik ga door met de beantwoording.

De voorzitter: Mijnheer Klerk staat nog even te wachten, vandaar.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een korte vraag. Ik weet, misschien is hij ook wel te gedetailleerd voor deze sessie, dan bij voorbaat sorry.

De heer Van der Linden: Dat zien we wel.

De heer Klerk: Even over die deelscooters. Is daar ook nagedacht, ik stel de vraag expres een beetje gesloten, over de excessen die we nu kennen met vandalisme en zo. Wordt daar ook over de locaties waar geparkeerd kan worden, wordt daar ook meegerekend, het dumpen in sloten, berm en zo, voetpaden?

De heer Van der Linden: Daar wordt over nagedacht en daar horen ook afspraken bij met de verhuurder natuurlijk van, wat gaan ze doen als er een melding is van, er is niet afgemeld of ... Soms kunnen ze er ook niks aan doen. Er wordt keurig afgemeld. Gebruiker loopt weg. Een groepje denkt, we gaan een scooter in de bosjes gooien. Heb je wel weer snelle opvolgtijd nodig voor het halen van zo'n scooter. Even over ...

De voorzitter: Wethouder, u krijgt acht minuten van mij.

De heer Van der Linden: Acht minuten. Kijk, dat gaat de goede kant op. De fiets. Een aantal van u heeft iets over de fiets gezegd en vooral, daar moeten we veel aan doen.

Dat is ook zo. We beginnen natuurlijk niet op nul. Ook nu hebben we een fietsnetwerk dat behoorlijk goed dekkend is, waar ook onderscheid is in hoofdfietsroutes en andere routes, bestemmingsroutes, langeafstandsfietspaden zijn er zelfs. Dat hebben we ook vastgelegd in beleid, in 2014 voor het laatst grootschalig. In 2018 hebben we een aanvullend plan goed laten keuren in de raad, fietsuitvoeringsplan. Volgende maand komt er weer een fietsuitvoeringsplan. In hoeverre je daar meteen grootschalige uitvoering aan kan geven? Het kost mij weinig moeite om een lijst te maken met vijftig plekken waarvan ik zeg, daar moet je eigenlijk ... Daar zou ik heel graag willen investeren. Maar we weten allemaal, geld is ook schaars. Meestal koppelen we dat aan de onderhoudstermijnen. Soms weet je dan, dit moet gewoon nog vijf jaar wachten. Soms is er extra geld mogelijk, soms hebben we ook middelen die die we kunnen combineren met extra subsidies. Daar zoeken we echt goed naar. Maar aanleg van infra is altijd kostbaar. Dat vergt ook een bepaalde fasering. Even kijken, dan ...

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Voorzitter, aansluitend bij wat de heer Groenewege al naar voren heeft gebracht. Soms zijn kleinere maatregelen heel goed mogelijk. Maak bijvoorbeeld de vergelijking met wat er op het gebied van biodiversiteit in het plan voor Stadspark XXL gebeurt, een hele serie kleine maatregelen die al voorsortteert op wat er gebeurt. Iets dergelijks zou je met mobiliteit, denk ik ook, kunnen doen.

De heer Van der Linden: Dat doen we ook, in die zin dat bijvoorbeeld bij ... We hebben een paar jaar terug de discussie gehad over de top twintig fietsonveilige plekken of verkeersonveilige plekken. Dat waren vaak fietsplekken. Dat waren twintig plekken of dertig plekken, maar we hebben wel tweehonderd plekken met een verkeersbord of een verfkwast letterlijk de boel veiliger kunnen maken. Natuurlijk, dat doe je ook in het dagelijks beheer. Wat we de komende jaren in de stad gaan doen, in de fysieke ruimte, heeft deels te maken met de mobiliteitsopgave of de woonopgave. Het meeste geld zetten we weg via het beheergeld. Heel vaak leg je dan terug wat er lag, een kader, je legt een kader terug, een fietspad, je legt een fietspad terug. Maar we kijken ook altijd, kan er hier meer fietspad of moet er een andere kruising? Zo doe je eigenlijk elk jaar voor tientallen miljoenen aan projecten, zodat je langzaam, in dertig, veertig jaar, die hele stad weer een keer door bent. Dat moment pakken we ook. De Partij voor de Dieren vroeg om even wat verduidelijking op de zinsnede, alle straten. Alle straten in de stad. Alles is veel natuurlijk. Kijk, ik geloof niet ... Kijk, het is nu ook al niet zo. Als je de kaart van zestig jaar terugpakt, toen waren, denk ik, alle straten in de stad fysiek bereikbaar met een auto. Nu is dat niet meer zo. Een derde van de binnenstad is autovrij. Ik heb niemand in die straat horen zeggen, daar baal ik zo van, ik ga verhuizen. De meeste mensen zeggen, fijn dat het op deze manier, op deze plek zo is. Zo zullen er meer straten komen. Tegelijk ben ik ervan overtuigd dat we de komende jaren natuurlijk ontwikkeling gaan zien, op elk gebied, dat moet ook. Maar de auto blijft een integraal onderdeel van het vervoerspatroon in Nederland. Hoe dat over vijftien jaar exact is, weet ik niet. Als wij gaan groeien qua aantal inwoners en qua aantal adressen, zal er ook een ontwikkeling bij horen dat je niet vanzelfsprekend overal een auto hebt of wilt hebben of kunt hebben dat ...

De ene straat biedt er meer mogelijkheden voor dan de ander. Maar dat gaan we ook een beetje ontdekken met elkaar. Dan kunnen we ook langzaam in de parkeernormering, in hoe we met de parkeerbalans omgaan, hoe we omgaan met tariefdifferentiatie, bezoekersparkeren, bewonersparkeren. Kun je allemaal op sturen. Dat gaan we ook doen. U vroeg ook om iets meer reflectie op de vaagheid. U vond hem iets te vaag en iets onleesbaars. Even kijken. Goed, eigenlijk die vaagheid, de Startnotitie is altijd kaderstellend en in de fasering heeft u gezien, we komen ook met een contourennotitie over twee, drie maanden. In die contourennotitie zult u wat meer concreetheid moeten kunnen zien. Als dat niet zo is, dan hoor ik het graag, tegen die tijd. Even kijken, laadpalen. Daar heb ik het nog niet over gehad. Daar vroeg onder andere de heer Klerk aandacht voor. De laadpaaldiscussie wordt een hele cruciale. Kijk, ik zeg er even bij, ook een elektrische auto blijft een auto die heel veel ruimtebeslag vraagt. Dat kunnen we niet wegwerken. Natuurlijk, je kan zeggen, we kopen kleinere auto's. Ik zie tot mijn verbazing ook wel dat de efficiëntiewinst en energiewinst die je in een auto hebt, vertaald wordt in grote bakken van auto's. Mysterieus hoe dat kan. Ik weet niet. Kennelijk vinden mensen dat soms aantrekkelijk. Dat mag in dit land. Dat helpt ons niet. In die zin is een elektrische auto niet de oplossing van alle problemen, maar natuurlijk vanuit verduurzamingsoogpunt qua energievoorziening wel. We hebben nu wel een race bij het uitleggen van laadpalen en de groei bijbenen van het elektrisch vervoer in Nederland. Dat gaat best goed. Er komen natuurlijk steeds meer auto's bij die elektrisch worden aangedreven. We hebben anderhalf jaar geleden een agenda vastgesteld over het laadpalenbeleid. Die gaan we om de twee jaar, staat ook in dit stuk, herzien. Eind van dit jaar komt daar een herziene versie van. Gaan we het ook hebben over laadpleinen, over andere vormen van laden, want die techniek ontwikkelt zich supersnel. Daar gaan we ons toe verhouden. De netwerkcapaciteit blijft lastig. Daar kunnen we moeilijk op sturen. Dat even over de laadpalen. De? Drie minuten. Kijk. Even kijken hoor. Ik denk, een aantal mensen vroegen ook van, wat zijn we aan het doen en moeten we niet eerst de voorzieningen goed op peil hebben? Zoals gezegd, de stad heeft heel veel voorzieningen op orde en daar blijf je aan schaven. Ik zie heus wat u zegt, de beloopbaarheid van de stad, vooral van de binnenstad en de barrièrewerking van bijvoorbeeld een spoor of een dijk als je wil fietsen, die is er natuurlijk. Dat kunnen we niet allemaal wegwerken. Ook over dertig jaar of over twintig jaar zul je nog steeds plekken hebben waarbij het best lastig is om bijvoorbeeld een Laan der VN over te steken of een dijk over te steken of een brug. We hebben nou eenmaal veel bruggen met hellingen. Toch wil het STOMP-principe ook iets zeggen over de manier waarop je naar ruimte kijkt en hoe je die ruimte wil gebruiken. Dan gaat het ook bijvoorbeeld over de inclusieve stad. Ik heb weleens verteld, ik heb een paar jaar geleden weleens een uurtje in een rolstoel mogen meerijsen met een rolstoelgebruiker. Ik ben behoorlijk sportief, maar dat was echt geen feest. Ik kwam daar behoorlijk uitgeput uit die rolstoel terug. Dat had deels te maken met de beweging die wat anders is, maar ook met al die plekjes waar je moeilijk een stoepje op kan, prullenbakken moeten ontwijken, volle kruising, enzovoorts. Nemen we allemaal mee. Even kijken hoor. De verleiding, zeker. Dat heeft te maken met, hoe betrek je bewoners, hoe betrek je ze ook concreet bij voorstellen in hun straatje? Of als je nieuwe gebiedsontwikkelingen hebt ten aanzien van het parkeren, ten aanzien van de keuze die mensen maken om dan te kiezen voor ov.

Daar vragen we ook een deel van het budget voor, juist niet voor fysieke maatregelen, maar om heel veel te horen van de bewoners, hoe vinden ze nou zelf dat die mobiliteit het beste ingevuld kan worden? Hoe kunnen wij daarin de goede aanbiedingen doen en de goede manieren van werken zoeken? Ik denk dat ik het hierbij laat.

De voorzitter: Inderdaad.

De heer Van der Linden: Precies drie minuten.

De voorzitter: Dan hebben we eigenlijk alle punten zo'n beetje gehad. Want, ik geef zo u het woord, even resumerend, inderdaad alle punten zijn genoemd. Want de partijen hebben eigenlijk een beetje dezelfde dingen genoemd, maar met andere woorden dan. Dank u wel, wethouder. Mijnheer Struijk. Mijnheer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, wethouder, of voorzitter. Ik wilde even nog ingaan op de wethouder die het over de voetpaden bijvoorbeeld heeft. Waar ik de aandacht voor vraag, is niet het microkijken naar een straatje en wat de bewoners daar willen, maar juist de grote lijnen, hoe kom je van de een naar het andere punt? Als ik daar kijk, je kan een spoorbaan hebben, maar als er een tunneltje onderdoor loopt waar je gewoon bijna niet in komt en als je er uitkomt gewoon de stoep stopt en zo, dat zijn de punten waarvan ik dan de aandacht vraag van, kijk daarnaar en zorg dat, net als voor de auto's, de Krispijnseweg, is een heel lange weg van de een naar de andere kant van de stad, dat dat soort dingen niet alleen voor de fietsers erbij komt, maar ook voor de voetgangers. Dan ga je pas krijgen dat mensen ook gaan lopen naar een stad.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Linden: Net zoals we voor de fiets een aantal lijnen hebben afgesproken van, dit is een hoofdfietsroute, er zitten ook barrières in. Maar goed. Of juist een lange afstandsfietsroute. Zo zou je ook een loopkaart kunnen maken van de stad. Kijk, je hebt allerlei van die fenomenen zoals de twintig minutenstad of de vijftien minutenstad, dat je vanaf elke plek in een stad binnen een kwartier of twintig minuten met de fiets ergens kan komen. Nou heb je natuurlijk met lopen een iets ander bereik. Maar zo zou je best ook naar de stad kunnen kijken. Eens.

De voorzitter: Mijnheer Struijk, eigenlijk wilde ik vragen om het debat onderling te voeren, gezien de tijd.

De heer Struijk: Voorzitter, ik snap het, maar ik heb eigenlijk de wethouder op één ding geen antwoord horen geven. Dat is namelijk van, wat gaat er concreet gebeuren om het voor de fietser aantrekkelijk te maken? Ik word werkelijk iedere keer laaiend dat ik als fietser moet stoppen, op een knopje moet drukken en vervolgens moet gaan wachten of dat ding misschien op groen wil gaan, terwijl al tien jaar lang de auto's op diezelfde route die hoeven niet te stoppen, want als ze vijftig meter voor het stoplicht zijn, dan gaat hij op groen. Dat snap ik niet. Er is een Schwung app gekomen. Het is een flop. Allerlei flops. Werkt gewoon voor geen meter. Wat gaan we nu doen, echt

concreet, om daar verandering in te brengen op korte termijn, zodat zelfs mijnheer Gündogdu gaat fietsen?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Linden: Dit is mooi. We bespreken een Startnotitie, die gaat over een periode van zestien jaar en wat gaan we nu concreet doen? Kijk, ik heb ergens ... We hebben anderhalf, twee jaar geleden weleens de discussie gehad over wie allemaal voorrang krijgt en waar niet, want je hebt groene golven voor auto's, voor fietsen. Natuurlijk toen kwam ook de vraag, voor lopers dan? Als iedereen voorrang krijgt, krijgt niemand meer voorrang. Dan ben je gewoon terug bij af. We moeten dat gesprek over, wie heeft recht op een groene golf? Dat is echt een complex gesprek. Want ik heb het daar weleens met de heer Kuhlmann over. Kijk, wat we eigenlijk willen, als je puur even kijkt naar de auto, is dat je inderdaad een zodanig netwerk hebt, dat je ... Kijk, de oude groene golf zegt, als je op de Laan der VN zit, dan heb je geluk. Maar om erop te komen, dat lukt niet, want je hebt altijd voorrang als je erop zit. Je moet er ook een keer op komen. Dat lukt niet met de oude groene golf. De moeite in de verkeerstechniek met die groene golf is, hoe je zodanige dynamiek kan organiseren dat je erop zit en het idee hebt dat je voorrang hebt, maar ook als je erop wil. Dat is echt ingewikkeld. Dat wordt nog veel ingewikkelder als je kijkt naar de fiets. Daar moeten we tot regels komen wanneer we zeggen, hier gaat uiteraard de fiets bijvoorbeeld voor en op deze plekken gaat uiteraard de auto voor. Ik heb daar nu geen concreet antwoord op, want zo hebben we de infra rond de Laan der VN niet ingericht. De Laan der VN is een belangrijke ontsluitingsweg. Het liefst zou ik, in dat geval zeggen, maak de kruising ongelijkvloers. U weet ook dat dat veel geld kost. Dat vergt uitwerking. Ik denk dat we in een contourennota,- notitie best iets meer kunnen zeggen over hoe je dat zou willen regelen.

De voorzitter: Prachtig dit dualisme. Je eigen wethouder ... Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik heb nog een interruptie of een vraag richting de heer Hartmeijer. Hij noemde, dat werd misschien ook wel door een aantal anderen genoemd van, goed, je moet eigenlijk in die ... Maar de SP noemde het sterkste, in die binnenstad, daar moet je niet met de auto kunnen komen, althans grotere delen autovrij. Dan kijk ik met een schuin oog ook naar de VSP. Ik ben heel benieuwd hoe de heer Hartmeijer kijkt naar, als je bijvoorbeeld gezellig gaat eten met je familie en je bejaarde oma of tante wil ook naar het restaurant komen. Verwacht je dan dat hij beste oude dame een heel stuk moet gaan lopen, of is het zo dat je daar toch met de auto kunt komen en misschien zelfs wel, als ze een beetje nog wat handig is, ook als het even kan op die paar plekjes in de buurt haar autootje kan parkeren?

De voorzitter: Mijnheer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Dat laatste punt is in principe niet, maar het gaat natuurlijk om de denkrichting. Ik kan me wel voorstellen dat je door de stad heen kan rijden als bezoeker, maar dat je dan niet kan parkeren.

Je zou daar misschien een tussenvariant kunnen bedenken, maar dat zou eigenlijk wel een uitgangspunt moeten zijn. Want die binnenstad is niet zomaar een wijk, dat is echt een soort Venetië, wat mij betreft. Je zou eigenlijk daarvan uit moeten gaan. Je parkeert aan de randen en je vervolgt je weg op een andere manier. Dat kan misschien ook met een deelauto zijn of wat dan ook, maar het gaat mij meer om de denkrichting.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Goed, ik denk dat we elkaar hier niet gaan vinden. Maar dan ben ik toch benieuwd als u zegt, dat is dan ... Zo hoorde ik het. Met die deelauto kun je er dan wel komen, maar met je eigen auto niet. Is wel een beetje omslachtig als die lieve oude dame van de ene auto in de andere auto moet stappen om even bij het restaurant afgezet te worden.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik denk dat de heer Kuhlmann terecht schetst dat er allerlei praktisch problemen zijn, als je wat voor transitie dan ook wil doorvoeren. Maar ik denk dat de wethouder heel erg overtuigend neer heeft gezet dat we gewoon simpelweg te weinig ruimte hebben om de hele stad overal voor iedereen per auto bereikbaar te houden. We moeten gewoon simpel, of we dat leuk vinden of niet, naar andere concepten toe. Ik hoor gelukkig van de meesten hier aanwezig dat besef. Dat lijkt mij goed om dat vast te houden bij de verdere uitwerking van deze notitie. Ik wilde nog een andere opmerking maken, voorzitter, als dat mag. Dat gaat over, hoe communiceren we met de bewoners over bijvoorbeeld experimenten in hun straat? Je kunt natuurlijk een enquête houden over, wilt u parkeerplaatsen weg? Je kunt ook een enquête houden over de vraag, zou u meer groen willen in de straat? Je zou ook een bijeenkomst kunnen beleggen met bewoners die willen meepraten over hoe je die straat beter in kan richten en beter kunt benutten voor de verschillende behoeftes die er zijn. Ik vind dat de wethouder heel terecht zijn handen een beetje vrijhoudt over hoe hij dat wil organiseren. Maar dat lijkt mij ook heel belangrijk hoe je dat overleg insteekt, want dat zet de toon nogal.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann heeft daar denk ik wel een antwoord op.

De heer Kuhlmann: Ik denk dat we ... Ik ben het volslagen oneens met die insteek. Ik denk dat het heel belangrijk is, als je burgerparticipatie serieus neemt, dat je dit op een eerlijke en transparante manier communiceert. Op het moment dat je gaat zeggen van, goed, wilt u meer groen? Natuurlijk, een hoop mensen vinden dat een leuk idee. Maar als dat betekent dat je vervolgens je auto niet meer kwijt kan, daar zullen heel veel mensen anders over denken. Dit is een beetje alsof je gaat zeggen van, heeft u zin in een leuk reisje? In plaats van dat je een mooie cadeaucheque krijgt, krijg je een dikke rekening aangeboden. Zo lust ik er nog wel een paar.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Sorry. Ik begrijp dat de heer Kuhlmann de vraag of iemand een parkeerplaats wil opgeven eerlijk en transparant vindt. De vraag of hij meer groen wil, niet eerlijk en oneerlijk en niet transparant vindt. Dat is een interessante kwalificatie van de ...

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Een laatste ... Nu verdraait u wat ik zeg. Ik heb voorgesteld namelijk de eerlijke vraag, wilt u parkeerplaatsen opgeven zodat daar dan een wandelend bos of plantenbakken ... Gewoon een heldere omschrijving wat er gebeurt. Wat verdwijnt er en wat komt ervoor terug? Je kunt niet het een zeggen zonder het andere daarbij te noemen. Daarom zeg ik ook, alleen de vraag, vindt u het leuk om meer groen in uw straat te krijgen, is een misleidende vraag. Zo moeten we het natuurlijk niet doen.

De heer Van der Meer: Ik neem aan dat u begrepen hebt dat mijn voorkeur is dat de bewoners gewoon met elkaar praten over hoe die wijken en die straten het beste ingericht kunnen worden.

De voorzitter: Mijnheer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, een hele leuke discussie of debat tussen deze twee collega's. Ik wil hier gebruik van maken om een vraag te stellen aan de wethouder. Hij kan met een ja of nee beantwoorden. Is deze discussie een opmaat om ook de discussie met deze raad of commissie aan te gaan over de parkeernorm van de aanstaande nieuwe wijk in deze stad?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Linden: De parkeernorm van een nieuwe wijk stel je altijd vast bij onder andere als je een bestemmingsplan vaststelt enzovoorts. Amstelwijck kijken we daar anders naar dan toen we ooit Krispijn aanlegden of Stadspolders. Ik denk wel dat je in de loop van de komende tijd ... Het staat niet zo letterlijk benoemd, maar we gaan natuurlijk ook parkeerdiscussies voeren. In de binnenstad voer je de discussie aan de hand van de parkeerbalans. Je ziet de Veemarktgarage is weg, Spuiboulevard gaat autoluw worden, we gaan tariefdifferentiatie toepassen. De effecten ga je meenemen. We gaan Weeskinderendijk ontwikkelen. We hebben afgesproken in de buurt van de garage Energiehuis gaan we ook een hub maken. Dat gaat allemaal zijn impact hebben, ruimtelijk. In een andere ruimte is de binnenstadvisie besproken vanavond. Het gaat heel veel ruimtelijke impact hebben. Daarmee ga je ook meer of minder auto's van straat kunnen halen, of meer of minder auto's weg kunnen halen uit de binnenstad. Dat moet je wel in dialoog doen. Daar hoort op een gegeven moment ook een discussie bij over een parkeernormen.

De voorzitter: Gezien de tijd wilde ik eigenlijk gaan afronden. Alleen ik heb twee toezeggingen van de wethouder. Klopt dat? Dat is, ik ga het toch even vragen, de

toezegging rondom de dertig kilometer agenderen. Keurig, morgen. Inderdaad een tweede toezegging, op plekken kijken naar mogelijkheden en de mensen bevragen rondom het wandelend bos. Klopt dat?

De heer Van der Linden: Ja, die klopt. Dat we dat zouden gaan doen, stond al in de Startnotitie. Maar dat we daar heel zorgvuldig het gesprek over aangaan, ik wil ook niet zeggen, ik heb hier iets moois, groene zone, en dan later blijkt parkeerplekken inleveren. Nee, we gaan echt het gesprek aan om te laten zien wat er moet gebeuren.

De voorzitter: Inderdaad, die toezegging.

De heer Kuhlmann: Sorry dat er ... Ik heb de wethouder ook horen zeggen, volgens mij was dat ook onderdeel van zijn toezegging, dat het niet wordt gedaan als een meerderheid tegen is.

De heer Van der Linden: Dat klopt. Het kan natuurlijk best zijn dat we over een aantal jaren, net zoals we nu ook gewoon manieren hebben om vast te stellen, er komt hier een bushalte of er komt hier een verkeersplein of wat ook, dat we tot een procedure komen waarbij we gewoon dat als een soort vast inrichtingspatroon hebben. Maar in deze fase, waarin je weet, we gaan een transformatie in, dat kan alleen als we iedereen meenemen, niet alleen de binnenstadbewoner die het allang gewend is enzovoorts, hoort dat je eerst het gesprek aangaat en dat je alleen als mensen zeggen, nou ik voel je wel voor, dan kun je het doen. Anders creëer je alleen maar weerstand.

De voorzitter: Dank jullie wel. De belangrijkste vraag natuurlijk, kan dit raadsvoorstel doorgestuurd worden naar de raad? Zo ja, in welke vorm? Mijnheer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Krijgen we dan wel ook de toezegging dat alles wat net besproken is dat dat nog meegenomen wordt door de wethouder, of is alles buiten deze twee punten dan voor niet?

De heer Van der Linden: We hebben een aantal thema's besproken waarvan bij een paar ik ook gezegd heb, dat gaan we bijvoorbeeld al in de contourennota verwerken. U hebt gezien in de planning dat we ook het gesprek met de stad aangaan. Daar komen natuurlijk ook dingen uit. Er komt een aantal momenten waarop we elkaar weer zullen treffen in deze mooie commissiekamer of een andere, om over de voortgang te spreken. T.z.t., volgend jaar, Q1 of begin Q2, komt er natuurlijk een stuk wat we ter besluitvorming voorleggen. Dan is dit de eerste stap. De Startnotitie is kaderstellend ten aanzien van het proces wat we nu ingaan. Daar zit alles in wat we nu hebben besproken.

De voorzitter: Met deze toevoeging zou ik eigenlijk willen voorstellen om, hoe het er nu voorstaat, richting raad te gaan middels hamerstuk. Ja? Oké. Dank jullie wel allemaal en fijn avond. Aydin, we fietsen samen terug.

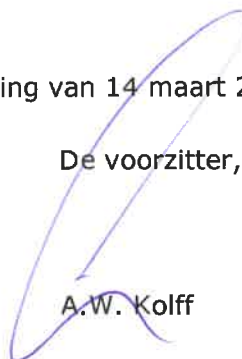
Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 14 maart 2023.

De griffier,

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

A.W. Kolff